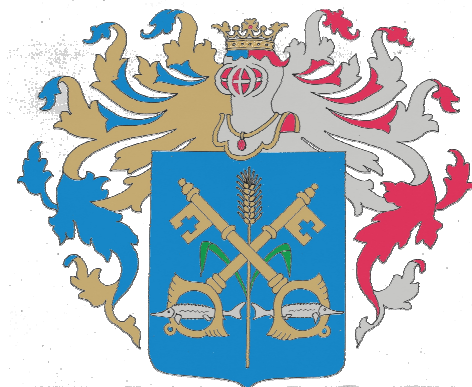

REPUBLIKA SRBIJA
AUTONOMNA POKRAJINA VOJVODINA
OPŠTINA SENTA
PREDSEDNIK OPŠTINE SENTA
ODBOR ZA SOCIJALNU POLITIKU OPŠTINE SENTA
S E N T A

**STRATEŠKI PLAN RAZVOJA SOCIJALNE
ZAŠTITE OPŠTINE SENTA ZA PERIOD
2009-2014**

SENTA, JUL 2008. GODINE

SADRŽAJ:

Uvodna reč Predsednika Opštine Senta	3
UVOD	4
Rezime	8
Odeljak 1 VIZIJA SOCIJALNE ZAŠTITE U OPŠTINI SENTA	9
Odeljak 2 MISIJA SOCIJALNE ZAŠTITE U OPŠTINI SENTA	9
Odeljak 3 VREDNOSTI I PRINCIPI	9
Odeljak 4 ANALIZA KONTEKSTA	10
Odeljak 5 STRATEŠKI PRAVCI RAZVOJA	40
Odeljak 6 PRIORITETI PO CILJNIM GRUPAMA	41
1. Deca i mladi.....	42
2. Porodica i demografija	57
3. Starije osobe	67
4. Osobe sa invaliditetom.....	81
5. Siromašni i nezaposleni.....	91
6. Romi	103
Odeljak 7 ARANŽMANI ZA IMPLEMENTACIJU	114
Odeljak 8 MONITORING I EVALUACIJA	116
Odeljak 9 RESURSI	117
Odeljak 10 PLAN KOMUNIKACIJE	119
Odeljak 11 PRILOZI	121
<i>Prilog 1. Spisak učesnika u izradi strategije</i>	121
<i>Prilog 2. Plan aktivnosti za 2008. i 2009. godinu</i>	122
<i>Prilog 3. Povezanost Strategije sa SRSZ i SSS</i>	145

Uvodna reč Predsednika opštine Senta

Strateški plan politike razvoja socijalne zaštite opštine Senta je nastao kao potreba za razvijanjem novih i unapređenjem postojećih usluga socijalne zaštite na lokalnom nivou, a cilj donošenja istog je da uzimanjem u obzir prioriteta doprinese unapređenju socijalne sigurnosti naših građana i građanki. Planirane promene su bazirane na iscrpnim dijalozima zainteresovanih strana, čiji ciljevi i interesi nisu uvek istovetni.

Snage lokalne samouprave, ustanova socijalne zaštite, zdravstvenog centra, obrazovno-vaspitnih ustanova i nevladinog sektora samo su delovi slagalice, koja ako se umreži na pravi način, može kreirati sistem usluga socijalne zaštite, sa ciljem zadovoljavanja očekivanja i potreba građana i građanki. Slagalica će biti zasnovana na jasnim vrednostima i principima baziranim na poštovanju prava i ličnosti korisnika nekih od vidova socijalne zaštite.

Opština Senta je usvojila nacionalne napore za stvaranje prosperitetnog ekonomski, socijalno i politički aktivnog društva, sa visokim stepenom pojedinačne uključenosti i odgovornosti i socijalne kohezije, koja obezbeđuje podjednake mogućnosti za sve građane. Osnovna uloga svih predviđenih aktivnosti je izrada normativnih akata i socijalno inkluzivnih programa koji pre svega imaju u vidu očekivanja i potrebe naših građana i građanki, ali istovremeno uzimaju u obzir i raspoložive resurse.

Ovaj dokument je prvi korak na putu, na kojem je krajnji cilj stvaranje veoma kompleksnog sistema socijalne zaštite. Isti predviđa donošenje novih dokumenata, koji će biti osnova za nastavak procesa reforme socijalne zaštite, koji će obezbediti resurse i usluge i koji će u partnerstvu sa svim ključnim akterima socijalne zaštite identifikovati nove potrebe koji se javljaju na polju socijalnih usluga.

Proširen i razvijen sistem usluga socijalne zaštite će biti u potpunosti dostupan zajednici i obezbediće snažnu uključenost građana, institucija, udruženja i privatnih pružalaca usluga u proces čiji je osnovni cilj da obezbedi kvalitetan život svim građanima naše opštine. Polazeći od činjenice, da je osnovni cilj dokumenta stvaranje širokog i koherentnog sistema pružanja socijalnih usluga, tokom procesa realizacije strateškog plana aktivnosti lokalne samouprave moraju biti usmerene prvenstveno na omogućavanje potpune realizacije plana, čak i u okviru ostalih privrednih aktivnosti u opštini.

Dragi sugrađani! Lokalni akteri strategije razvoja socijalne zaštite opštine Senta su ovaj dokument izradili s ljubavlju. Do sada obavljene zadaci služe da prikažu praksu plemenite solidarnosti sa svim osobama, kojima je bilo koji oblik pomoći potreban.

Naš osnovni cilj je da aktivno utičemo na poboljšanje životnog standarda i kvaliteta života naših sugrađana, čime ćemo usvojiti i evropske vrednosti demokratskog društva.

PREDSEDNIK OPŠTINE SENTA

ZOLTAN PEK

UVOD

Vlada Republike Srbije je 2003. godine usvojila Strategiju za smanjenje siromaštva (SSS) u Srbiji. Polazne osnove, strateški pravci i načini pripreme Strategije i njenog sprovođenja definisani su u polaznim osnovama SSS koje je odobrila Svetska banka i Međunarodni Monetarni Fond.

SSS je sastavni deo integralne strategije razvoja Srbije, zajedno sa Programom reformi Republike Srbije, a pod okriljem Strategije Srbije za pridruživanje Republike Srbije Evropskoj uniji.

Vlada Republike Srbije je u decembru 2005. godine usvojila Strategiju reforme sistema socijalne zaštite, čiji je osnovni cilj:

- smanjenje broja siromašnih,
- razvoj efikasne socijalne zaštite.

Strategija razvoja socijalne zaštite polazi od reformskih ciljeva definisanih u strateškim dokumentima Vlade Republike Srbije, kao što su: Strategija za smanjenje siromaštva. Strategija zapošljavanja, Nacionalni plan akcije za decu.

Prema ovom dokumentu osnovni razlozi za reformu sistema socijalne zaštite su:

- položaj građana i korisnika u sistemu socijalne zaštite je izrazito pasivan,
- mreža socijalnih usluga je nedovoljno razvijena,
- usluge koje organizuje nevladin sektor (usluge koje pružaju fizička lica i pravna lica čiji osnivač nije država, zatim nevladine, socio-humanitarne organizacije, udruženja) u socijalnoj zaštiti nisu dovoljno razvijene i iskorišćene,
- sistem javnih socijalno-zaštitnih institucija i usluga je centralizovan, birokratizovan, neelastičan, paternalistički i nedovoljno ekonomičan i efikasan.

Najvažniji ciljevi Strategije razvoja socijalne zaštite su sledeći:

- poboljšanje prepoznavanja i utvrđivanja najsiromašnijih i veća usmerenost na radno nesposobne članove društva,
- razvoj usluga socijalne zaštite koje podržavaju život u zajednici – dnevni boravak za lica sa posebnim potrebama, kućne nege i pomoći, hraniteljstva,
- razvoj profesionalnih standarda, procedura, protokola i normativa,
- poboljšanje informisanja građana o različitim programima socijalne zaštite,
- povezivanje svih aktera socijalne zaštite na lokalnom nivou,
- preispitivanje i unapređenje zaštite osoba sa invaliditetom,
- razvoj posebnih programa za integraciju Roma, izbeglica i raseljenih lica.

Pre ili posle donošenja Strategije razvoja socijalne zaštite donet je čitav niz nacionalnih strateških planova iz oblasti različitih vidova socijalne zaštite:

- 1.) 2004. godine donet je Nacionalni plan akcije za decu, koji predstavlja strateški dokumenat Vlade Republike Srbije u kome se definiše opšta politika zemlje prema deci do 2015. godine.
- 2.) 2005. godine izrađen je radni tekst Polaznih osnova nacionalne strategije protiv nasilja, kojim dokumentom Vlada Republike Srbije želi da potvrdi svoju rešenost da istraje na putu reformi koje će obezbediti pun obim poštovanja ljudskih prava svih građana.
- 3.) 2005. godine donet je Akcioni plan politike za mlade u Vojvodini.
- 4.) 2006. godine doneta je Nacionalna strategija o starenju za period od 2006-2015. godine koja je usklađena sa Preporukama i obavezama Madridskog međunarodnog plana akcije o starenju, a cilj Strategije je stvaranje društva za sva životna doba, koje posebno teži da zadovolji potrebe i oslobodi neiskorišćene potencijale starijih ljudi.
- 5.) 2006. godine donet je Zakon o sprečavanju diskriminacije osoba sa invaliditetom, prvi antidiskriminacioni zakon u Republici Srbiji.
- 6.) 2006. godine doneta je Strategija unapređenja položaja osoba sa invaliditetom u Republici Srbiji za period od 2007-2015. godine.
- 7.) 2008. godine doneta je Strategija podsticanja rađanja čiji je cilj revitalizacija obima stanovništva i njegove starosne strukture.

Svi nabrajani strateški dokumenti predviđaju konkretne obaveze i zadatke jedinicama lokalne samouprave u pogledu njihove implementacije i sprovođenja.

Rukovodeći se gornjom obavezom, opština Senta se u decembru mesecu 2007. godine prijavila na konkurs Ministarstva rada i socijalne politike .

UNDP (United Nations Development Program) je već 04. januara 2008. godine obavestio predsednika opštine Senta da je opštine Senta izabrana za učešće u projektu „Planiranje lokalnih usluga socijalne zaštite – PLUS“, koji Ministarstvo rada i socijalne politike sprovodi u partnerstvu sa Evropskom agencijom za rekonstrukciju (EAR) i Programom Ujedinjenih nacija za razvoj (UNDP), a koji ima za cilj razvoj usluga socijalne zaštite na lokalnom nivou.

Realizacija projekta je započela već u januaru mesecu 2008. godine kada smo bili obavešteni, da će nas u narednom periodu kontaktirati Zorica Rašković, mentorka sa dugogodišnjim iskustvom u radu sa lokalnim samoupravama i strateškom planiranju, koja je izabrana od strane Ministarstva, da našoj opštini pruži podršku tokom procesa planiranja.

Proces strateškog planiranja je vodio Opštinski odbor za socijalnu politiku opštine Senta, formiran rešenjem predsednika opštine Senta od 29. januara 2008. godine u sastavu:

1. Pastor Marija , dipl. pravnik, predstavnik Opštinske uprave Senta – predsednik Odbora,
2. Barši Marta, ekonomista, član Opštinskog veća opštine Senta, zadužena za socijalna pitanja – zamenik predsednika odbora,
3. Lišćević Lujza, vaspitačica, direktor predškolske ustanove „Snežana“ Senta – član Odbora,
4. Sorčik Livia, vaspitačica predškolske ustanove „Snežana“ Senta – zamenik člana Odbora,
5. Šaroši Gabrijela, profesor istorije, direktor Osnovne škole „Stevan Sremac“ Senta – član Odbora,
6. Gemeri Iren, profesor Osnovne škole „Stevan Sremac“ Senta – zamenik člana Odbora,
7. Dr. Lendel Vig Ibolja, lekar, direktor Doma zdravlja u Senti – član odbora,
8. Dr. Šurjan Gustav, lekar Doma zdravlja u Senti – zamenik člana odbora,
9. Hrečuk Mihaljev Ljiljana, dipl. pravnik, sudija Opštinskog suda u Senti – član Odbora,
10. Radonjić Svetlana, dipl. pravnik, sudija Opštinskog suda u Senti – zamenik člana Odbora.
11. Mirjana Božović, policijski inspektor, predstavnik Policijske stanice Senta – član Odbora,
12. Kečkeš Deže, dipl. pravnik, predstavnik Centra za socijalni rad Senta – član Odbora,
13. Beatović Agneš, socijalni radnik Centra za socijalni rad Senta – zamenik člana Odbora,
14. Jelena Mitrović – predstavnik Nacionalne službe zapošljavanja – Filijale u Senti – član Odbora,
15. Dragana Marčeta - predstavnik Nacionalne službe zapošljavanja – Filijale u Senti – zamenik člana Odbora,
16. Revid Magdolna, sociolog, predstavnik Crvenog krsta Senta – član Odbora,
17. Fodor Veronika – sekretar Crvenog krsta Senta – zamenik člana Odbora,
18. Nađ Jožef, župnik, predstavnik „CARITASA“ Crkvene opštine Svete Male Terezije u Senti – član Odbora,
19. Pastor Bela - predstavnik „CARITASA“ Crkvene opštine Svete Male Terezije u Senti – zamenik člana Odbora,
20. Radovan Boljanović, penzioner, predsednik Opštinskog udruženja penzionera Senta – član Odbora
21. Lakatoš Ilona, penzionerka, predstavnik Opštinskog udruženja penzionera Senta – zamenik člana Odbora,
22. Barna Janoš, predstavnik SUBNOR-a Senta – član Odbora,
23. Ferat Travanjev, predstavnik SUBNOR-a Senta – zamenik člana Odbora,
24. Janoš Vebštajn, predsednik Saveza slepih u Subotici - član Odbora,
25. Sava Papić, predstavnik Saveza slepih u Subotici – zamenik člana Odbora,
26. Dvorski Peter, penzioner – predstavnik Udruženja velikih porodica „Tinče“ Senta – član Odbora,
27. Mikloš Eva, penzionerka, predstavnica Udruženja velikih porodica „Tinče“ Senta – zamenik člana odbora,
28. Rac Magdolna, predsednik Društva za pomoć i zaštitu mentalno i fizički oštećenih lica „Ruka u ruci“ Senta – član Odbora,

29. Branislava Ivačić, sekretar Međuopštinskog udruženja gluvih i nagluvih – član Odbora,
30. Senaši Oskar, predstavnik Udruženja građana „Petra“ Senta – član Odbora,
31. Vatai Žužana, predsjednik Udruženja građana „Suncokret“ Senta – član Odbora,
32. Maroš Antal – predstavnik romskih NVO na teritoriji opštine Senta,
33. Farkaš Viktor, informatičar, predstavnik Opštinske uprave Senta – član Odbora,
34. Roža Marta, ekonomista, predstavnik Opštinske uprave Senta – član Odbora.

Kako je Pastor Marija u maju mesecu 2008. godine otišla na bolničko lečenje, od 28.05.2008. godine predsednik Odbora postala je Roža Marta.

Zadatak Odbora je definisanje prioriteta u oblasti socijalne zaštite i izrada opštinskog strateškog dokumenta – Strateškog plana razvoja socijalne zaštite opštine Senta za period od 2009-2014. godine, iniciranje, razvoj i praćenje partnerstva između lokalne samouprave i institucija, organizacija i NVO na lokalnom nivou, a u okviru toga:

- izrada socijalnih akcionih planova za najugroženije delove stanovništva opštine Senta, koji će uključiti analizu potreba najugroženijih grupa građana, pregled postojećih resursa za podmirivanje tih potreba, kao i izrada akcionih planova za poboljšanje mogućih oblika zadovoljavanja potreba, rangiranje po važnosti potreba stanovništva u opštini Senta, osnivanje partnerskih radnih grupa na nivou opštine za svaku od rangiranih potreba (socijalnih prioriteta), razmatranje prijavljenih predloga od strane najrazličitijih organizacija i institucija, koji će se finansirati iz Fonda za razvoj lokalne zajednice, promovisanje partnerskih aktivnosti, identifikovanje prioriteta potreba pomoći kako bi stručni kadrovi imali osnovu za adekvatnu analizu pitanja iz domena socijalne politike, identifikacija prioriteta potreba i potrebne pomoći organizacijama civilnog društva uključujući i NVO, koje se bave socijalnim pitanjima, kao i drugim telima na nivou opštine, pribavljanje dodatnih finansijskih sredstava za realizaciju programa navedenih u strateškim dokumentima – Razvojnog planu opštine Senta za period od 2007-2013. godine i drugim akcionim planovima opštine Senta, a Odbor obavlja i druge poslove u skladu sa osnovnim zadacima i ciljevima radi kojih je obrazovan.

ZAŠTO STRATEŠKI PLAN RAZVOJNE POLITIKE SOCIJALNE ZAŠTITE OPŠTINE SENTA ?

Sadašnji sistem socijalne zaštite počiva na važećem Zakonu o socijalnoj zaštiti i obezbeđenju socijalne sigurnosti građana, donetim 1991. godine, koji je pretrpeo devet izmena. Tadašnjom politikom centralizacije nadležnosti i sredstava ugašeni su postojeći fondovi socijalne zaštite i na lokalnom i na republičkom nivou. Vlada Republike Srbije je preuzela finansiranje i kontrolu ostvarivanja svih prava koja su zakonom utvrđena kao prava od opšteg interesa. Naime, do 1991. godine obezbeđenje prava i usluga u oblasti socijalne zaštite bila su ili izvorno ili preneto u nadležnosti opština, a to su pratili i odgovarajući izvori sredstava, uz solidarnost u obezbeđivanju sredstava na nivou Republike (Pokrajine) lokalnim zajednicama, koje nisu bile dovoljno razvijene.

U tom sistemu odvijao se intenzivan razvoj, naročito otvorenih oblika zaštite, koji je zaustavljen kada i smeštaj u ustanove u svim svojim segmentima (plan mreže ustanova i osnivačka prava nad njima, obezbeđenje sredstava, kako za izgradnju i opremanje, tako i za pravo vlasništva na njima, obezbeđenje sredstava kako za izgradnju i opremanje, tako i za pružanje usluga), zatim porodični smeštaj i sva prava na stalna novčana davanja prešla su u nadležnost Republike.

U nadležnosti opština ostaje finansiranje otvorenih oblika zaštite (ustanove za dnevni boravak korisnika, pomoć i nega u kući, rad klubova), sa nedovoljnim sredstvima za njihov dalji razvoj, te su retke opštine koje ih obezbeđuju.

Nedovoljnom razvoju ovih usluga doprineo je i izostanak mehanizama kontrole i stimulacije realizacije prava koje je lokalna samouprava u obavezi da obezbedi.

Uključivanje Srbije u evropske integracione procese u cilju bržeg privrednog, ekonomskog i društvenog razvoja podrazumeva izgradnju institucija moderne i efikasne države. Proces demokratizacije društva, restrukturiranja privrede i reforma socijalne politike treba da prate efikasan sistem socijalne zaštite.

U procesu decentralizacije treba obezbediti uslove i mehanizme da bi lokalne samouprave imale izvore sredstava za zadovoljavanje socijalnih potreba svojih građana i da u potpunosti realizuju obavezu korišćenja tih sredstava za razvijanje usluga socijalne zaštite.

Oblici i obezbeđenje zadovoljavanja potreba građana za socijalnim uslugama, kao i obezbeđenje sredstava za to, treba da budu na lokalnom nivou, uz obezbeđenje dodatnih sredstava sa Republičkog nivoa. Moraju se obezbediti mehanizmi kako bi lokalne samouprave izdvajale određen obim sredstava za socijalne potrebe svojih građana, a da se u slučaju njihovog nenamenskog trošenja ista oduzmu i usluge organizuju na Republičkom nivou.

Međutim, prava na stalna novčana primanja treba da budu još jedno vreme u nadležnosti Republike.

Ovakav sistem istovremeno znači i da nadležnosti za obezbeđenje uslova za vršenje delatnosti i rada Centara za socijalni rad budu u potpunosti u nadležnosti lokalne samouprave, koja za to treba da ima obezbeđena sredstva putem izvornih i prenetih prihoda sa Republičkog nivoa. To će osigurati odgovarajuću zainteresovanost i odgovornost opštine za potrebe i probleme njenih građana. Decentralizacija socijalne zaštite na lokalni nivo doprineće razvoju raznovrsnih i ekonomičnih usluga u neposrednom okruženju korisnika, što će omogućiti zadovoljavanje potreba većeg broja korisnika. U decentralizovanom sistemu usluge se pružaju prvenstveno na lokalnom nivou, osim onih za koje više aktera, na osnovu interesnog organizovanja, proceni da je racionalnije pružati ih na regionalnom nivou.

Na republičkom nivou se može organizovati samo pružanje jednog manjeg broja visoko specijalizovanih usluga.

Bez obzira na kom nivou se usluga obezbeđuje, lokalna samouprava potrebe svojih građana finansira iz sopstvenih sredstava.

Realizaciju decentralizacije socijalne zaštite na nivo lokalne samouprave prvenstveno pretpostavlja donošenje usaglašenih strateških i akcionih planova u svim užim oblastima koje imanentno pripadaju socijalnoj zaštiti: npr. osobama sa invaliditetom, starijim osobama, žrtvama nasilja u porodici i usaglašavanje aktivnosti koje se definišu strateškim dokumentima.

Uspostavljanje i aktiviranje navedenih mera i mehanizama omogućiće blagovremeno i adekvatno reagovanje društva na potrebe građana i preuzimanje odgovornosti građana za kvalitet sopstvenog života, kao i redukciju obima i intenziteta društveno nepovoljnih pojava, prevenciju generacijskog prenosa siromaštva, nasilja, socijalne isključenosti i drugih društveno nepoželjnih pojava.

Osnovni cilj izrade Strateškog plana razvojne politike socijalne zaštite opštine Senta je razvijanje integralne socijalne zaštite na nivou opštine Senta u kojoj socijalni akteri na najefikasniji način koriste postojeće i razvijaju nove resurse putem dostupnih, kvalitetnih i raznovrsnih usluga, radi očuvanja i poboljšanja kvaliteta života ranjivih i marginalizovanih pojedinaca i grupa, osposobljavanja za produktivan život u zajednici i predupređenja zavisnosti od socijalnih službi.

REZIME

Strateški plan razvoja socijalne zaštite opštine Senta nastao je na participativan način, uključanjem svih zainteresovanih vladinih i nevladinih organizacija iz oblasti socijalne zaštite, karitativne i humanitarne delatnosti, uz svestranu podršku predsednika opštine Senta i mentorke Ministarstva rada i socijalne politike.

Strateškim dokumentom se sagledava dostignuti nivo razvoja socijalne zaštite na teritoriji opštine Senta i predložene su nove mere socijalne zaštite koje je neophodno ugraditi u sistem socijalne zaštite opštine Senta uzimajući u obzir i materijalne mogućnosti opštine. U dokumentu se proces reforme socijalne zaštite, započet donošenjem Strategije razvoja socijalne zaštite od strane Vlade Republike Srbije 2005. godine, prilagođava se potrebama i realnim mogućnostima opštine Senta.

Za postizanje ciljeva određen je vremenski okvir i istaknute su prioritetne aktivnosti koje se odnose na zaštitu ranjivih grupa dece i odraslih osoba.

Koncipiranje Strateškog plana socijalne zaštite opštine Senta polazi od :

- analize postojećeg stanja,
- postignutog stepena razvoja,
- uočenih problema i nedostataka,
- sagledavanja aktuelnih potreba.

Definisana je vizija socijalne zaštite na teritoriji opštine Senta, kao i vrednosti na kojima počiva socijalna zaštita u opštini.

Analizom delatnosti zainteresovanih aktera socijalne zaštite, u okviru analize okruženja u opštini izvršena je analiza strukture stanovništva, demografskih procesa, ključnih aktera socijalne zaštite opštine, kao i već usvojenih strateških dokumenata i odluka Skupštine opštine Senta kojima se regulišu neobavezni vidovi socijalne zaštite na teritoriji opštine Senta, budžetskih izdvajanja za potrebe socijalne zaštite, postojećih usluga socijalne zaštite, snage i slabosti opštine po pitanju neobaveznih vidova socijalne zaštite, kao i mogućnosti i prepreke okruženja koje mogu da utiču na ostvarenje zacrtanih ciljeva, utvrđena su pitanja koja se smatraju strateški spornima za dalji razvoj socijalne zaštite na teritoriji opštine, određeni su strateški pravci i strateški ciljevi razvoja socijalne zaštite, kao i prioritetne ciljne grupe socijalne zaštite na teritoriji opštine Senta.

Nadalje izvršena je posebna analiza svih pojedinačnih ciljnih grupa socijalne zaštite, čiji su rezultati navedeni u delu Strategije koja je posvećena ciljnim grupama.

Predviđen je i način komunikacije sa javnošću, koja će biti naročito intenzivna tokom javne rasprave pred usvajanje ovog strateškog dokumenta.

Strateškim planom su predviđeni aranžmani za njegovu implementaciju kao i akcioni plan za 2008. i 2009. godinu.

U delu, posvećenom evaluaciji i monitoringu predviđeni su aranžmani za praćenje i ocenu uspešnosti sprovođenja ciljeva strategije sa indikatorima postignuća.

Lokalna samouprava i Opštinski odbor za socijalnu politiku opštine Senta izdvajanjem budžetske linije za socijalna davanja i usluga lokalnog karaktera, kao i učešćem na domaćim i međunarodnim konkursima za finansiranje projekata treba da obezbedi velik napredak u sistemu pružanja socijalnih usluga na lokalnom nivou.

1. VIZIJA SOCIJALNE ZAŠTITE U OPŠTINI SENTA

OPŠTINA SENTA JE MESTO KOJE OBEZBEĐUJE ADEKVATNU SOCIJALNU ZAŠTITU SVIM SVOJIM GRAĐANIMA I GRAĐANKAMA.

2. MISIJA SOCIJALNE ZAŠTITE U OPŠTINI SENTA

UNAPREĐENJE KVALITETA ŽIVOTA SVIH GRAĐANA I GRAĐANKI OPŠTINE SENTA RAZVIJANJEM SAVREMENOG, EFIKASNOG I ODRŽIVOG SISTEMA SOCIJALNE ZAŠTITE, ZASNOVANOG NA PARTNERSTVU JAVNOG I CIVILNOG SEKTORA KAO PRUŽAOCA USLUGA, UZ ANGAŽOVANJE SVIH RASPOLOŽIVIH OPŠTINSKIH RESURSA I MEĐUSOBNU SARADNJU KORISNIKA I PRUŽAOCA USLUGA, KAO I UZ AKTIVNO UČEŠĆE KORISNIKA USLUGA.

SENTA NEKAD...

...I SAD.

3. VREDNOSTI I PRINCIPI NA KOJIMA POČIVA STRATEŠKI PLAN OPŠTINE SENTA

Pored principa reforme sistema socijalne zaštite, prihvaćenih Strategijom razvoja socijalne zaštite Republike Srbije, strategija razvoja socijalne zaštite u opštini Senta se bazira na sledećim principima:

- **TRANSPARENTNOST** : Integritet i odgovornost pružaoce i korisnika usluga socijalne zaštite, nepristrasna institucionalna kultura, etički i materijalni profesionalizam, nepostojanje diskriminacije od strane pružalaca socijalne zaštite, najefikasnije, najpovoljnije i najpoštenije korišćenje usluga socijalne zaštite od strane korisnika, jednaka dostupnost informacija, kako za pružaoce, tako i za korisnike socijalne zaštite.
- **SOLIDARNOST**: Povezanost i uzajamna saradnja ili međusobna pomoć među pojedincima, grupama javnog i civilnog sektora u uslovima teških životnih situacija.
- **HUMANOST**: Izražavanje opšteg stava međusobne pomoći, razumevanja, čovečnosti i uzajamnosti prema ljudima, koji se iz bilo kog razloga nalaze u stanju "posebne potrebe", bez stvaranja zavisnosti korisnika od usluga socijalnih službi, uz najveće poštovanje ličnosti svakog korisnika socijalnih usluga, radi osnaživanja njihovih potencijala.
- **JEDNAKOST U PRAVIMA / RAVNOPRAVNOST I TOLERANCIJA**: Kolektivna i pojedinačna praksa prihvatanja, saradnje, nenasilnog i uzdržanog postupanja od strane pružalaca usluga socijalne zaštite prema svim korisnicima socijalne zaštite, bez obzira na kulturne, religijske, jezičke i druge razlike među njima.
- **ODRŽIVOST, KONTINUITET I SIGURNOST U PRUŽANJU SOCIJALNIH USLUGA**: Koordiniran napor svih pružalaca socijalnih usluga da obezbede adekvatne usluge korisnicima na duži vremenski period, održavanje kontinuiteta usluga kod korisnika koji prelaze iz jednog oblika

usluga i zaštite u drugi, briga o dobrobiti korisnika, shvatanje i poštovanje njihove zavisnosti od usluga socijalne zaštite.

- **PARTICIPACIJA:** Učešće korisnika usluga socijalne zaštite u procesu donošenja odluka o uslugama socijalne zaštite u opštini bitnih za njihov život i za socijalni život zajednice u kojoj žive, preduzimanje odgovornosti korisnika socijalne zaštite, kako u samom procesu realizacije, tako i u odnosu na rezultate usluga socijalne zaštite koja im se pruža.

- **DOSTUPNOST USLUGA SOCIJALNE ZAŠTITE:** Obezbeđenje uslova i razvoj usluga kako bi građani svoje potrebe prioritetno zadovoljavali u sredini u kojoj žive.

- **UZAJAMNOST:** Korisnici socijalne zaštite uz korišćenje odgovarajućih usluga osnažuju sopstvene potencijale i potencijale svojih porodice, aktivno učestvuju u tokovima socijalne zaštite preuzimanjem dela konkretnih aktivnosti i odgovornosti za sopstvenu socijalnu sigurnost.

- **OTVORENOST LOKALNE ZAJEDNICE:** Racionalno i odgovorno uređenje sistema socijalne zaštite na teritoriji opštine Senta, razvoj potrebnih institucija i produktivno angažovanje ljudi na bazi poštovanja ličnosti, ljudskih vrednosti na osnovu tolerantnih, transparentnih i fleksibilnih političkih mehanizama.

4. ANALIZA KONTEKSTA

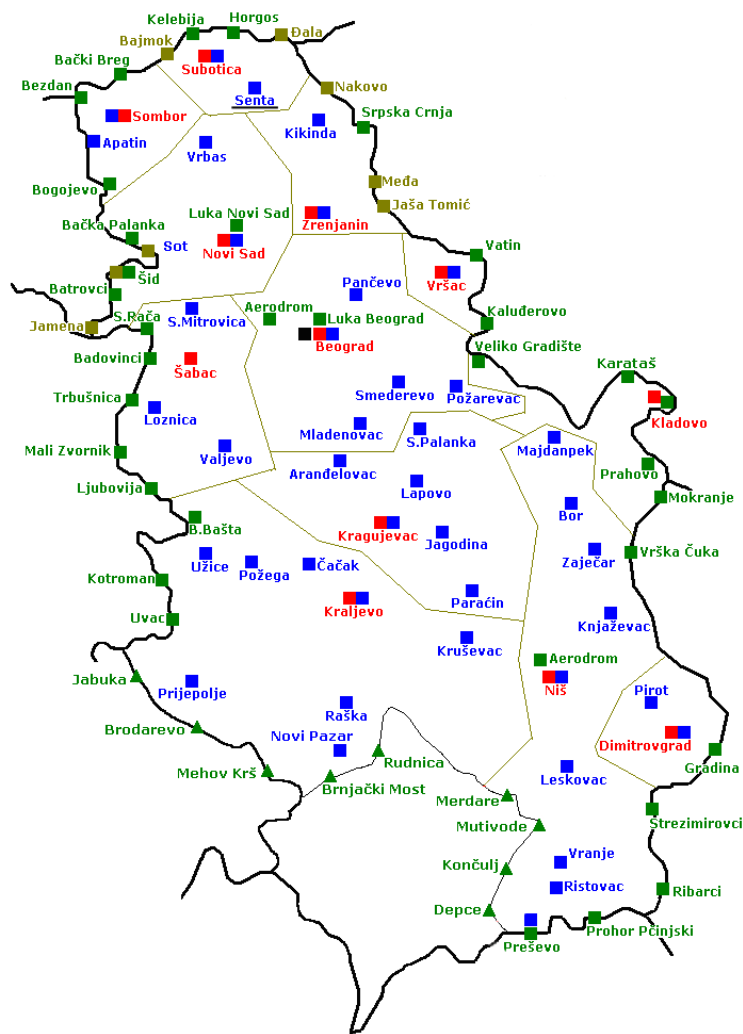
OSNOVNE KARAKTERISTIKE OPŠTINE SENTA

Opština Senta se nalazi na severnom delu Vojvodine udaljena je 195 km od Beograda i pripada Severno-banatskom okrugu, iako se geografski nalazi u Bačkoj. Na istoku se graniči sa opštinom Čoka, gde prirodnu granicu predstavlja reka Tisa. Na zapadu granicu sa Bačkom Topolom čini potok Čik, a na severu prema Kanjiži i Subotici i na jugu prema Adi granice su veštački povučene. Sa teritorijom od 293,4 km² i sa 25.568 stanovnika u 2002. godini, opština Senta spada u red manjih opština.

Stanovništvo opštine je grupisano u pet naselja: Senta, Gornji Breg, Bogaraš, Tornjoš i Kevi. Od toga Senta je naselje gradskog tipa, a ostala naselja su seoskog tipa.

Karakteristika opštine je da se na njenoj teritoriji nalaze i naselja salaškog tipa i jedno naselje gde žive Romi (njih oko 800). Stambeni uslovi u romskom naselju su veoma loši i nehigijenski. Opština Senta spada u srednje razvijene opštine sa industrijskim preduzećima pretežno orijentisanim na preradu poljoprivrednih proizvoda (Žitopromet, Mlekara, Kudeljara, Poljoprivredno gazdinstvo). Pored navedenih postoje i industrijska preduzeća, i to: Crvena Zastava, Tekstilna industrija, Kožna industrija, «Jedinstvo», Cigлана, Betonjerka i dr.)

Što se tiče privrednog života, u Senti, kao i u drugim vojvođanskim opštinama u toku su brojne aktivnosti privatizacije, stečajne prodaje, pregovori sa stranim partnerima. U najvećim fabrikama grada («Šećerana», «Fermin», «Žitopromet», «Duvanska industrija», «Mlekara» i «Poljoprivreda») proces privatizacije je završen, ostalo je nekoliko firmi koje to nisu privatizovane i tu se očekuje otpuštanje radnika. Verujemo, da će naredni meseci i godine doneti pozitivne promene.

Ukupan društveni kontekst odražava stagnaciju privrednog razvoja i pratećih pojava, kao što su siromaštvo, nezaposlenost, kriza porodice. Ovo su evidentne i objektivne okolnosti koje izazivaju povećanu potrebu, da se građani obraćaju institucijama, kao što je Centar za socijalni rad. Svaka promena uslova izaziva i potrebu za promenom ličnih strategija rešavanja životnih teškoća kako bi se za nastale probleme pronasla i adekvatna rešenja.

U opštini se daje prioritet restrukturiranju ekonomije i mogućnošću stvaranja novih radnih mesta povećanjem broja malih i srednjih preduzeća, ali je ovaj proces veoma spor. Trebalo bi podsticati otvaranje malih i srednjih preduzeća i afirmisati stare zanate, karakteristične za vojvođansko stanovništvo.

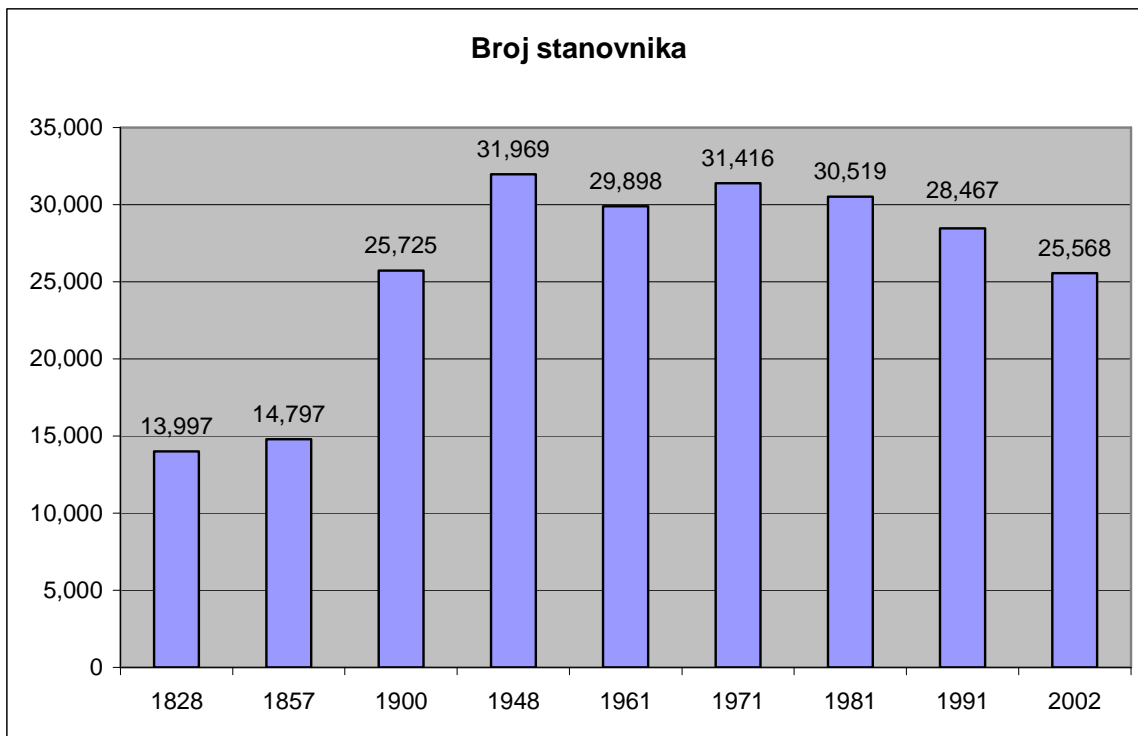
Veliki broj radnika se nalazi na prinudnim odmorima, tako da je poljoprivreda postala glavno zanimanje stanovništva, međutim ona obezbeđuje radno angažovanje stanovništva samo u toku sezonskih radova u letnjim mesecima, a nakon toga je neophodna pomoć i podrška društvene zajednice.

Prosečna mesečna neto zarada u opštini u aprilu mesecu 2008. godine iznosila je 36.301,00 dinara.

HUMANI RESURSI

Broj stanovnika Sente se od 1828 do 2002. godine menjao sporije nego što je to bio slučaj sa ukupnim vojvođanskim stanovništvom. Prema rezultatima popisa stanovništva iz 2002. godine broj stanovnika Sente je samo 1,8 puta veći nego što je bio pre 174 godine.

Najveći broj žitelja živeo je u senčanskoj opštini 1971. godine, kada je popisano njih 31.416. Od te godine započinje neprekidna depopulacija i do 2002. godine broj stanovnika opštine Senta je smanjena za 5.848 lica ili za 18,6%.

Prema rezultatima popisa stanovništva iz 2002. godine opština Senta ima 25.568 stanovnika koji žive u 9.966 domaćinstava.

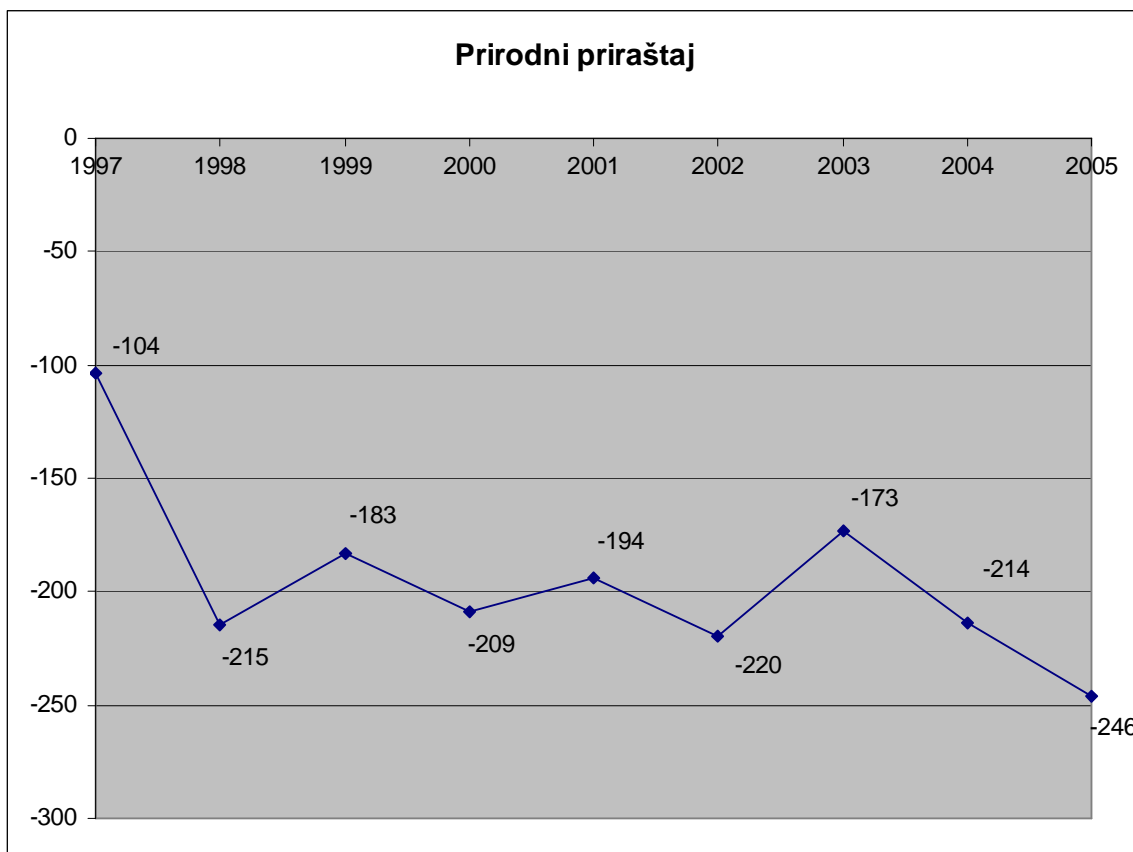
Broj stanovnika opštine je u 2002. godini bio manji za 3.200 stanovnika u odnosu na 1991. godinu. Demografska kretanja stanovništva karakteriše opadanje broja stanovnika.

Sve cifre imaju trend kretanja na niže zbog izuzetno velike migracije stanovništva srednje i mlađe generacije i zbog izuzetno niskog nataliteta.

Prirodni priraštaj je negativan i u kombinaciji sa odseljavanjem stanovništva dovodi do depopulacije opštine, a to ima za posledicu i manji udeo fertilnog stanovništva u ukupnom broju zbog čega je i reprodukcija stanovništva mala, i tako u krug.

Sudeći prema periodu od 1991. do 2002. godine, ukoliko se ovakva tendencija nastavi

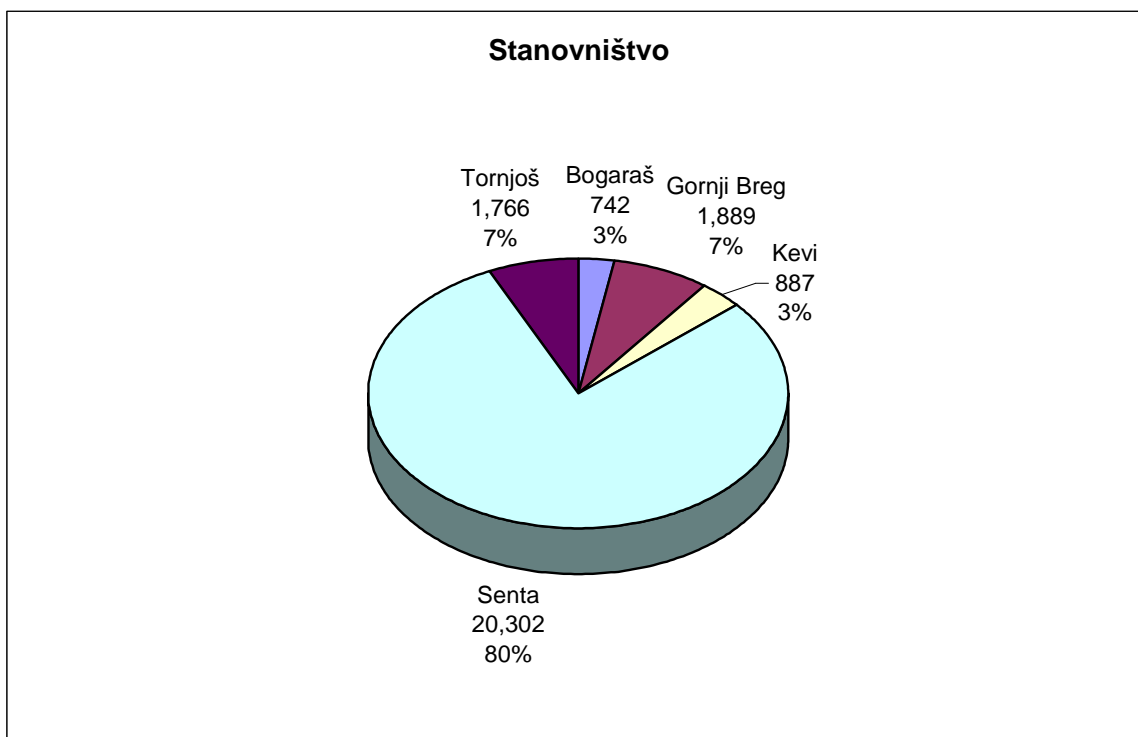
STANOVNIŠTVO SENTE ĆE SE PREPOLOVITI U NAREDNE 64 GODINE !

Nizak prirodni priraštaj stanovništva opštine Senta će značiti sve ozbiljnije pogoršanje kvaliteta stanovništva i niz problema u vezi sa zbrinjavanjem ostarelog stanovništva i održavanjem postojeće infrastrukture!

Demografski faktor će ozbiljno limitirati socio-ekonomski razvoj Sente!

RASPORED STANOVNIŠTVA U NASELJENIM MESTIMA OPŠTINE

Najveće naselje u opštini je svakako grad Senta čije je stanovništvo po popisu iz 2002. godine činilo 79,4% ukupnog stanovništva opštine.

Nasuprot selima kao što su Kevi i Bogaraš, Gornji Breg u poslednje vreme pokazuje osobine prigradskog, suburbanog naselja, čemu pogoduje njegova prostorna blizina gradu, a time je perspektiva daljeg demografskog razvoja ovog naselja vezana za razvoj grada Senta.

Sva naselja karakteriše dugoročna depopulacija: Bogaraš, Gornji Breg i Kevi od popisa iz 1971. godine, a Sentu i Tornjoš još od popisa iz 1961. godine. U odnosu na početak depopulacije broj stanovnika najviše je opao u naselju Kevi, gde je stanovništvo više nego prepolovljeno.

Demografske promene u naseljenim mestima senčanske opštine:

Godina popisa	Naziv naselja				
	Bogaraš	Gornji Breg	Kevi	Senta	Tornjoš
1948	568	1.432	1.840	23.277	2.500
1953	626	1.578	1.697	23.320	2.677
1961	515	1.297	1.438	25.062	2.769
1971	506	1.277	1.447	24.723	3.463
1981	1.005	2.536	1.414	23.690	1.874
1991	822	2.167	1.055	22.827	1.908
2002	742	1.889	887	20.302	1.766

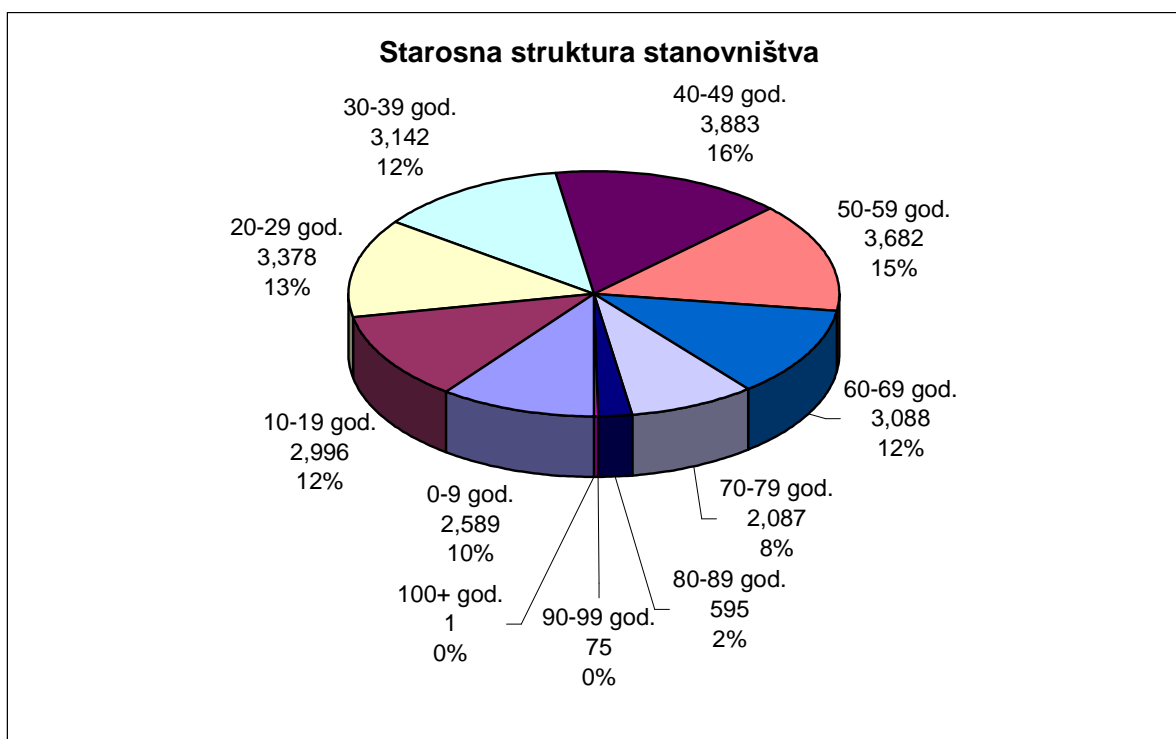
STAROSNA STRUKTURA STANOVNIŠTVA

Stanovništvo Sente starije je za više od godinu dana od vojvođanskog proseka. Najstarije je stanovništvo sela Kevi sa 43,8 godina, a najmlađe i jedino ispod vojvođanskog proseka je stanovništvo Tornjoša sa 39,5 godina, dok je prosečna starost stanovništva opštine: 40,9 godina.

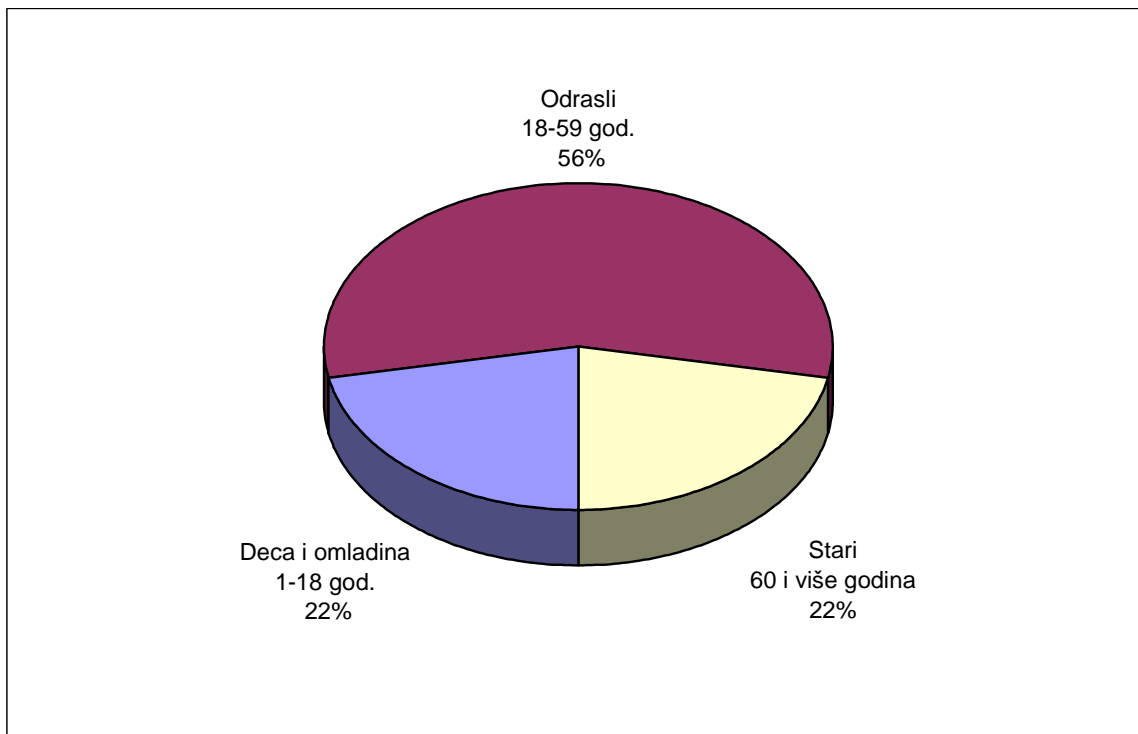
Stanovništvo opštine Senta se nalazi u periodu duboke demografske starosti!

Starosna struktura stanovništva:

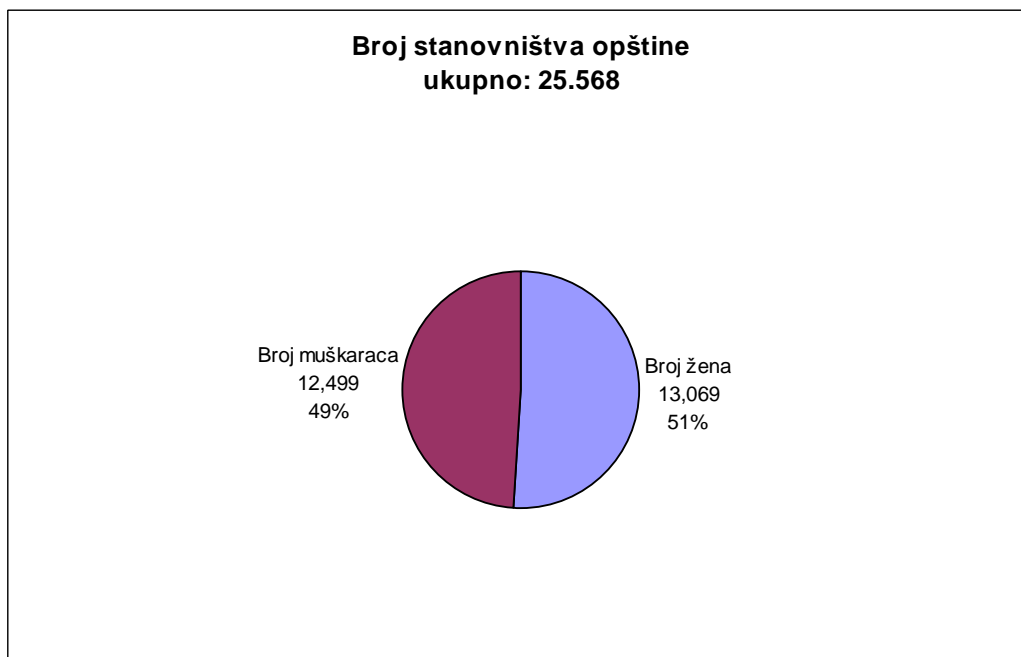
Naziv naselja	Prosečna starost	Udeo			Indeks starenja 65+/0-14
		0-14	15-65	65 +	
Bogaraš	40,8 godina	15,9 %	68,5 %	15,6 %	0,98
G.Breg	40,6 godina	17,6 %	65,1 %	17,2 %	0,98
Kevi	43,8 godina	13,5 %	66,2 %	20,3 %	1,50
Senta	40,9 godina	15,7 %	67,7 %	16,6 %	1,06
Tornjoš	39,5 godina	17,6 %	66,2 %	16,2 %	0,92
Opština	40,9 godina	15,9 %	67,3 %	16,8 %	1,05
Vojvodina	39,8 godina	15,9 %	68,5 %	15,6 %	0,98

ili još slikovitije:

Ako znamo da je granica posle koje se neka populacija smatra starom 30 godina, onda možemo da naslutimo i probleme koje će se ovakvom situacijom sve više zaoštravati. U Senti i u Keviju već danas ima više starog stanovništva (65 i više godina) nego mladog (od 0 do 14 godina). Poznato je da sve populacije zahvaćene starenjem imaju osetne viškove žena, zbog njihovog dužeg očekivanog životnog veka. Pomalo je čudno, ali u celoj opštini to je slučaj jedino u gradu Senta, dok su u svim ostalim naseljima primetni manjkovi žena i viškovi muškaraca. Zato, iako je opštinska srednja starost veća od pokrajinske, opština je po stopi feminiteta (1.045,6) ispod pokrajinskog proseka (1.063).

OBRAZOVNA STRUKTURA STANOVNIŠTVA

Dva osnovna elementa strukture stanovništva prema obrazovanju su pismenost i školska sprema (školovanost) stanovništva. Prema podacima popisa stanovništva iz 2002. godine, na teritoriji opštine Senta ima 332 nepismenih ljudi, starih 15 i više godina, što čini 1,5% stanovništva. Od toga broj nepismenih muškaraca iznosi 135, a nepismenih žena 197. Posmatrajući ove podatke možemo zaključiti da je u opštini nepismenost osetno manja nego u pokrajini (2,5%). Senta se nalazi na severu Vojvodine, a ovo područje je poznato po malom udelu nepismenih. Ipak, iako u senčanskim selima živi samo 20,6% stanovništva, na njih spada 50,9% nepismenih u opštini. Školska sprema u Senti je slična pokrajinskom proseku, s tim što su polne razlike manje izražene.

Pol	Ukupno	Bez školske spreme ili 1-3 OŠ	4-7 razreda osnovne škole	Osnovno obrazovanje	Srednje obrazovanje	Više obrazovanje	Visoko obrazovanje	Nepoznato
Sv	21.497	913	4.052	5.631	8.877	1.037	958	29
M	10.397	354	1.557	2.633	4.824	492	522	15
Ž	11.100	559	2.495	2.998	4.053	545	436	14

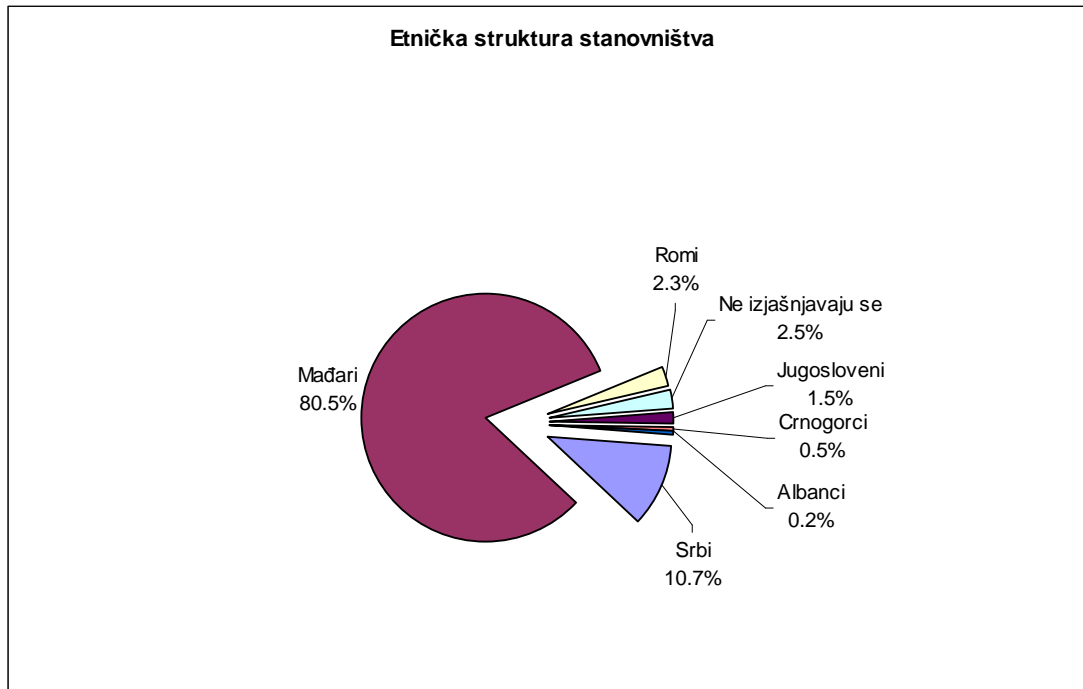
Struktura u procentima:

Pol	Ukupno	Bez školske spreme ili 1-3 OŠ	4-7 razreda osnovne škole	Osnovno obrazovanje	Srednje obrazovanje	Više obrazovanje	Visoko obrazovanje	Nepoznato
Sv	100,0	4,2	18,8	26,2	41,3	4,8	4,5	0,1
M	100,0	3,4	15,0	25,3	46,4	4,7	5,0	0,1
Ž	100,0	5,0	22,5	27,0	36,5	4,9	3,9	0,1

Nepovoljna slika obrazovne strukture stanovništva opštine Senta je u velikom delu rezultat odseljavanja školovanih ljudi u inostranstvo, a delom se može pripisati siromaštvu i nacionalnoj strukturi stanovništva (nedovoljno poznavanje srpskog jezika od strane pripadnika mađarske etničke zajednice).

ETNIČKA STRUKTURA STANOVNIŠTVA

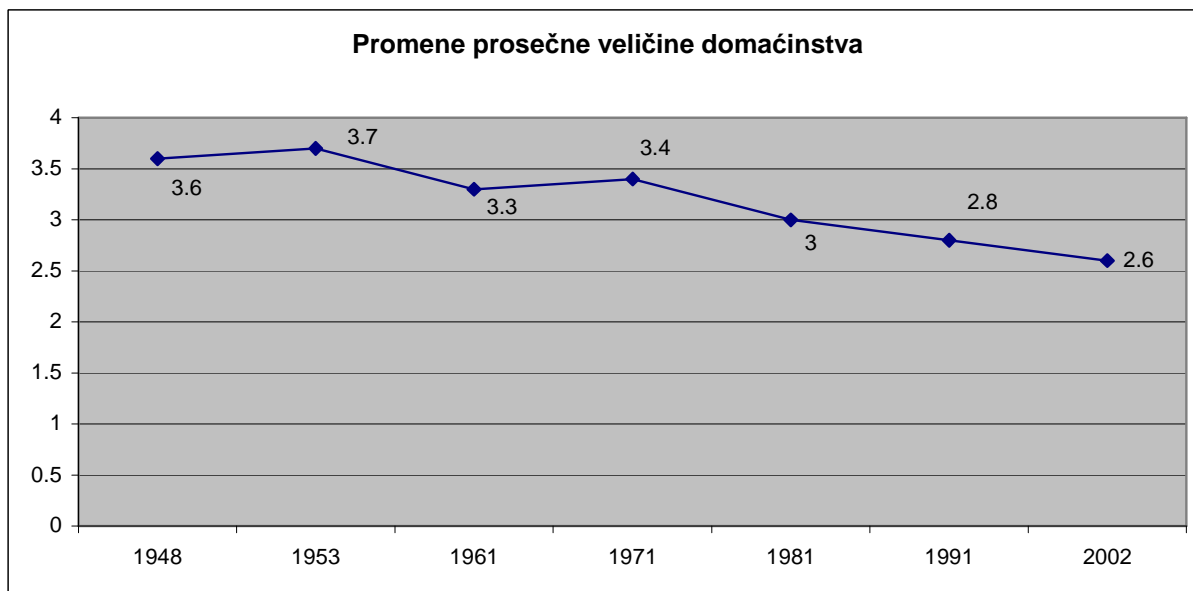
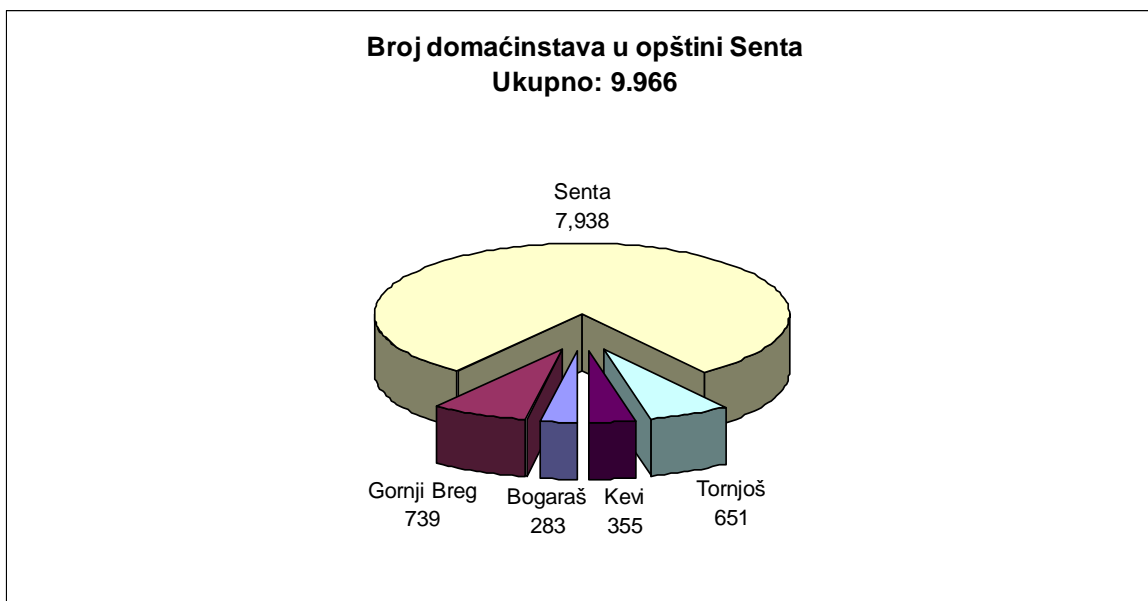

BROJ DOMAĆINSTAVA

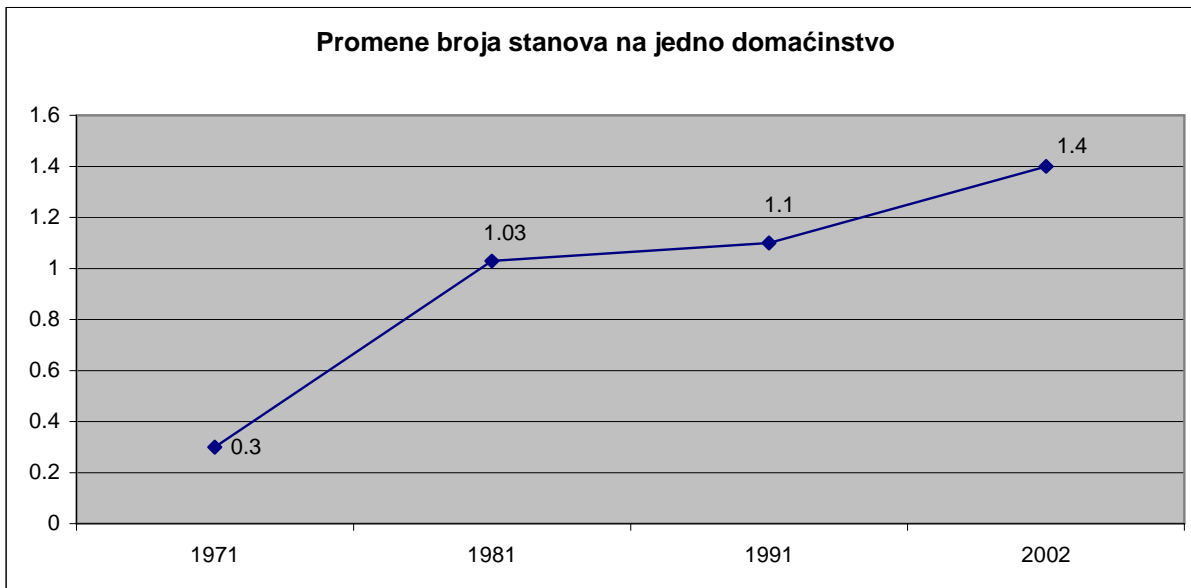
Uprkos opadanju broja stanovnika, što je evidentno od popisa stanovništva iz 1971. godine, broj domaćinstava u svim naseljima, osim Tornjoša, maksimum dostiže tek 1981. Razlog tome je produženi proces svođenja jednog domaćinstva na jednu porodicu. U 2002. godini bilo je samo 1440 ili 12,7% manje domaćinstava nego u maksimalnoj 1981. Prosečna veličina domaćinstava smanjena je na samo 2,6 članova, a to u periodu posle drugog svetskog rata čini smanjenje od 0,6 članova po domaćinstvu ili smanjenje od 18,75 %.

U Senti nailazimo na sve veći broj staračkih i samačkih domaćinstava što će zahtevati sve veću brigu i sredstava za zbrinjavanje ove kategorije stanovništva. U Senti su u velikom broju zastupljena staračka i samačka domaćinstva u proseku sa 2,6 članova.

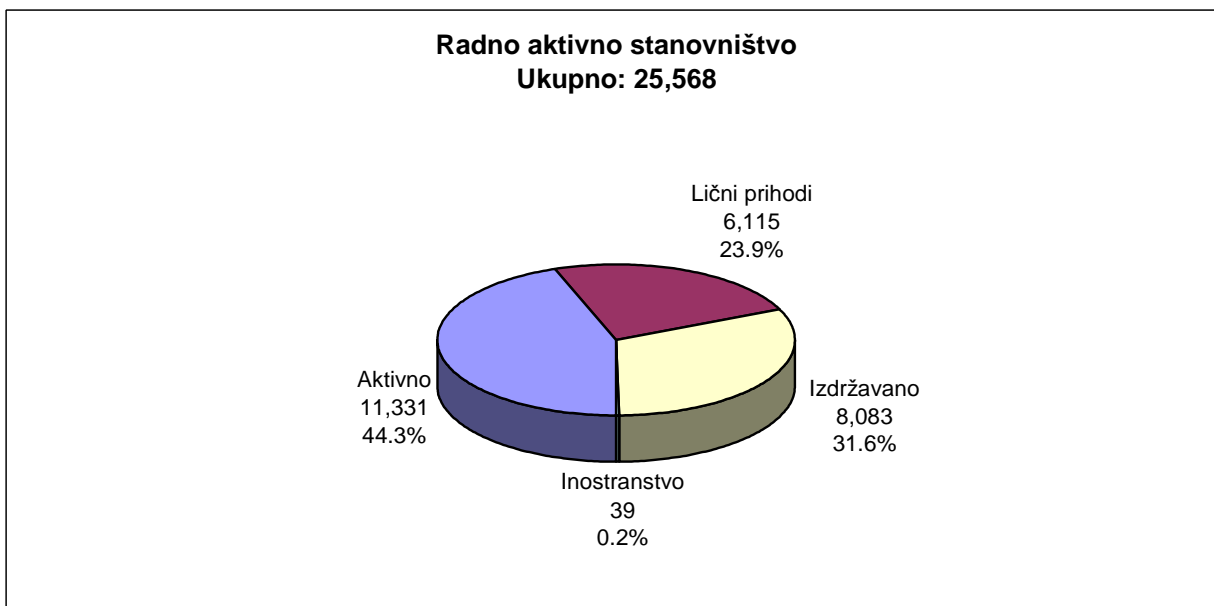
Broj domaćinstava u opštini Senta prema popisu stanovništva iz 2002. godine:

Međudejstvo depopulacije i porasta životnog standarda uslovalo je da od 1991. godine u opštini Senta postoje viškovi stambenog prostora, koji su do 2002. godine postigli zavidnih 10%.

RADNO AKTIVNO STANOVNIŠTVO

Radno aktivno stanovništvo čine lica stara 15 i više godina koja obavljaju zanimanja, kao i nezaposlena lica koja traže posao i lica koja su privremeno prekinula obavljanje zanimanja. Lica sa ličnim prihodom su lica koja imaju sredstva za život od penzija, prihod od imovine ili drugih ličnih prihoda.

Izdržavano stanovništvo ne stiče sopstvena sredstva za život, pa ih izdržavaju roditelji, rođaci i druga lica, uključujući i pravna.

PREGLED BROJA I STRUKTURE NEZAPOSLENIH LICA

Broj nezaposlenih ukupno: 2.500

Žene: 1.247

Ukupno: 49,84%

Bez radnog staža: 962

Žene: 527

Ukupno: 54,78%

Broj korisnika socijalne zaštite: 9,3%

Nasuprot zvaničnih podataka Nacionalne službe za zapošljavanje nezvanično se procenjuje da nezaposlenih lica na teritoriji opštine Senta ima oko 4.000. Ova velika razlika nastala je iz više razloga. Delom tu spadaju nezaposleni koji se brišu iz evidencije na osnovu Zakona o zapošljavanju, kada zakasne na redovno kontrolno javljanje, ne odzivaju se pozivu na edukaciju, odbiju posao bez opravdanog razloga itd. Drugi razlog je što se mnoga lica, da bi obezbedila egzistenciju sebi i / ili svojoj porodici bave poslom „na crno“, idu u nadnicu, švercuju, prodaju na pijaci proizvode iz svoje okućice ili preprodaju tuđu robu Na evidenciji Nacionalne službe zapošljavanja u Senti ima i lica koja ne žele da rade i da prihvate ponuđene poslove. Dobar deo njih prijavljeni su samo zbog zdravstvenog osiguranja, socijalne pomoći, dečjeg dodatka i novčane naknade. Broj penzionera u opštini Senta u 2007. godini je iznosio 5302, od toga su njih 2971 porodični penzioneri, 1026 invalidski i starosni penzioneri, a 1305 penzioneri iz poljoprivrednih i samostalnih delatnosti.

KLJUČNI AKTERI SOCIJALNE ZAŠTITE OPŠTINE SENTA

Opštinske strukture zainteresovane za promene, nosioci i pomagači procesa planiranja socijalne politike u opštini Senta pored osnovnih opštinskih organa, kao što su Skupština opštine Senta, predsednik opštine Senta i Opštinsko veće opštine Senta su:

STALNA RADNA TELA SKUPŠTINE OPŠTINE SENTA ČIJI JE RAD POVEZAN SA OPŠTINSKOM SOCIJALNOM POLITIKOM:

1. Odbor za budžet, finansije i privredu (5 članova)
2. Odbor za zdravstvo (5 članova)
3. Odbor za obrazovanje (5 članova)
4. Odbor za sport i omladinu (5 članova)

POVREMENA RADNA TELA SKUPŠTINE OPŠTINE SENTA ČIJI JE RAD POVEZAN SA OPŠTINSKOM SOCIJALNOM POLITIKOM:

1. Komisija za rodnu ravnopravnost (9 članova)
2. Savet za zapošljavanje (7 članova)
3. Socijalno-ekonomski savet (9 članova)
4. Komisija za praćenje ostvarivanja ciljeva LPA za decu (9 članova)
5. Lokalni tim za patronažu redovnog pohađanja predškolskog i osnovnoškolskog obrazovanja i vaspitanja od strane dece romske nacionalnosti (5 članova)

RADNA TELA, IMENOVANA OD STRANE OPŠTINSKOG VEĆA ILI PREDSEDNIKA OPŠTINE:

1. Savet za bezbednost (15 članova)
2. Komisija za pregled dece ometane u razvoju (6 članova)
3. Radna grupa za zaštitu dece i školske omladine (13 članova)
4. Radna grupa za prevenciju nasilja u porodici (9 članova)

Sledi prikaz mesnih zajednica u opštini Senta:

Mesna zajednica „TISAPART - ALVEG“ Senta broji oko 8.486 stanovnika. Na teritoriji ove MZ nema puno neobrazovanih ljudi, ali nezaposlena lica proističu uglavnom iz ove grupacije. Na teritoriji mesne zajednice romska populacija živi u manjem broju (u ulici Eugena Savojskog i preko puta fabrike „TAMP“), koja je uglavnom materijalno obezbeđena. Za rešavanje problema socijalnog karaktera Lokalna samouprava ne obezbeđuje novčana sredstva Mesnoj zajednici. Kancelarija Mesne zajednice je opremljena kompjuterom i telefonom.

Mesna zajednica „KERTEK“ Senta broji oko 6.500 stanovnika. Na teritoriji ove mesne zajednice živi najveći procenat neškoloranih, nezaposlenih lica na teritoriji cele Sente. Na teritoriji Mesne zajednice živi značajan broj Roma, tj. Romi žive skoro isključivo na teritoriji ove Mesne zajednice. Romsko naselje, koje se nalazi na periferiji Mesne zajednice zove se „Keceli naselje“, broji oko 500 stanovnika, naselje je neurbanizovano, a u zemljišnim knjigama k.o. Senta se vodi kao oranica. U ovoj mesnoj zajednici radi i Narodna kuhinja, gde se dnevno kuva oko 400 obroka za socijalno najugroženija lica sa teritorije grada. U Mesnoj zajednici postoji Odbor za socijalnu zaštitu, ali zbog nedostatka materijalnih sredstava više je formalnog karaktera. Kancelarija Mesne zajednice je opremljena računarnom, telefonom u internetom.

Mesna zajednica „CENTAR – TOPART“ Senta broji oko 6.637 stanovnika. Stanovništvo većinom živi u staračkim i u samačkim domaćinstvima. 70 žitelja Mesne zajednice koristi usluge Narodne kuhinje. Mesna zajednica se suočava sa istim problemima koji su karakteristični i za celu opštinu: ostarelo stanovništvo, deca u inostranstvu, roditelji usamljeni. Kancelarija Mesne zajednice je solidno opremljena. Nalazi se u zgradi starije gradnje, koja se redovno održava.

Mesna zajednica Gornji Breg broji oko 1.873 stanovnika. Stanovništvo je veoma ostarelo, najstarije je na teritoriji cele opštine – prosečna starost je 49 godina, broj novorođenčadi enormno opada. Socijalna zaštita stanovništva se obavlja preko Centra za socijalni rad. Na teritoriji sela ima puno salaša, čije stanovništvo čine stare osobe, a o njima niko ne vodi računa, pretpostavlja se da nisu nigde ni evidentirani. Mesna zajednica ima kompjuter i internet.

Mesna zajednica Tornjoš broji oko 1.750 stanovnika. Od ukupnog broja stanovništva 15% čine pripadnici romske etničke zajednice. Romi se ujedno smatraju i socijalnim slučajevima, jer na teritoriji Mesne zajednice nema mogućnosti zapošljavanja. Donedavno u Poljoprivrednoj zadrugi se još moglo raditi sezonski, a nakon privatizacije Poljoprivredne zadruge i veće mehanizacije poljoprivredne proizvodnje prestala je potreba za sezonskim poljoprivrednim radovima. U sastavu stanovništva u velikom procentu učestvuju samačka domaćinstva (600 domaćinstava – ¼ stanovništva živi u samačkim domaćinstvima) kojima je pomoć neophodna ne samo u materijalnom obliku već i u vidu fizičke pomoći, pošto deca tih osamljenih ljudi većinom ne žive na teritoriji sela. Nakon privatizacije poljoprivrednog preduzeća, kao rezultat celokupnog stanja u kojem se nalazi privreda cele zemlje, procenat nezaposlenosti je i među mladima veoma visok. Tokom 90-ih godina „Caritas“ je pokušao da obavlja svoju delatnost na teritoriji Mesne zajednice (deljenjem prehrambenih paketa, ogrevnog drveta, odeće), međutim zbog sastava stanovništva rad se nije odvijao bez problema, jer “većinsko” stanovništvo nikada nije došlo na red prilikom dobijanja pomoći. Zbog svega toga aktivisti „Caritasa“ su prestali da dolaze u Mesnu zajednicu. Kancelarija Mesne zajednice raspolaže sa aparatom za fotokopiranje, računarnom, telefonom, telefaksom i internet priključkom.

Mesna zajednica Kevi broji oko 856 stanovnika. 90% stanovništva bavi se poljoprivredom. Stanovništvo je ostarelo, no poslednjih nekoliko godina se uočava blagi porast broja đaka prvaka. U selu ima 20 nezaposlenih lica. Mesna zajednica Kevi je najudaljenija od opštinskog centra i zbog toga poseban problem predstavlja nedovoljna pokrivenost teritorije mesne zajednice telefonskim

linijama. Poseban problem predstavlja i to, što je teritorija Mesne zajednice veoma velika u odnosu na broj stanovništva. Na teritoriji Mesne zajednice učenici mogu da pohađaju osnovnu školu samo do 4. razreda, a lekarska ordinacija u selu radi dva puta nedeljno. Kancelarija mesne zajednice je snabdevena kompjuterom i telefonom.

Mesna zajednica Bogaraš broji oko 724 stanovnika i u stalnom je opadanju. Broj domaćinstava je 283. Veliku većinu stanovništva čine penzioneri, procenat nezaposlenosti je 19%. Mladi uglavnom napuštaju naselje, sele se u okolna sela ili u Sentu.

ANALIZA STRATEŠKIH DOKUMENATA IZ OBLASTI SOCIJALNE ZAŠTITE NA TERITORIJI OPŠTINE SENTA

U opštini Senta postoje sledeći strateški dokumenti:

1. Razvojni plan opštine Senta za period od 2007-2013. godine – proces rada podržava Lokalna samouprava opštine Senta
2. Lokalni plan akcije za decu Senta – proces rada podržava UNICEF i Lokalna samouprava opštine Senta
3. Lokalni akcioni plan za unapređenje obrazovnog statusa Roma u opštini Senta za period od 2008-2010. godine – Proces rada podržava Novosadski Humanitarni Centar i Lokalna samouprava opštine Senta

Procenjuje se da su postojeći strateški dokumenti povezani i sa usaglašenim vizijama. Tokom 2007. godine započeta je implementacija Razvojnog plana opštine Senta i Lokanog plana akcije za decu. Opštinski budžet podržava njihovu implementaciju.

2008. godine je počela implementacija Lokalnog akcionog plana za unapređenje obrazovnog statusa Roma u opštini Senta za period od 2008. do 2010. godine.

2008. godine je počela izrada Lokalnog akcionog plana za mlade, a od sredine godine se očekuje i njegova implementacija.

SEKTORSKA ANALIZA

ZDRAVSTVO:

U opštini Senta zdravstvene ustanove čine:

- Opšta bolnica Senta,
- Dom zdravlja Senta,
- Apoteka Senta.

U okviru bolnice nalaze se sledeća odeljenja: interno, hirurgija, rehabilitacija, neuro-psihijatrija, dečje odeljenje, grudno odeljenje, ginekologija i akušerstvo i ORL. Službe i ambulante u bolnici su: RTG služba, očna ambulanta, laboratorija, transfuzija, mikrobiologija, ultrazvučna dijagnostika i patologija. Dom zdravlja Senta obuhvata 6 zdravstvenih stanica u Senti i u selima koja pripadaju opštini. Analiza oboljenja pokazuje, da se prema rasprostranjenosti na prvom mestu nalaze bolesti sistema za disanje, na drugom mestu su bolesti sistema krvotoka, zatim slede bolesti mišićno–koštanog sistema i vezivnog tkiva, pa bolesti mokraćno-polnog sistema, a na petom mestu se prema učestalosti nalaze duševni poremećaji i poremećaji ponašanja.

OBRAZOVANJE

Predškolska ustanova „Snežana“ Senta - Prema poslednjim raspoloživim podacima, u dečjem vrtiću radi 101 radnika, 4 muškaraca i 97 žena. Analiza ukupnog broja dece pokazuje značajno opadanje sa 937 (školska 2000/2001 godina.) na 729 (školska 2006/2007 godina). Objašnjenje treba tražiti u niskim stopama nataliteta. Od ukupnog broja upisane dece ima 54 socijalno ugrožene i radi se o deci primalaca socijalne pomoći (uglavnom romska deca).

Osnovna škola „Stevan Sremac“ Senta - Rad se odvija u 5 radnih jedinica i u 2 isturena odeljenja Osnovne škole:

1. Radna jedinica „Spomen škola“ Senta – ima 24 odeljenja sa 520 učenika. Nastava se odvija na srpskom i na mađarskom jeziku.
2. Radna jedinica „Turzo Lajoš“ Senta – ima 23 odeljenja sa 506 učenika. U ovoj radnoj jedinici nalazi se značajan broj specijalnih odeljenja (ukupno 11 sa 79 učenika). Nastava se odvija na mađarskom jeziku.
3. Radna jedinica „11. Novembar“ Senta – ima 27 odeljenja sa 568 učenika. Nastava se odvija na srpskom i na mađarskom jeziku,
4. Radna jedinica „Čokonai Vitez Mihalj“ Gornji Breg – ima 8 redovnih i 2 specijalna odeljenja sa ukupno 204 učenika
5. Radna jedinica „Temerkenj Ištván“ Tornjoš – ima 24 odeljenja sa 285 učenika. Nastava se odvija na srpskom i na mađarskom jeziku.

Osnovna muzička škola „Stevan Mokranjac“ Senta - ima 358 učenika. Nastava se osim Sente izvodi i u izdvojenim odeljenjima u Čoki, Tornjošu i Gornjem Bregu.

U Opštini Senta ima 4 srednjih škola i to:

Gimnazija Senta - postoji od 1876. godine. 1990. godine je odlukom Skupštine Vojvodine i odlukom Skupštine opštine Senta organizovana kao Gimnazija društveno-jezičkog i prirodno-matematičkog smera. Školske 2006/2007. godine otvoreno je 19 odeljenja sa 436 učenika.

Gimnazija za talentovane učenike prirodno-matematičkog smera „Boljai“ Senta - ima 4 odeljenja sa 71 učenika. Nastava se odvija na mađarskom jeziku.

Srednja medicinska škola Senta - osnovana je 1959. godine. Škola danas ima verifikaciju za obrazovanje sledećih profila medicinskih radnika: medicinska sestra – tehničar, fizioterapeutski tehničar, farmaceutski tehničar, ginekološko-akušerska sestra. Obzirom na veliki broj učenika koji upisuju ovu školu otvorena su 13 odeljenja sa 400 učenika. Treba voditi računa o tome, da se na tržištu rada ne pojavi velika ponuda pojedinih profila, s toga treba razmišljati o uvođenju novih smerova.

Ekonomsko-trgovinska srednja škola Senta - ima 18 odeljenja sa 504 učenika. Nastava se organizuje na srpskom i na mađarskom jeziku. Obzirom na veliki broj učenika koji upisuju ovu školu, treba obratiti pažnju na broj učenika prema smerovima kako ne bi došlo do prezasićenosti tržišta i uvećanja broja nezaposlenih jednakih obrazovnih profila.

Viša škola za hortikulturu - nalazi se na području opštine kao odeljenje Univerziteta „CORVINUS“ iz Budimpešte. Profil škole je hortikultura, a smer inženjer baštovanstva. Upisano je 198 studenata. Nastava se odvija na mađarskom jeziku.

Viša tehnička škola za industrijski menadžment – edukacioni centar Više tehničke škole za industrijski menadžment iz Kruševca. Školu je do sada upisalo oko 500 studenata od kojih je 260 steklo stručni naziv inženjer industrijskog menadžmenta. Konsultativnu nastavu trenutno pohađa oko 150 studenata, od kojih je oko 20% iz drugih mesta koja gravitiraju Senti.

ZAPOŠLJAVANJE

U opštini postoji Nacionalna služba za zapošljavanje, Filijala Kikinda, Ispostava Senta – sa 3 zaposlena lica.

NEVLADINE ORGANIZACIJE

Crveni krst Senta - osnovan je 1882. godine kao humanitarna i dobrovoljna organizacija i jedino nacionalno društvo Crvenog krsta u Republici Srbiji. Crveni krst je pomoćni organ javnih vlasti u Republici Srbiji. Osim socijalne delatnosti radi i u oblasti socijalne zaštite, kao i u oblasti edukacije i zdravstvene zaštite. U 2007. godini imao je ukupno 1740 članova. Raspolože solidnom infrastrukturom i ljudskim resursima, ima dva zaposlena radnika, 178 volontera među njima i lekara, diplomiranih socijalnih radnika, diplomiranih pravnika, medicinskih tehničara, frizera, berbera, mehaničara – radnika na održavanju, vozača i edukovane geronto-domaćice.

Opštinsko udruženje penzionera Senta - osnovano je kao dobrovoljna humanitarno-socijalna organizacija u kojoj članovi ostvaruju zajedničke interese, zaštitu i unapređenje potreba iz oblasti zdravstva, penzijskog i invalidskog osiguranja i drugih oblasti. U opštini Senta ima ukupno 5.302 penzionera. Od ukupnog broja penzionera 65% njih ima penziju ispod 18.000,00 dinara. Najveći broj penzionera ima penziju od 8.000,00 do 10.000,00 dinara.

Međuopštinska organizacija gluhih i nagluhih Senta - je invalidsko-humanitarna, apolitička i neprofitabilna organizacija koja sa svojim radom pokriva teritoriji 3 opštine (Ada, Senta, Kanjiža). Na teritoriji koju organizacija pokriva registrovano je preko 500 lica različitog stepena oštećenja sluha. Od 1976. godine u stalnom radnom odnosu je jedno lice, sekretar organizacije, koji poseduje sertifikat prevodioca gestovnog govora. Organizacija ima kancelariju,

društvenu prostoriju (klub) i zajednički sanitarni čvor sa drugim organizacijama, međutim nema faks, internet, štampač, i sl..

„CARITAS“ Crkvene opštine Svete Male Terezije - je nevladina organizacija, čiji je cilj pomaganje marginalizovanih ljudi, dece, kao i starijih i usamljenih ljudi bez obzira na njihovu versku, nacionalnu i političku pripadnost.

Udruženje građana „Suncokret“ Senta - se bavi formiranjem ispravne populacione svesti. Radi aktivno, od 2003. godine obilazi sve porodice, koje su u toku godine dobile prinovu, i na taj način je Udruženje pronašlo adekvatan model borbe protiv „bele kuge“, model za zaustavljanje opasnog opadanje broja sugrađana i model za povećanje broja stanovnika. Najugroženijima pomaže odećom, obućom, igračkama, nameštajem, aparatima za domaćinstvo i ostalim kućnim potrepštinama, koje pribavlja iz donacija građana i od drugih dobrotvornih civilnih organizacija. Udruženje koristi poslovnu prostoriju u vlasništvu opštine Senta, drugu opremu nema.

Udruženje građana „Petra“ Senta - osnovana 2003. godine kao međudenominacionalno hrišćansko misijsko udruženje. Cilj udruženja je nabavka opšte i stručne literature, organizovanje njihovog plasmana u kulturno obrazovne institucije i ustanove radi upoznavanja i obrazovanja mladih ljudi, nastavnog kadra i roditelja iz oblasti alkoholizma, narkomanije i seksualno prenosivih bolesti. Radi na održavanju i širenju sistema vrednosti, morala i čovekovih osobina na osnovu prihvaćenih hrišćanskih načela. Ostvaruje dobru saradnju sa OŠ „Stevan Sremac“, gde se održavaju radionice za učenike i nastavnike(program “Mladi na pragu života” čija je akreditacija u toku). Rad udruženja je volonterski. Očekuje se podrška opštine u zapošljavanju jednog stručnjaka.

Potisko udruženje velikih porodica „Tinče“ – Udruženje velikih porodica je osnovano 1995. godine od strane 15 porodica sa više od troje dece. Osnovni ciljevi Udruženja je promocija svih pozitivnih vrednosti velike porodice, edukacija građana i građanki u duhu života i poštovanja materinstva, jačanje osećanja odgovornosti za brak, porodicu i za buduće generacije, zastupanje interesa i podrška velikim porodicama. Cilj udruženja je pospešivanje nataliteta i očuvanje braka, kao i promovisanje društvu da je velika porodica neprocenjiva vrednost. Udruženje svojim aktivnostima čuva interese velikih porodica.

Društvo za pomaganje mentalno obolelih lica „Ruka u ruci“ - osnovni cilj društva je okupljanje mentalno obolelih lica, njihovih roditelja i osoba koja su spremna da im pomognu. Cilj društva je da mentalno obolela lica budu prihvaćena od strane članova društva, da se članovi društva ubede, da su i mentalno obolela lica ljudi vredni pažnje i poštovanja, da zdravi članovi društva budu tolerantniji prema svojim bolesnim sugrađanima. Cilj Društva je nadalje da pomogne osobama, koje su završile specijalna odeljenja osnovne škole, a nisu u mogućnosti da se dalje školuju, odnosno osobama, kod kojih je retardiranost takvog stepena da nisu ni postali učesnici obrazovnog sistema.

Udruženje građana “NADA” Senta – je samostalna, nestranačka, dobrovoljna i masovna humanitarna organizacija, koja okuplja sve građane koji žele da sarađuju, da ostvaruju humanitarnu delatnost i da daju svoj doprinos poboljšanju socijalnog i ekonomskog položaja građana.

U okviru osnovne delatnosti Udruženje se bavi poslovima direktne pomoći ugroženima, zdravstvenim programima, organizovanjem aktivnosti za starija lica i decu, socijalnim programima, organizuje uzajamno pomaganje građana, kao i druge aktivnosti u skladu sa statutom i programom rada Udruženja.

DONATORI, PROGRAMI, PROJEKTI

Opština Senta je do sada učestvovala samo u projektima investicionog karaktera.

ANALIZA BUDŽETA OPŠTINE SENTA SA ASPEKTA SOCIJALNE ZAŠTITE

Budžet za 2006. godinu

U 2006. godini za socijalnu zaštitu izdvojeno je oko **2,98%** od ukupnih budžetskih sredstava opštine. Predsednik opštine je kao izvršilac budžeta iz tekuće budžetske rezerve usmerio deo sredstava u iznosu od 516.640,00 dinara za rešavanje problema stanovnika koji se nalaze u stanju socijalne potrebe.

Budžet za 2007. godinu

U 2007. godini za socijalnu zaštitu izdvojeno je oko **3,21%** od ukupnih budžetskih sredstava opštine. Predsednik opštine je kao izvršilac budžeta iz tekuće budžetske rezerve usmerio deo sredstava u iznosu od 191.052,00 dinara za rešavanje problema stanovnika koji se nalaze u stanju socijalne potrebe.

Plan budžeta za 2008. godinu

Odlukom o budžetu za 2008. godinu za oblast socijalne zaštite planirano je oko **3,98%** od ukupnih budžetskih sredstava opštine.

Socijalnoj zaštiti se kako na republičkom, tako i na opštinskom nivou posvećuje se sve veća pažnja, a to se odražava i na gore prikazanom porastu udela budžetskih sredstava koji se godišnji izdvajaju za oblast socijalne zaštite.

BUDŽETSKA IZDVAJANJA SOCIJALNOG KARAKTERA U BUDŽETU OPŠTINE SENTA ZA 2008. GODINU.

OPIS	PLANIRANI IZNOS IZDVAJANJA
Prevoz učenika	6.880.000,00
Stipendiranje studenata	2.120.000,00
Lokalni plan akcije za decu	1.000.000,00
Lokalni plan akcije za omladinu	1.000.000,00
Lokalni plan akcije za inkluziju romske dece	400.000,00
Dotacije NVO karitativne i humanitarne delatnosti – direktni korisnici	4.950.000,00
Naknade za socijalnu zaštitu preko Centra sa socijalni rad	1.100.000,00
Ukupno:	17.450.000,00

Opštinska uprava - Odeljenje za opštu upravu i društvene delatnosti - ova služba vrši normativne, stručne i administrativne poslove neposrednog sprovođenja zakona i drugih propisa čije je sprovođenje povereno opštini iz oblasti: društvene briga o deci i porodicama, predškolskog, osnovnog i srednjeg obrazovanja, standarda učenika i studenata, socijalne zaštite, primarne zdravstvene zaštite, boračke i invalidske zaštite, društvenih i humanitarnih organizacija, kulture, informisanja i verskih zajednica.

Centar za socijalni rad Senta - osnovan je 24. novembra 1977. god. odlukom Skupštine opštine Senta.

Centar za socijalni rad Senta obavlja poslove koji su mu stavljeni u nadležnost Porodičnim zakonom, Zakonom o krivičnom postupku, Krivičnim zakonom Republike Srbije, Osnovnim

krivičnim zakonom, Zakonom o izbeglicama i Uredbom o zbrinjavanju izbeglica kao i poslova koje delegira skupština opštine.

Napominjemo, da se radnicima Centra u 2007. godini za neku uslugu obraćalo oko 10 % stanovništva (u odnosu na ukupan broj stanovništva opštine), a to je broj samo onih lica koji su registrovani kao korisnici, ali moramo napomenuti da je ogroman broj građana koji se povremeno obraćaju za informacije, savete ili trenutnu pomoć.

U 2008. godini izvršeno je proširenje dnevnog boravka za odrasla lica sa posebnim potrebama, što predstavlja poseban model zaštite odraslih lica. Dnevni boravak nudi mogućnost celodnevnog zbrinjavanja odraslih, zadovoljavanje osnovnih zdravstvenih potreba, procenu lekara specijaliste oko davanja mišljenja i nalaza za dalji najadekvatniji način lečenja i življenja ove kategorije korisnika. Dnevni boravak invalidnih lica izgrađen je pri Centru za socijalni rad, odnosno u proširenim prostorijama kluba za stara lica i kluba za dnevni boravak.

Za ovu namenu izdvojena su finansijska sredstva iz Pokrajinskog, kao i opštinskog fonda, a adaptacija prostorija bi trebala biti završena do juna 2008. godine.

U ovom objektu se planira i otvaranje kluba za dnevno druženje dece i omladine sa asocijalnim ponašanjem. Stručni radnici Centra će po potrebi organizovati psiho-socijalni rad sa ovom kategorijom dece.

Centar za socijalni rad ima otvoren dežurni telefon tokom 24 sati, na koji se mogu javljati svi građani opštine Senta. Policija, obrazovne institucije i Opštinski sud stoje na raspolaganje u svim slučajevima kada je neophodna brza intervencija stručnih radnika.

ODLUKE SKUPŠTINE OPŠTINE SENTA IZ OBLASTI SOCIJALNE ZAŠTITE

Statut opštine Senta ne sadrži posebne odredbe o socijalnoj zaštiti, ali postoje skupštinske odluke vezane za oblast ostvarivanja prava iz oblasti socijalne zaštite.

Iz oblasti socijalne zaštite Skupština opštine Senta je donela sledeće odluke:

1. **Odluka o pomoći u kući** (Službeni list opštine Senta br. 3/1995) - Odlukom o pomoći u kući uređuje se pružanje pomoći u kući kao proširenog oblika socijalne zaštite od strane Centra za socijalni rad Senta. O obezbeđivanju prava na pomoć na teritoriji opštine Senta stara se opština Senta, dok Centar za socijalni rad opštine Senta obavlja delatnost pružanja pomoći u kući. Pravo na pomoć u kući se obezbeđuje starim i iznemoglim, hronično obolelim i drugim licima koja nisu u stanju da se sama o sebi staraju, kojima porodica ne može da pruža odgovarajuću zaštitu i koja su bez porodičnog staranja, a imaju prebivalište na teritoriji opštine Senta. Izuzetno, pravo na pomoć u kući obezbeđuje se i starim licima koja imaju prebivalište na teritoriji opštine Senta, ali nisu u stanju da se sama o sebi staraju, pod uslovom da plaćaju punu ekonomsku cenu za pruženu uslugu, a Centar ima mogućnosti za pružanje te usluge. Starim licima, u smislu odluke smatraju se žene iznad 55 godina starosti i muškarci iznad 60 godina starosti.
2. **Odluka o proširenom vidu socijalne zaštite u opštini Senta** (Službeni list opštine Senta br. 5/1994) - Ovom odlukom, opština obezbeđuje u skladu sa materijalnim mogućnostima jednokratnu pomoć licima koja se iznenada ili trenutno nalaze u stanju socijalne potrebe. Jednokratna pomoć se može obezbediti u novcu ili u naturi. Iznos jednokratne pomoći ne može biti veći od prosečne zarade ostvarene u privredi Republike u mesecu za koji mesec se isplata vrši. Pravo na jednokratnu pomoć ostvaruje se preko Centra za socijalni rad Senta. Stručna služba Centra za socijalni rad opštine Senta ocenjuje opravdanost, oblik i visinu pomoći. Sredstva za ovu namenu obezbeđuju se u budžetu opštine.

POSTOJEĆE USLUGE SOCIJALNE ZAŠTITE U OPŠTINI SENTA

PRAVA IZ OBLASTI SOCIJALNE ZAŠTITE KOJA SE FINANSIRAJU IZ BUDŽETA OPŠTINE SENTA

Oblik zaštite	Broj korisnika 2007.			
	Deca i omladina	Odrasla lica	Ostarela lica	Ukupno
Nega i pomoć u kući		15	11	26
Dnevni boravak	17	115	58	190
Broj porodica – korisnika jednokratne novčane pomoći				172
Broj porodica - korisnika jednokratne pomoći u naturi				410
Broj korisnika prava na opremu za smeštaj u ustanovu socijalne zaštite ili u drugu porodicu	2	8		10
Broj korisnika budžetskih sredstava za stipendiranje učenika i studenata	510			510
Broj korisnika subvencije na mesečne karte učenika srednjih škola	347			347
Subvencioniranje NVO karitativnog i humanitarnog karaktera – direktni korisnici				14
Subvencioniranje NVO karitativnog i humanitarnog karaktera – putem konkursa				7
Klub za dnevni boravak odraslih				88
Klub za dnevni boravak starih				170
Troškovi sahrane				37

NAZIV PRUŽALACA USLUGE	NAZIV USLUGE	BROJ KORISNIKA u 2007. god.	KAKO JE LOKALNA SAMOUPRAVA POVEZANA SA PRUŽANJEM USLUGA
Predškolska Ustanova „Snežana“ Senta	<ul style="list-style-type: none"> - Deci primalaca socijalne pomoći je boravak u predškolskoj ustanovi besplatan, - Postoje platne grupe za porodice različitog socijalnog statusa, -Primaoci socijalne pomoći ne plaćaju roditeljski doprinos za kupovinu didaktičkih sredstava u iznosu od 1.200,00 dinara, -Organizuju se akcije pomoći za socijalno ugroženu decu, - Socijalno ugrožena deca ne plaćaju ili samo delimično plaćaju cenu ulaznice prilikom posete bioskopa, pozorišta..., - Poseta deci socijalno ugroženih porodica, - Upravni odbor ustanove je više puta otpisao dugove siromašnih porodica, koje nisu uživaoci socijalne pomoći, 	54 dece	- finansira
Osnovna škola „Stevan Sremac“ Senta	<ul style="list-style-type: none"> - Besplatna užina – finansira civilna organizacija, - Besplatan ručak – finansira „Caritas“ Crkvene opštine Svete Male Terezije, - Podela paketića sa školskim priborom i higijenskim sredstvima – finansira civilna organizacija, - Podela korišćenih školskih udžbenika – finansira opština, LPA za decu, - Obezbeđenje dela finansijskih sredstava za školske ekskurzije – finansira opština, LPA za decu 	210 dece 360 dece 100 paketića 150 kompleta 34 dece	

Nacionalna služba za zapošljavanje	<ul style="list-style-type: none"> - Vođenje evidencije o slobodnim radnim mestima -Evidentiranje nezaposlenih lica kao i evidentiranje zaposlenih lica koja traže promenu zaposlenja - Posredovanje u zapošljavanju - Savetovanje i upućivanje nezaposlenih lica na slobodna radna mesta - Programi dodatnog obrazovanja i obuke (prekvalifikacija i dokvalifikacija) - Finansiranje programa stručnog usavršavanja praktikanata, volontera, pripravnika - Subvencije za zapošljavanje lica mlađih od 30 godina, starijih od 45, odnosno 50 godina -Regionalni programi zapošljavanja (finansiranje opremanja radnih mesta za zapošljavanje više od 5 lica sa evidencije NSZ-a) - Programi samozapošljavanja - Ostvarenje prava na novčanu naknadu nezaposlenih lica - Oglašavanje potrebe za slobodnim radnim mestima u listu „Poslovi“, kao i na internet stranici NSZ-a -Posredovanje pri zapošljavanju u inostranstvu nezaposlenih lica sa evidencije NSZ-a - Omogućavanje dobijanja radne dozvole stranim državljanima - Sajam zapošljavanja - Obuka za računovođe - Osnovna informatička obuka 	<p>3470 lica</p> <p>2302 lica</p> <p>1060 lica</p> <p>2410 lica</p> <p>5 poslodavca 30 polaznika</p> <p>25 programa 40 nezaposlenih lica</p> <p>25 lica</p> <p>1 program 5 nezaposlenih</p> <p>56 zahteva</p> <p>23 odobrena programa</p> <p>307 zahteva 305 odobrenih prava</p> <p>1 konkurs</p> <p>4 strana državljanina</p> <p>31 poslodavac 620 nezaposlena lica</p> <p>1 izvođač</p> <p>10 polaznika</p>	

<p>Crveni krst Senta</p>	<p>Program socijalne zaštite „Dobrosusedska pomoć“ funkcioniše od 1997. godine, a program od 2000. godine nosi naziv „Program brige o starima“ i vodi se na nivou Crvenog krsta Srbije. Program je delom finansiran od strane donatora (Crveni krst Kanade, Crveni krst Španije, Crveni krst Velike Britanije, putem Federacije Crvenog krsta i Crvenog polumeseca iz Ženeve)</p> <p>Posete starima: merenje krvnog pritiska i davanje zdravstvenih saveta, usluge gerontodomačice, masaža, nabavke (životnih namirnica, lekova, higijenskih sredstava itd.), praćenje korisnika kod lekara, na groblje, u crkvu, na druženje, na priredbe, ispisivanje lekova kod lekara i zakazivanje pregleda i poseta, prevoz korisnika na zdravstvene preglede, na bolničko lečenje, na sahrane, pomoć kod obrade bašte, čišćenja snega, poseta u bolnici, davanje saveta i sanitetskog materijala kod STOMA bolesnika i obolelih od raka.</p> <p>- Akcija „Jedan paketić, mnogo ljubavi“ – novogodišnji paketi</p> <p>- Prikupljanje i distribucija humanitarne pomoći uaturi (životne namirnice, školski pribor, ogrev, odevni predmeti, nameštaj, oprema za domaćinstvo, posteljina)</p> <p>- Prikupljanje novca za kupovinu humanitarne pomoći, nabavku ortopedskih sredstava i skupih lekova, operacije...</p> <p>Manifestacija „Za sunčanu jesen života“: druženje starih i programi za stare u mesnim zajednicama, predškolskim ustanovama, školama i firmama, kao i u nevladinim organizacijama tokom oktobra i novembra meseca. Obeležavanje Svetskog dana starih, održavanje opštinske centralne manifestacije u oktobru mesecu, poseta najstarijima i uručivanje poklona (povodom 100. godine života, 50-60. godišnjice braka, itd.).</p> <p>Preventivni oporavak za decu i odrasle: aktivistima, socijalno ugroženima, dobrovoljnim davaocima krvi, pobednicima na takmičenjima i konkursima u odmaralištima Crvenog krsta Srbije i Vojvodine, uz obezbeđen smeštaj i ishrane, sa sadržajnim, vaspitno-obrazovnim, rekreativnim i zabavnim programom.</p>	<p>39 edukovanih volontera</p> <p>178 korisnika</p> <p>480 usluga prosečno mesečno</p> <p>780 korisnika 2 stalno zaposlena profesionalca, 9 edukovanih volontera, 1 vozač</p> <p>220 paketića</p> <p>32 korisnika</p> <p>650 korisnika</p> <p>10 učesnika osnovnih škola</p> <p>1 vaspitač</p>	
---------------------------------	--	--	--

Opštinsko udruženje penzionera Senta	- Paketi sa sanitarijama	50 paketa	
	- Krompir	4,5 tona	
	- Paketi zamrznutog voća do 10 kg	80 paketa	
	- Ugalj za članove udruženja	400 tona	
	- Drvo za članove udruženja	150 m3	
	- Paketi suhomesnatih proizvoda do 8 kg	900 paketa	
	- Besplatni paketi prehrambenih proizvoda	120 paketa	

<p>Međuopštinsko udruženje gluhih i nagluhih Senta</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Komunikacija sa licima oštećenog sluha, vršenje poslova prevođenja za potrebe raznih ustanova (sud, policija, Medicinski centar i sl.) preko lica koje je završilo školu gestovnog jezika. - Obaveštavanje članstva o pravima na nabavku slušnih aparata i o načinu saradnje sa Fondom za zdravstvo i ORL odeljenjem i pomaganje u vezi sa ostvarivanjem prava. -Nabavka slušnih aparata po najpovoljnijim uslovima i davanje obaveštenja o pravilnom korišćenju istih. -Obezbeđivanje pogonskog materijala za slušne aparate i organizovanje popravke istih, s obzirom da ovlašćenog servisa za slušne aparate ima u Novom Sadu i u Beogradu. Po potrebi se izlazi na teren, kod starih i nemoćnih lica radi opskrbljivanja delovima ili podešavanja slušnih aparata. -Organizovanje raznih predavanja na teme od značaja za ovu kategoriju osoba sa invaliditetom. -Učestvovanje na kulturno-prosvetnim aktivnostima, učestvovanje na sportskim manifestacijama koje se organizuju za lica oštećenog sluha na nivou Pokrajine i Republike. - Poseta starijih osoba sa invaliditetom - Klubske aktivnosti -U prostorijama Organizacije članovi nalaze svoju drugu kuću 	<p>25 osoba</p> <p>10 porodica</p> <p>184 slušnih aparata</p> <p>184 osoba</p> <p>30 manifestacija</p> <p>23 osoba</p> <p>58 sastanaka</p>	<p>- finansira</p> <p>- sufinansira</p>
<p>Međuopštinska organizacija slepih i slabovidih Subotica</p>	<p>- Klub za osobe oštećenog vida</p>	<p>44 osoba</p>	<p>- sufinansira</p>

Udruženje obolelih od multipleks skleroze Severno- banatskog okruga Novi Kneževac	- Rehabilitacija osoba obolelih od multipleks skleroze	2 osobe	- sufinansira
Centar za socijalni rad opštine Senta	- Pomoć u kući - Klub za dnevni boravak starih i odraslih - Jednokratne novčane pomoći - Pogrebni troškovi, odnosno pomoć za pogrebne troškove	16 osoba 210 osoba 157 osoba 20 osoba	- finansira - finansira - finansira

„CARITAS“ Crkvene opštine Svete Male Terezije	<ul style="list-style-type: none"> - Narodna kuhinja - Klub za dnevni boravak starih - Akcija hleb i mleko za decu - Deljenje odeće i obuće - Deljenje polovnog nameštaja - Posuđivanje ortopedskih pomagala i bolničkih kreveta - Akcije deljenja lekova - Posećivanje bolesnika – služba pomoći u kući - Podela novogodišnjih paketića za decu - Akcija „Zajedno za decu“ deca poklanjaju deci paketiće 	<p>421 osoba</p> <p>120 osoba</p> <p>40 osoba</p> <p>400 osoba</p> <p>150 porodica</p> <p>30 osoba</p> <p>40 osoba</p> <p>50 osoba</p> <p>350 dece</p> <p>32 osoba</p>	<p>- sufinansira,</p>
Udruženje velikih porodica „Tinče“ Senta	<ul style="list-style-type: none"> -Program podrška porodici - Igrотека za decu iz velikih porodica - Ekскурzije za članove velikih porodica - Kamp za omladince velikih porodica 	<p>200 paketa</p> <p>52 igroteke</p> <p>7 ekскурzija</p> <p>2 kampa</p>	<p>- sufinansira</p>
Udruženje građana „Suncokret“ Senta	<ul style="list-style-type: none"> - Podela bebi paketića novorođenčadi na teritoriji opštine Senta - Deljenje polovne obuće, odeće, nameštaja, kućnih potrepština 	<p>117 paketića</p> <p>825 porodice</p>	<p>- finansira</p>
Udruženje građana „Nada – Remény“ Senta	<ul style="list-style-type: none"> - Školski pribor i materijal za praktičnu nastavu za učenike Osnovne škole „Stevan Sremac“ Senta - Deljenje odeće - Sredstva za ličnu higijenu - Materijal za praktičnu nastavu - Igračke za decu - Higijenski materijal za dečje odeljenje Bolnice u Senti 	<p>135 učenika 110 korisnika</p> <p>25 paketa</p> <p>80 paketa</p> <p>100 korisnika</p> <p>20 igrački</p> <p>40 paketa</p>	

	- Higijenski materijal za članove velikih porodica	40 paketa	
	- Školski pribor za učenike velikih porodica	25 paketa	
Udruženje za pomoć hendikepirane dece „Ruka u ruci“ Senta	- Dnevni boravak za osobe, ometene u psiho-fizičkom razvoju	15 osoba	- finansira
UG „Vera i nada“ Senta	- Klub odraslih osoba, ometenih u psiho-fizičkom razvoju	10 osoba	

Na osnovu analize zainteresovanih strana i analize stanja, identifikovana su neka otvorena pitanja u vezi sa definisanjem strategije:

STRATEŠKI SPORNA PITANJA:

1. Da li su opštinsko rukovodstvo i građani opštine Senta obavešteni o predstojećoj decentralizaciji sistema socijalne zaštite?
2. Da li opština Senta spremno dočekuje predstojeću decentralizaciju sistema socijalne zaštite?
3. Da li opština Senta raspolaže sa razrađenim strateškim dokumentima iz oblasti socijalne zaštite, da bi spremno dočekala predstojeću reformu socijalne zaštite, koji dokumenti su usaglašeni sa aktivnostima iz drugih opštinskih strateških dokumenata?
4. Da li su na nivou opštine doneti svi potrebni normativni akti iz oblasti socijalne zaštite?
5. Da li je procenat budžetskih izdvajanja za socijalnu zaštitu srazmeran potrebama građana opštine Senta za socijalnom zaštitom?
6. Da li opština Senta raspolaže sa odgovarajućim, tehnički unapređenim informacionim sistemom i sa ažurnom bazom podataka o broju potreba korisnika socijalne zaštite, o broju i vrstama postojećih usluga socijalne zaštite i materijalnih davanja, a koji sistem istovremeno efikasno prepoznaje najsiromašnije i najugroženije, omogućava praćenje potreba i usluga i ishod pruženih usluga socijalne zaštite na opštinskom nivou?
7. Da li opština Senta raspolaže odgovarajućim stručnim kapacitetom, da bi spremno dočekala predstojeću decentralizaciju socijalne zaštite, ako ne, kako obezbediti dovoljno obrazovnog kadra za oblast socijalne zaštite?
8. Kako povezati sve aktere socijalne zaštite na lokalnom nivou?
9. Kako zadržati postojeće oblike socijalne zaštite?
10. Kako unaprediti postojeći sistem socijalne zaštite u opštini Senta, uz poštovanje potreba korisnika?
11. U kom pravcu razvijati mrežu vaninstitucionalnih oblika socijalnih usluga u opštini i kako obezbediti pluralizam pružalaca usluga?
12. Kako utvrditi sistem profesionalnih standarda, procedura, protokola i normativa i kako obezbediti i kontrolisati kvalitet socijalnih usluga koje se pružaju u okvirima vaninstitucionalnih oblika socijalne zaštite?
13. Kako promeniti pasivan položaj građana i korisnika u sistemu socijalne zaštite i kako obezbediti da građani imaju uticaj na razvoj sistema socijalne zaštite u opštini?
14. Kako uspostaviti takav sistem socijalne zaštite koji ima za cilj osnaživanje pojedinaca, porodica, ranjivih i marginalizovanih društvenih grupa u cilju dostizanja samodovoljnosti i nezavisnosti u zadovoljavanju sopstvenih životnih potreba, sistem koji je spreman da ih osposobi za produktivan život u zajednici, na odgovorno roditeljstvo, i kako umanjiti ili otkloniti njihovu zavisnost od socijalnih službi?
15. Kako uspostaviti sistem socijalne zaštite koji se bazira na vlastitoj odgovornosti i obaveza korisnika, čime se dosledno realizuje osnovni princip socijalne zaštite „od pomoći do samopomoći“?
16. Kako uspostaviti takav sistem socijalne zaštite koji preventira nastanak i generacijski prenos socijalnih problema?
17. Kako obezbediti, da sredstva koja se izdvajaju za materijalnu sigurnost radno sposobnih korisnika socijalnih davanja budu stavljena u funkciju njihovog zapošljavanja i aktiviranja njihovih potencijala za produktivan život u zajednici?
18. Kako obezbediti da briga o socijalnoj sigurnosti dece bude fokusirana na pružanje pomoći u okviru dečjih ustanova (jaslice, obdaništa, zabavišta, osnovne škole)?
19. Kako obezbediti održivost socijalnih usluga?
20. Kako obezbediti dovoljno budžetskih i donatorskih sredstava za proces implementacije strategije?
21. Kako obezbediti najracionalnije korišćenje novčanih sredstava, a ujedno i efikasno, ekonomično, pravovremeno i racionalno zadovoljavanje potreba ljudi?

5. STRATEŠKI PRAVCI RAZVOJA

1. Garantovanje adekvatnog nivoa socijalne zaštite. Osnaživanje i unapređenje nivoa socijalne sigurnosti građana Sente kroz realno sagledavanje potreba i mogućnosti za obezbeđenje prostornih, finansijskih i ljudskih resursa za funkcionisanje socijalne zaštite u opštini Senta;
2. Racionalno i usmereno korišćenje postojećih lokalnih i nacionalnih resursa i identifikovanje novih kreativnih rešenja za pribavljanje sredstava za inovativne usluge;
3. Podsticanje i unapređenje međusektorske saradnje i pluralizma u pružanju usluga socijalne zaštite, uz institucionalizaciju partnerstva;
4. Kvalitetne usluge za sve korisnike, sa naglaskom na najosetljivije i nevidljive društvene grupe, uvažavajući princip jednake dostupnosti;
5. Unapređenje kvaliteta života i poboljšanje društvenog položaja romske populacije;
6. Kontinuirano senzibilisanje javnosti za samoprepoznavanje i prepoznavanje osoba u stanju socijalne potrebe;
7. Poboljšanje društvenog položaja porodice kao institucije u opštini kroz konstantnu afirmaciju tradicionalnih porodičnih vrednosti i poboljšanja uslova i kvaliteta.

STRATEŠKI CILJEVI RAZVOJA SOCIJALNE ZAŠTITE U OPŠTINI SENTA

- 1.1. Unapređenje postojećih usluga socijalne zaštite za osetljive društvene grupe građana na teritoriji opštine Senta kroz povećanje obima i kvaliteta usluga, broja korisnika i uz intersektorski pristup i pluralizam pružaoca usluga;
- 2.1. Povećanje nivoa socijalne zaštite posebno osetljivih društvenih grupa građana u opštini Senta kroz uvođenje inovativnih organizacionih oblika lokalnih usluga socijalne zaštite na principima saradnje i partnerstva među sektorima i uz pluralizam pružaoca usluga;
- 3.1. Jačanje lokalnog sistema socijalne zaštite kroz razvijanje održivih mehanizama međusektorske saradnje i institucionalizacije istih, utemeljene na ravnopravnosti pružaoca usluga iz javnog, privatnog i civilnog sektora: izgradnja ljudskih resursa i celovitih kapaciteta sistema;
- 4.1. Informisanje i edukovanje javnosti za smanjenje diskriminacije posebno osetljivih grupa i aktiviranje svih odgovornih činilaca iz javnog, privatnog i civilnog sektora u ovom pravcu;
- 5.1. Smanjenje siromaštva kod Roma;
- 6.1. Smanjenje siromaštva kod osoba sa invaliditetom;
- 7.1. Efikasna primena postojećih i definisanje novih programa, mera i aktivnosti direktno usmerenih na najsiromašnije i socijalno ugrožene grupe naročito u najmanje razvijenim područjima;

STRATEŠKI SPECIFIČNI ZADACI SOCIJALNE ZAŠTITE U OPŠTINI SENTA

- 1.1.1. Unapređenje zaštite najsiromašnijih građana;
- 2.1.1. Jačanje profesionalnih kapaciteta zaposlenih u socijalnoj zaštiti kroz kontinuirane edukacije za primenu novih standarda i akreditaciju novih programa i usluga, licenciranje i uvođenje stručnog napredovanja zaposlenih;
- 3.1.1. Unapređenje zaštite najsiromašnijih građana kroz razvijanje održivih mehanizama međusektorske saradnje;
- 4.1.1. Obezbeđenje efikasnijih materijalnih usluga u socijalnoj zaštiti kroz obezbeđenje materijalne sigurnosti za egzistencijalno najugroženije grupe građana, koji zbog svog psiho-fizičkog stanja ne mogu obezbediti sredstva za egzistenciju i nemaju porodicu ili rodbinu koji su u mogućnosti da ih izdržavaju;
- 5.1.1. Obezbeđenje egzistencijalnog minimuma kod Roma. Efikasniji sistem materijalne pomoći;

6.1.1. Obezbeđenje kvalitetnih usluga u socijalnoj zaštiti kroz uvođenje novih usluga socijalne zaštite u okviru postojećih institucija i službi socijalne zaštite i u zajednici;

7.1.1. Obezbeđenje egzistencijalnog minimuma;

6. PRIORITETI PO CILJNIM GRUPAMA

Prioritetne ciljne grupe definisane Strateškim planom razvoja socijalne zaštite opštine Senta su:

1. Korisničke grupe

- Deca i mladi
- Porodica i demografija
- Starije osobe
- Osobe sa invaliditetom
- Siromašni i nezaposleni
- Romi

2. Lokalni akteri i nosioci implementacije strategije:

- Nosioci lokalne vlasti, donosioci odluka
- Profesionalci u institucijama
- Volonteri i osoblje u NVO
- Privrednici i preduzetnici
- Mediji
- Šira javnost

U odnosu na svaku od ciljnih grupa, a na bazi analize potreba, ovom strategijom se utvrđuju specifični ciljevi koji se žele postići, zadaci pomoću kojih će se realizovati ciljevi i definisati akcioni planovi za implementaciju.

6.1. PRIORITET: DECA I MLADI

1. ANALIZA STANJA CILJNE GRUPE

Kao i u svim društvima u tranziciji i u opštini Senta se prepoznaje uticaj ekonomske krize, koja je dovela do porasta broja nezaposlenih, pada životnog standarda i povećanja siromaštva uopšte, pa samim tim i siromaštva dece.

Na osnovu podataka dobijenih iz Centra za socijalni rad broj porodica sa ostvarenim pravom na materijalno obezbeđenje je u decembru 2006. godine bio 552, a u decembru 2007. godine 591.

U opštini Senta ne postoji adekvatna strategija za suzbijanje siromaštva, što podrazumeva da je treba u doglednom vremenskom periodu doneti.

Pojedine organizacije svojim aktivnostima pokušavaju da ublaže nastali problem.

- Uspešno i lepo radi Potisko udruženje velikih porodica, okuplja i na različite načine pomaže članove velikih porodica.
- Organizacija Crvenog krsta je u prethodnoj godini dodelila više od 500 jednokratnih pomoći, od toga su oko 100 dobile romske porodice.
- Humanitarna organizacija „Caritas” na čelu sa glavnim dekanom Nađ Jožefom organizuje besplatne ručkove za najsiromašniju decu.
- Civilna organizacija „Suncokret” se bavi humanitarnim radom u cilju smanjenja siromaštva dece i porodica.

Institucije i organizacije koje su bile uključene u prikupljanje podataka za analizu stanja i koje su vodile brigu i čija delatnost je bila usmerena na decu i omladinu su:

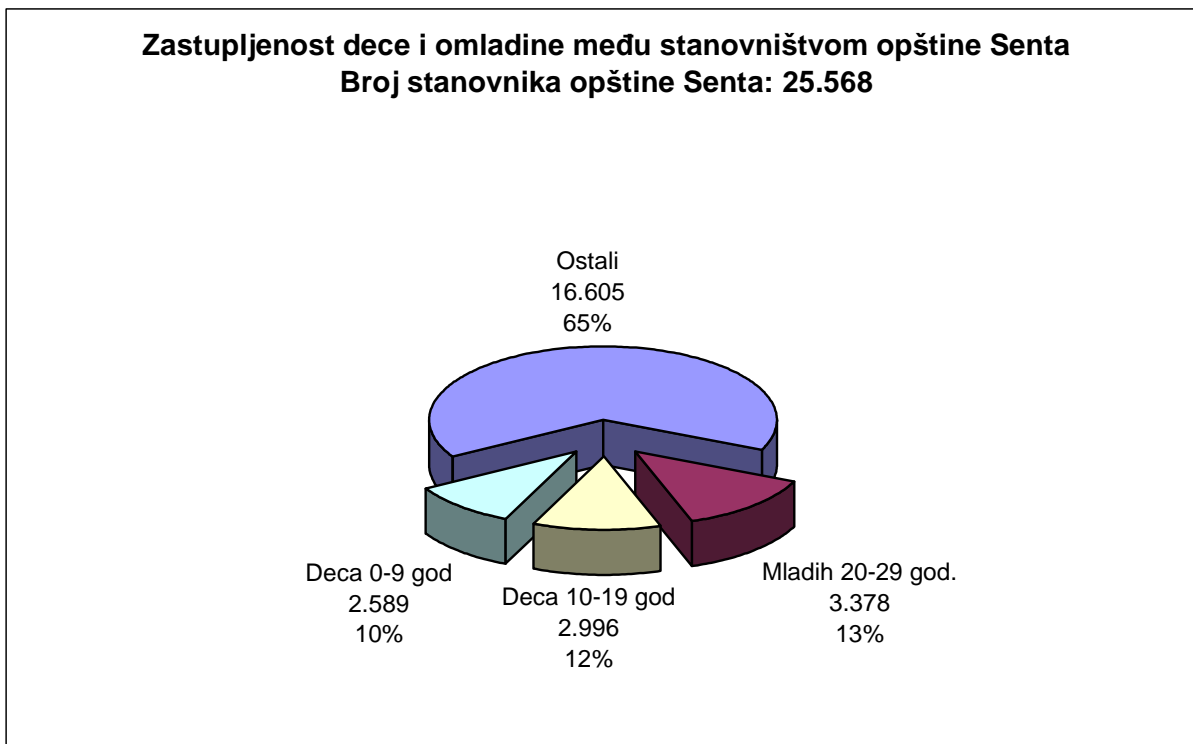
1. Predškolska ustanova „Snežana“ Senta
2. Osnovna škola „Stevan Sremac“ Senta
3. Centar za socijalni rad Senta
4. Crveni krst
5. „CARITAS“ Crkvene opštine Svete Male Terezije Senta
6. Udruženje građana „Tinče“ Senta
7. Udruženje građana „Suncokret“ Senta
8. Udruženje građana „Petra“ Senta
9. Udruženje građana „Ruka u ruci“ Senta.

Dokumenti na kojima počiva ovaj deo Strategije:

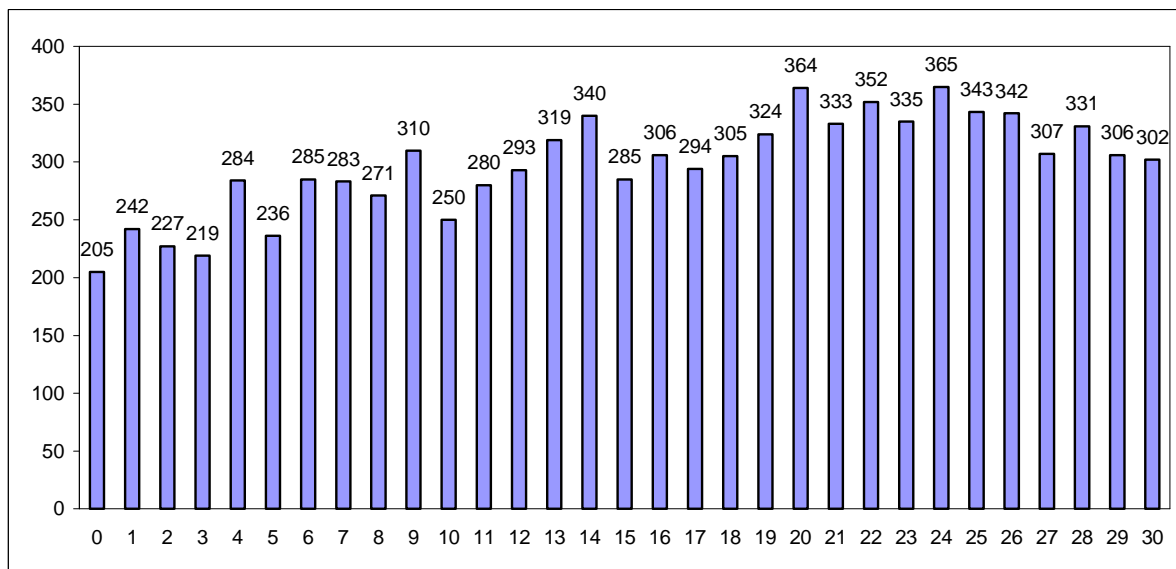
1. Strategija za smanjenje siromaštva u Srbiji
2. Strategija razvoja socijalne zaštite Republike Srbije,
3. Nacionalni plan akcije za decu,
4. Akcioni plan za mlade APV,
5. Razvojni plan opštine Senta za period od 2007-2013. godine
6. Lokalni akcioni plan za decu Senta,
7. Izveštaj o radu Centra za socijalni rad opštine Senta.

2. DEFINISANJE PROBLEMA I DIJAGNOZA STANJA

ZASTUPLJENOST DECE I MLADIH MEĐU STANOVNIŠTVOM OPŠTINE SENTA

Starosna struktura dece i omladine na teritoriji opštine Senta od 0 do 30 god. života

Iz gore prikazane tabele se zaključuje da je grupa dece od 0-9 godina proporcionalno malobrojnija u odnosu na ostale uzrasne kategorije dece i mladih.

OBRAZOVANJE DECE I MLADIH

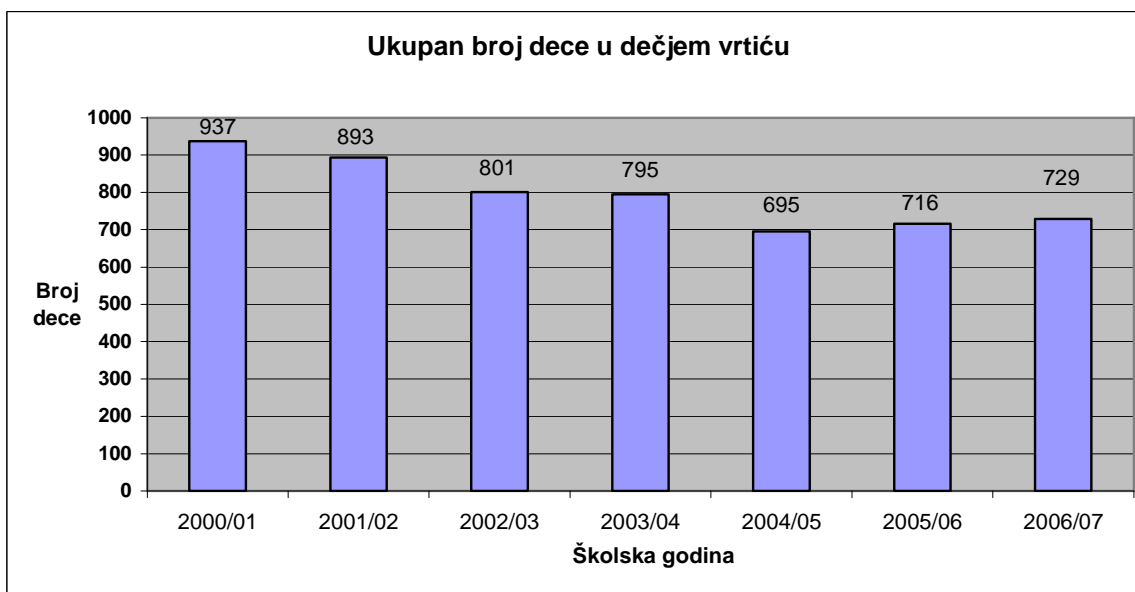
Obrazovna struktura stanovništva opštine Senta

Budućnost svakog društva je u velikoj meri određena načinom na koji se društvo trudi da deci i mladima omogući uslove za nesmetan razvoj. Nebriga o deci i mladima, nevođenje računa o njihovim osnovnim razvojnim potrebama vode ka stvaranju traumatizovanih odraslih.

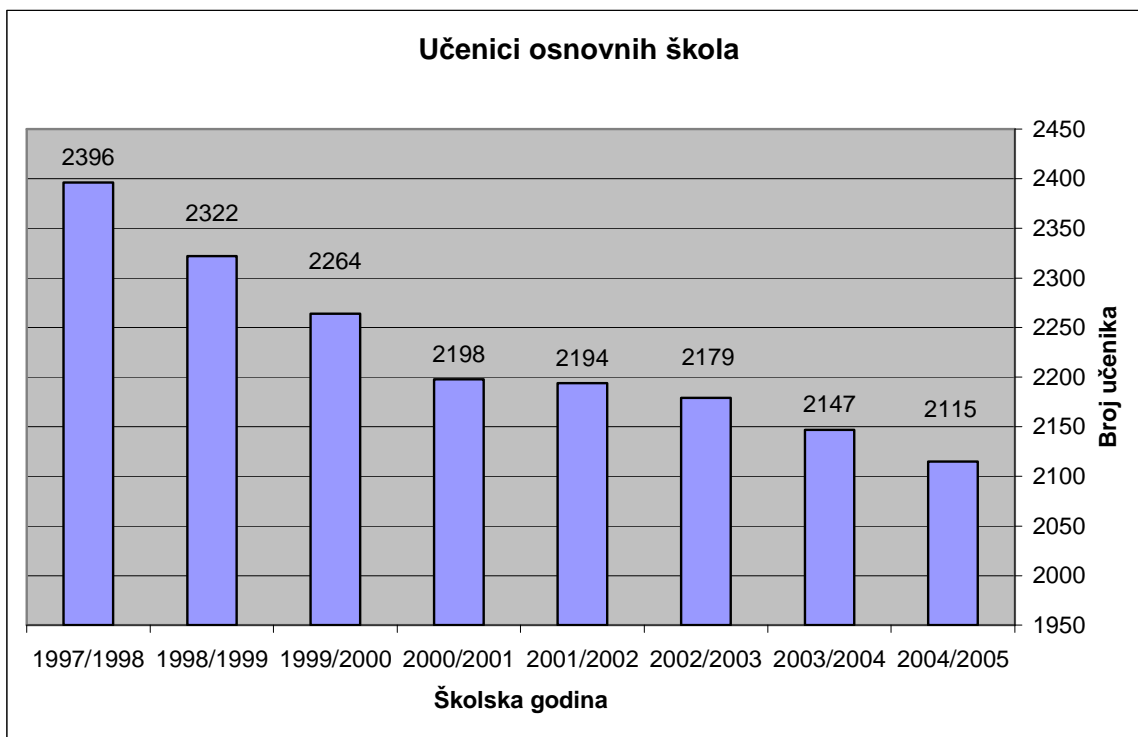
O obrazovanju dece na teritoriji opštine Senta se brinu sledeće obrazovne ustanove:

Predškolska ustanova „Snežana“ Senta:

Analiza ukupnog broja dece u predškolskoj ustanovi pokazuje značajno opadanje sa 937 (školska 2000/2001 god.) na 729 (školska 2006/2007 god.). Objašnjenje treba tražiti u niskim stopama nataliteta. Od ukupnog broja upisanih ima 54 socijalno ugrožene dece (radi se o deci primalaca socijalne pomoći).

Osnovna škola „Stevan Sremac“ Senta: Rad se odvija u 5 radnih jedinica Osnovne škole.

Srednje škole na teritoriji opštine Senta

Na teritoriji opštine Senta ima četiri srednjih škola i to:

- Gimnazija Senta,
- Gimnazija za talentovane učenike prirodno–matematičkog smera „Boljai“ Senta
- Srednja medicinska škola Senta i
- Ekonomsko-trgovačka srednja škola Senta

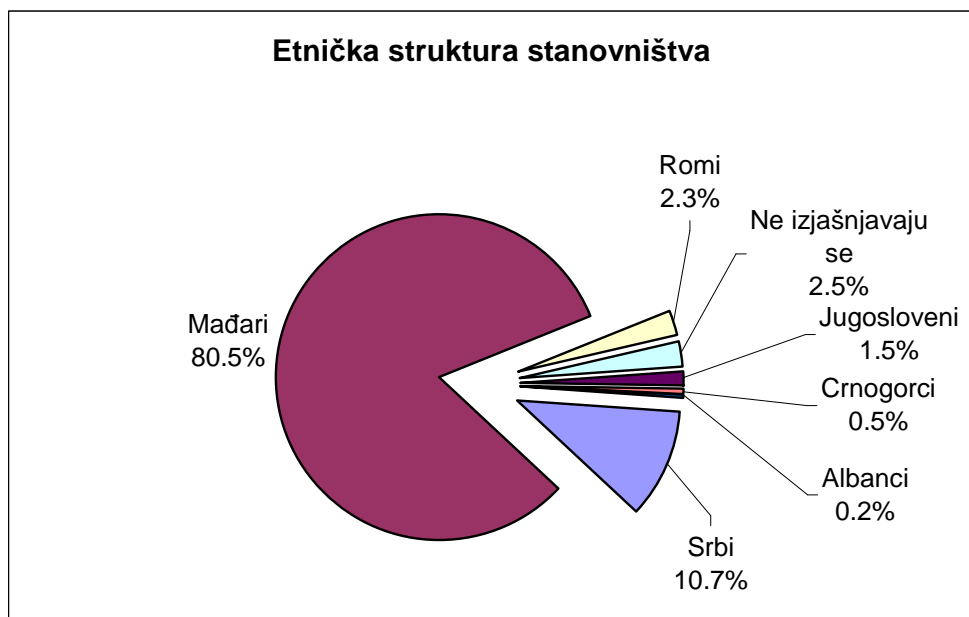
Fakulteti i više škole na teritoriji opštine Senta

- Viša škola za hortikulturu - odeljenje Univerziteta „CORVINUS“ iz Budimpešte,
- Viša tehnička škola za industrijski menadžment - edukacioni centar Više tehničke škole za industrijski menadžment iz Kruševca.

Bez obzira na činjenicu, da se na teritoriji opštine Senta brojne škole brinu o obrazovanju dece i mladih, sa obrazovnom strukturom stanovništva nikako ne smemo biti zadovoljni. Opštinu Senta karakteriše preveliki broj stanovnika bez završene osnovne škole ili sa završenom osnovnom školom i premali procenat stanovnika sa završenom višim i visokim obrazovanjem, a to treba alarmantno da utiče na rukovodstvo opštine.

Kod analize razloga ovakve nepovoljne obrazovne strukture stanovništva treba uzeti u obzir pojavu „odliva mozгова“, tj. visok stepen migracije mladih u inostranstvo, lošu materijalnu situaciju stanovništva opštine, zbog čega mnogi ne mogu da finansiraju troškove studija, ali i

etničku strukturu stanovništva., tj. nedovoljno poznavanje srpskog jezika od strane članova mađarske etničke zajednice, zbog čega se mladi pripadnici ove etničke zajednice teže usuđuju da svoje školovanje nastave na višim školama i fakultetima.

Opštepoznata je činjenica da u opštinama u kojima pripadnici mađarske etničke zajednice čine većinu (opštine Kanjiža, Senta i Ada, gde mađarska etnička zajednica čini preko 85% stanovništva), ogromna većina pripadnika mađarske etničke zajednice se nikako, ili veoma slabo služi srpskim jezikom.

Nadalje, u nekim delovima naseljenog mesta Senta, kao i u selima, koja pripadaju opštini Senta živi tako mali broj pripadnika srpske etničke zajednice, da u tamošnjim obdaništima i školama nema ni jedno srpsko odeljenje i na ovaj način su mađarska deca potpuno odsečena od mogućnosti da čuju srpsku reč.

Novi metodi nastave srpskog jezika (komunikativna i iskustvena metoda, od 2005/2006. školske godine) će pomoći mađarskoj deci u savladavanju srpskog jezika kao jezika sredine. Kao rezultat toga pojavljuje se situacija, da se deca sa završenom srednjom školom mnogo bolje služe engleskim ili nemačkim jezikom koje su u školi učili kao strane jezike, dok na srpskom jeziku ne znaju da progovore.

Ova jezička barijera u velikoj meri utiče i na njihovo dalje školovanje, naime učenici mađarskih odeljenja srednjih škola umesto željenog fakulteta ili više škole, najčešće se upisuju na mađarsko odeljenje učiteljskog fakulteta, na odsek mađarskog jezika i književnosti Filozofskog fakulteta ili svoje studije nastavljaju na višim školama i fakultetima u Republici Mađarskoj, po čijem završetku i po povratku u zemlju se ponovo suočavaju sa problematikom nepoznavanja srpskog jezika, ili ne mogu da se zaposle sa završenim fakultetima ili višim školama jer škole ne mogu da apsorbuju tako veliki broj mađarskih vaspitača, učitelja i profesora mađarskog jezika.

Nepoznavanje srpskog jezika naravno utiče na uspeh studenata, koji se upisuju na domaće fakultete i više škole, jer se nastava u većini njih izvodi na srpskom jeziku.

Na teritoriji opštine Senta ima četiri srednjih škola (Gimnazija Senta, Gimnazija za talentovane učenike «Boljai» Senta, Ekonomsko-trgovačka srednja škola Senta, Medicinska srednja škola Senta), u kojima 2/3 učenika čine pripadnici mađarske etničke zajednice, a u nekim odeljenjima predškolske ustanove i u nekim radnim jedinicama osnovne škole (RJ „Turzo Lajoš“ u Senti) ne postoji nijedno srpsko odeljenje.

ZDRAVLJE DECE I MLADIH - Problem sa kojim su suočeni deca i mladi ljudi u opštini Senta jeste nedovoljna podrška i briga od strane društva, porodice i pojedinaca usled nedovoljne informisanosti i nepostojanja zdravstvenog obrazovanja u školskom sistemu. Mladi ljudi danas nisu dovoljno informisani o sopstvenom psiho-fizičkom stanju i ne postoji adekvatan sistem informisanja u ovoj oblasti, koji bi bio svima dostupan.

FIZIČKA NEAKTIVNOST - Fizička neaktivnost utiče na nepravilan razvoj tela i potpomaže nastajanje određenih deformiteta i bolesti. Mladi su suočeni sa lošim uslovima za bavljenje sportom ili nekim drugim vidom fizičke kulture. Ne postoje adekvatni tereni i igrališta, a postojeći su neretko izvor opasnosti. Bavljenje određenim sportom u postojećim uslovima podrazumeva velika novčana ulaganja. Ovo su najčešći uzroci zbog kojih se mladi ne bave sportom.

POREMEĆAJI ISHRANE - Propagiranje manekenskog izgleda često dovodi do nepravilne ishrane i posledica koje se usled toga javljaju. Često se promocija hrane vrši putem medija. Brza hrana je najdostupnija i najpristupačnija. Ne postoji adekvatna i redovna edukacija o ovoj temi, a ovom problemu se ne posvećuje dovoljna pažnja ni u školama ni u medijima. Direktne posledice su pojava raznih bolesti, a naročito anoreksija, bulimija i gojaznost.

BOLESTI ZAVISNOSTI - Zloupotreba psihoaktivnih supstanci - droge, alkohola i duvana (nikotin), koje mogu izazvati zavisnost, fizičke i mentalne posledice, u našoj sredini se često poistovećuju sa rasonodom, zabavom, a nekad i sa trendom.

MENTALNO ZDRAVLJE - Sindrom sagorevanja – loše zdravstveno stanje mladih usled nagomilanih obaveza u školi i van nje i usled nerealnih očekivanja porodice, škole i samog mladog čoveka dovodi do depresije, suicida, anksioznosti.

SIROMAŠTVO KOD DECE I MLADIH

Unazad nekoliko godina opština Senta se suočava sa pojavom osiromašenja širokih slojeva stanovništva, sa velikom stopom nezaposlenosti, gubitkom socijalne sigurnosti i pojavama pogoršanja opšteg zdravstvenog stanja stanovništva itd. Produblivanju navedenog problema doprinosi nemogućnost zapošljavanja, neodgovarajući stambeni i materijalni uslovi, neadekvatan pristup socijalnoj zaštiti, zdravstvenim, obrazovnim i komunalnim uslugama, posebno kada je reč o socijalno ugroženim pojedincima i porodicama.

Deca i mladi se nalaze u kategoriji sa natprosečnim rizikom siromaštva. Siromaštvom su najviše pogođena deca i mladi iz višeporodičnih domaćinstava, porodica nezaposlenih roditelja, romskih porodica, porodica sa jednim roditeljem i porodica sa niskim obrazovanjem. Borba protiv siromaštva kod dece i mladih od posebnog je značaja za dugoročnu strategiju smanjenja siromaštva, jer se samo na taj način može izbeći transgeneracijska reprodukcija siromaštva i presecanje začaranog kruga siromaštva kod nekih delova populacije. Manifestacije siromaštva kod dece su brojne i raznovrsne i sve imaju poguban uticaj na razvoj dece i na njihove šanse na uključivanje u život zajednice.

Pokazatelji siromaštva ponekad se javljaju kao izolovani, ali je češći slučaj kada se javljaju kombinovano i/ili kumulativno i tako dovode do zatvaranja “začaranog kruga siromaštva”, što dovodi do reprodukcije siromaštva u sledećoj generaciji.

U siromaštvu dece mogu da se dele u nekoliko kategorija:

- niski prihodi su naravno osnovna varijabla siromaštva uopšte, pa i kod dece.
- nedostupnost socijalnih službi (zdravstvena usluga, socijalna zaštita, obrazovanje, kultura za decu) jeste poseban oblik siromaštva. Mnogim kategorijama dece su ove usluge nedostupne, često puta zbog društvene marginalizacije, neobaveštenosti o pravima, odsustva svesti roditelja o značaju, plaćanje participacije, pomirenost sa bedom itd.

Siromaštvo sredine: porodične sredine, naselja, fizičke sredine – u nehiigijenskim naseljima, siromaštvo na osnovu komunalne infrastrukture, siromaštvo kulturne sredine.

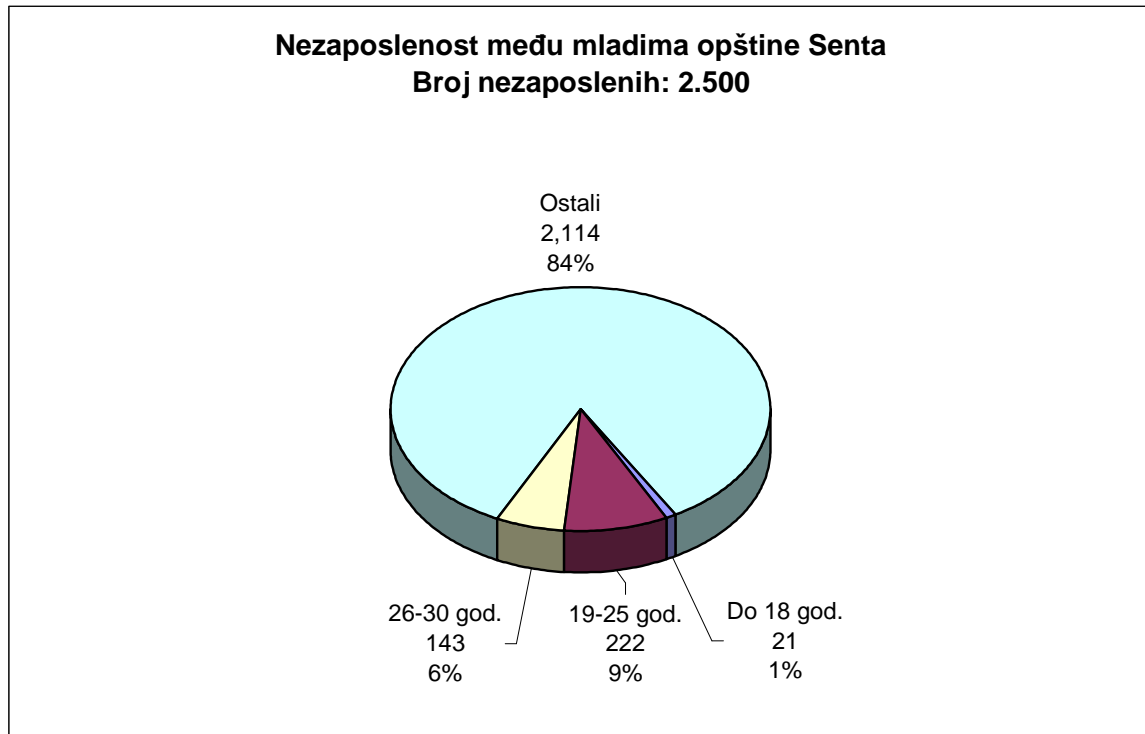
Jedan od pokazatelja osiromašenja je porast broja korisnika usluga socijalne zaštite.

**KRETANJE BROJA DECE I OMLADINE – KORISNIKA SOCIJALNE ZAŠTITE NA
TERITORIJI OPŠTINE SENTA**

Kategorije dece	2006 god	2007 god
Deca bez roditeljskog staranja:		
usvajanje	0	0
starateljstvo	34	43
privremeno starateljstvo	2	3
hraniteljstvo	32	35
smeštaj u ustanovu	9	9
Zlostavljana i zanemarena deca	3	8
Deca sa posebnim potrebama	132	153
Deca iz porodica sa poremećenim odnosima	89	71
Deca i omladina sa poremećajima u ponašanju	225	227
Deca sa invaliditetom (korisnici tuđe nege)	30	43
Romska deca (procena)	-	-
Deca iz nepotpunih porodica	-	-
Materijalno ugrožena deca	527	638
Nezaposlene majke	-	-

Većina dece i omladine na evidenciji Centra za socijalni rad Senta pripada sledećim grupama: deca sa smetnjama u razvoju, deca i omladina sa poremećajima u ponašanju, materijalno ugrožena deca i omladina. Najveći rast se beleži kod grupe materijalno ugrožene dece. Sa 527 evidentiranih u 2000. godini, ova brojka se 2006 godine popela na 638 dece.

NEZAPOSLENOST MLADIH

Društveni faktori utiču na pružanje mogućnosti mladim ljudima za zapošljavanje, a ujedno uzrokuju nezaposlenost mladih. Opštinsko rukovodstvo treba da učini sve, da olakša zapošljavanje mladih odmah po završenom školovanju. Sem državnog sektora, državnih organa, državnih institucija – na tržištu rada treba da učestvuje i ekonomski sektor – privredni i ekonomsko-bankarski sektor, nevladin sektor, omladinske organizacije i državne i privatne institucije formalnog obrazovanja.

Mladi u selima imaju velike društvene teškoće. Nepristupačnost informacijama, medijima, obrazovanju, kako formalnom, tako i neformalnom prouzrokovala su apatiju mlade populacije na selu. Njihova želja za odlazak u grad je izražena u skoro stoprocentnom postotku i time se prouzrokuje jedan od najvećih društvenih problema – “starenje sela”. Pored nedostatka savremene komunikacije u seoskim sredinama pojavljuje se i faktor nepostojanja ekonomskih prilika za razvoj nepoljoprivrednih preduzetničkih modela, kao i neinvestiranje u slične modele za razvoj male privrede i proizvodnju u malim sredinama.

Osnovno pravo mladih je da im se omogući da pre zapošljavanja steknu adekvatna i kvalitetna znanja i veštine koje im omogućavaju da kompetentno rade na poslovima koje samostalno izaberu - sloboda izbora znanja i veština.

Institucije formalnog obrazovanja moraju pružiti teorijsku osnovu sa praktičnom primenom znanja i veština. Formalno obrazovanje se ne sme zasnivati na neprimenjivim znanjima, niti na usko stručnim znanjima, sa nemogućnošću daljeg nadograđivanja u željenim oblastima. Mladima treba da se omogući da steknu veštinu učenja koja im pružaju prilagodljivost na tržištu rada.

Zbog nedostatka dovoljno efikasnog modela fleksibilnog formalnog obrazovanja, neformalna edukacija je nosilac smanjenja jaza između postojećeg i potrebnog obrazovanja, naučnih disciplina i želja mladih ljudi.

Mladi su, usled nedostatka iskustva okarakterisani kao manje kvalifikovani i s toga je potrebno preduzeti mere koje štite mlade i njihova prava na radnim mestima.

Potrebne, a nedostajuće usluge socijalne zaštite

Vrsta potrebne usluge	Za koga je potrebna	Dokazi o potrebi
1. Smanjenje siromaštva dece.	Za decu i mlade iz siromašnih porodica.	Borba protiv siromaštva dece i mladih od posebnog je značaja, jer se samo na taj način može izbeći transgeneracijska reprodukcija siromaštva i presecanje začaranog kruga siromaštva kod nekih delova populacije.
2. Sve moguće vidove socijalne pomoći namenjene deci usmeriti na taj način, da deca po mogućnosti budu snabdevena u okviru predškolskih ustanova i osnovnih škola, obezbeđujući na taj način da dođu do pomoći i podstičajući ih da pohađaju predškolske ustanove i osnovnu školu.	Deca predškolskog i osnovnoškolskog uzrasta od 1 do 15 god. života.	Svedoci smo, da se socijalna pomoć namenjena deci često puta ne troši na decu, nego i roditelji pokušavaju da žive od te pomoći, a pomoć često puta troše neodgovorno i nesvršishodno.
3. Povećanje obuhvata dece kvalitetnim predškolskim vaspitanjem, sa posebnim merama za obuhvat dece iz marginalizovanih društvenih grupa.	Za decu iz marginalizovanih grupa koja ne pohađaju ili neredovno pohađaju predškolsku ustanovu.	Deca iz marginalizovanih društvenih grupa ne pohađaju ili neredovno pohađaju predškolske ustanove što ima za posledicu to da nepripremljeno kreću u školu koju obično napuštaju u 4. ili u 5. razredu.
4. Obuhvat sve dece kvalitetnim osnovnoškolskim obrazovanjem: upis sve dece u osnovnu školu, održavanje u sistemu, smanjenje osipanja, povećanje procenta dece koja završavaju osnovnu školu.	Deca iz rizičnih sredina, za koju postoji opasnost da ne završe osnovnu školu.	23,1% stanovništva opštine Senta nema završenu osnovnu školu.
5. Povećanje broja mladih sa završenim višim ili visokim obrazovanjem.	Mladi opštine Senta	Svega 9,3% stanovništva opštine Senta ima završenu višu školu ili fakultet.
6. Sprečavanje bolesti zavisnosti i hroničnih bolesti.	Mladi opštine Senta	Na teritoriji opštine Senta sve veći broj mladih koristi psihoaktivne supstance (alkohol, droge i nikotin), a povećava se i broj hronično obolelih (alergija).

7. Očuvanje reproduktivnog zdravlja mladih.	Mladi opštine Senta	Mladi često puta nepripremljeno i neodgovorno stupaju u prve seksualne odnose, zbog čega se povećava broj mladih, obolelih od polno prenosivih bolesti i povećava se broj abortusa među mladim devojkama.
8. Pospešivanje fizičke aktivnosti mladih.	Mladi opštine Senta	Fizička neaktivnost utiče na nepravilan razvoj tela i potpomaže nastajanje bolesti.
9. Sprečavanje raznih povreda među mladima.	Mladi opštine Senta	Mladi često puta postaju žrtve saobraćajnih nezgoda.
10. Očuvanje mentalnog zdravlja mladih.	Mladi opštine Senta.	Sve češće pojave sindroma sagorevanja, depresije, suicidnosti, anksioznosti.
11. Sprečavanje poremećaja u ishrani mladih.	Mladi opštine Senta	Proširena pojava nepravilne ishrane među mladima.
12. Olakšanje osamostaljivanja dece bez roditeljskog staranja.	Mladi opštine Senta	Nepostojanje vidova socijalne zaštite za mlade koji napuštaju hraniteljske porodice.
13. Pomoć pri zapošljavanju mladih	Mladi opštine Senta	Nepoznavanje propisa o zapošljavanju, otvaranju i vođenju privatnog biznisa itd. 16% nezaposlenih čine ljudi mlađi od 30 god.
14. Animiranje lokalne samouprave	Građani i građanke opštine Senta	Uspešna realizacija ovog dela strategije zahteva rad posebnog projekt menadžera.

3. SWOT ANALIZA STANJA U OBLASTI SOCIJALNE ZAŠTITE DECE I MLADIH

DECA I MLADI	
SNAGE	SLABOSTI
<ul style="list-style-type: none"> - postojanje predškolske ustanove, - postojanje osnovne škole, - postojanje 4 srednjih škola, - postojanje isturenih odeljenja 2 viših škola, - postojanje odeljenja za decu sa smetnjama u razvoju, - dvojezična nastava, - organizovane slobodne školske aktivnosti, - organizovane autobuske linije za učenike putnike, - rad nekih sportskih klubova (fudbal, rukomet, stoni tenis), - saradnja između predškolske ustanove, osnovnim školama, CSR, Doma zdravlja i lokalne samouprave, - saradnja sa vaspitno-obrazovnim institucijama, medijima i drugim subjektima, - saradnja i razmena iskustava sa bratskim školama u zemlji i inostranstvu, - psiho-socijalna podrška deci, - organizovanje radionice za decu – CSR, - pomoć u učenju. 	<ul style="list-style-type: none"> - nedostatak sportskih objekata i terena, - nedostatak školskog prostora za dnevni boravak dece, - nedovoljna informisanost dece i omladine i roditelja, - nedovoljna pomoć u školovanju socijalno ugroženih – posebno romske dece (udžbenici, školski pribor), - nedovoljan broj besplatnih užina i ručkova, - nepostojanje školskih kuhinja, - neadekvatna opremljenost školskih kabineta, - nepostojanje prostornih uslova za rad sa decom, - nedovoljna saradnja sa nevladinim organizacijama, - nedovoljna podrška lokalne zajednice, - nepostojanje Savetovališta za decu i mlade, - nepostojanje celodnevnog boravka u osnovnoj školi, - nepostojanje Savetovališta za hranitelje i nedovoljno sredstava za edukaciju hranitelja.
MOGUĆNOSTI	PRETNJE
<ul style="list-style-type: none"> - postojanje Akcionog plana politike za mlade u Vojvodini, - postojanje Lokalnog akcionog plana za decu Senta, - saradnja i razmena iskustava sa drugim institucijama, - pomoć donatora – akcije pomoći sa Novogodišnjim paketićima, - pomoć Crvenog krsta u hrani, odeći, obući, sredstvima za higijenu, - potrebni investitori i donatori, - projekti domaćih i stranih investitora, - integrativni pristup u radu sa decom različitih kategorija. 	<ul style="list-style-type: none"> - nepovoljni društveno-ekonomski tokovi. - nezainteresovanost i nesaradnja roditelja, - specifični problemi romskih porodica, - nejasni zakoni – npr. roditelj ne mora da prihvati kategorizaciju, - nestabilna politička i ekonomska situacija, - neizvesnost finansiranja projekata, - nedovoljna sredstva za proširenje aktivnosti u radu sa decom, - nedovoljna integracija dece sa smetnjama u razvoju,

4. ZAKLJUČCI O CILJNOJ GRUPI

Ciljnu grupu deca i mladi u opštini Senta karakteriše sledeće:

- U opštini Senta ustanovljen je niz mera podrške školovanju dece i mladih ali je potrebno objedinjavanje u donošenju jedinstvenih odluka sa kriterijumima.
- Deca i mladi u opštini Senta trpe sve posledice lošeg ekonomskog stanja u društvu i udeo dece i mladih u ukupnom stanovništvu konstantno opada.
- I pored razvijenog sistema školovanja, obrazovna struktura je i dalje nepovoljna.
- I pored niza lokalnih mera i akcija, školovanje je otežano najugroženijim grupama dece i mladih (Romi, najsiromašniji, stanovnici seoskih naselja).
- Nedostaje samoorganizovanje mladih i njihov aktivniji odnos prema rešavanju sopstvenih potreba.
- Nedostaju usluge savetodavnog i preventivnog rada sa mladima.
- I pored vrlo dobrih primera, gde škola organizuje produženi dnevni boravak dece, ta praksa nije prisutna u potrebnom obimu.
- Ne postoji lokalno organizovana briga o deci i mladima sa poremećajima u ponašanju.
- 44 dece i mladih iz Sente se zbog nedostataka porodičnog staranja nalaze u hraniteljskim porodicama ili u instituciji.

5. PREPORUKE I STRATEŠKE INTERVENCIJE:

Preporuke i strateške intervencije	Specifični ciljevi	Specifični zadaci
1. SMANJENJE SIROMAŠTVA DECE	1.1. Pomoć pojedinim porodicama i kategorijama dece ispod linije siromaštva.	1.1.1. Od školske 2008/2009. godine besplatna užina i besplatan ručak za decu u predškolskom i osnovnom obrazovanju iz najsiromašnijih porodica, 1 dete po razredu.
2. SOCIJALNA POMOĆ, NAMENJENA DIREKTNO DECI I NJIHOVO PODSTICANJE DA NA OVAJ NAČIN POHAĐAJU PREDŠKOLSKE USTANOVE I OSNOVNU ŠKOLU	2.1. Direktna pomoć deci u naturi.	<p>2.1.1. Tokom 2009. godine obezbediti uslove i programe u školi za realizaciju celodnevnog boravka za učenike od prvog do osmog razreda, uz sprovođenje različitih programa i tokom školskih raspusta u školama za decu iz najsiromašnijih porodica.</p> <p>2.1.2. Nastaviti pozitivnu praksu prikupljanja školskog pribora krajem svake školske godine.</p> <p>2.2.2. Organizovati deljenje besplatnog školskog pribora od početka septembra 2010/2011. školske godine.</p>

<p>3. POVEĆANJE OBUHVATA DECE KVALITETNIM PREDŠKOLSKIM VASPITANJEM, SA POSEBNIM MERAMA ZA OBUHVAT DECE IZ MARGINALIZOVANIH DRUŠTVENIH GRUPA</p>	<p>3.1. Razrada posebnih mera za obuhvat dece koja do sada nisu bila obuhvaćena predškolskim vaspitanjem (romska deca, deca sa smetnjama u razvoju).</p>	<p>3.1.1. Nastaviti pozitivnu praksu usavršavanja nastavnog kadra godišnje sa 25 do 30 kadrova za rad sa decom predškolskog i osnovno obrazovnog uzrasta iz specifičnih kulturnih i socijalnih grupa i za rad sa decom iz marginalizovanih i zapostavljenih grupa.</p>
<p>4. SMANJENJE OSIPANJA, POVEĆANJE PROCENTA DECE KOJA ZAVRŠAVAJU OSNOVNU ŠKOLU</p>	<p>4.1. Posebne mere podrške za upis u srednje škole za svu decu, sa posebnim osvrtom na decu iz romske zajednice i na decu sa smetnjama u razvoju.</p>	<p>4.1.1. Od 2009/2010. školske godine održavati intenzivne kurseve učenja srpskog jezika za učenike od 5. do 8. razreda mađarskih odeljenja, nedeljno jednom tokom školske godine na teritoriji opštine Senta.</p>
<p>5. SPREČAVANJE BOLESTI ZAVISNOSTI I HRONIČNIH BOLESTI</p>	<p>5.1. Program edukacije mladih, njihovih roditelja, zdravstvenih radnika i saradnika, kao i prosvetnih radnika i saradnika.</p> <p>5.2. Program promocije službi, centara i organizacija koji se bave primarnom prevencijom i lečenjem bolesti zavisnosti i hroničnih bolesti.</p>	<p>5.1.1. Od 2009/2010. školske godine u školama polugodišnje za decu 7. i 8. razreda osnovne škole i svu srednjoškolsku decu organizovati predavanja u cilju sprečavanja bolesti zavisnosti i hroničnih bolesti.</p> <p>5.2.1. Od 2009/2010. školske godine organizovati polugodišnje promociju službi, centara i organizacija koji se bave primarnom prevencijom i lečenjem bolesti zavisnosti i hroničnih bolesti.</p>
<p>6. POSPEŠIVANJE FIZIČKE AKTIVNOSTI MLADIH</p>	<p>6.1. Programi promocije sporta, fizičkog vežbanja i zdravog načina života i edukacije mladih o značaju fizičke aktivnosti za rast i razvoj.</p> <p>6.2. Program fizičkog vežbanja kroz masovnih javnih aktivnosti.</p>	<p>6.1.1. Od 2009/2010 školske godine organizovati promocije sporta, fizičkog vežbanja i zdravog načina života i edukacije mladih o značaju fizičke aktivnosti za rast i razvoj u Narodnoj bašti, polugodišnje putem predstavljanja sportskih klubova</p> <p>6.2.1. Tokom 2010. godine izgraditi otvoreni rukometaški teren na lokaciji Mesne zajednice „Tisapart-Alveg“.</p> <p>6.2.2. Tokom 2011. godine izgraditi otvoreni košarkaški teren na lokaciji Mesne zajednice „Kertek“.</p>

<p>7. SPREČAVANJE RAZNIH POVREDA MEĐU MLADIMA</p>	<p>7.1. Edukacija mladih o protivpožarnoj zaštiti.</p> <p>7.2. Program razvijanja saobraćajne kulture kod mladih.</p>	<p>7.1.1. Od 2009. godine, uz saradnju sa Dobrotvornim vatrogasnim savezom polugodišnje organizovati predavanja u njihovim prostorijama za učenike od 5. do 8. razreda i srednjoškolce.</p> <p>7.2.1. Od školske 2009/2010. godine kao dopunsku nastavu organizovati edukaciju učenika od 1. do 8. razreda osnovne škole u cilju razvijanja saobraćajne kulture.</p> <p>7.2.2. Na kraju svake školske godine organizovati takmičenje pod nazivom „Oprez u saobraćaju“.</p>
<p>8. SPREČAVANJE POREMEĆAJA U ISHRANI MLADIH</p>	<p>8.1. Edukacija mladih o zdravoj ishrani</p>	<p>8.1.1. Od 2009/2010. školske godine uvesti kao dopunsku nastavu domaćinstvo.</p>
<p>9. OLAKŠANJE OSAMOSTALJIVANJA DECE BEZ RODITELJSKOG STARANJA</p>	<p>9.1. Rešavanje stambenih pitanja mladih po napuštanju hraniteljskih porodica</p>	<p>9.1.1. Tokom 2009. godine organizovati program „Kuća na pola puta“ – oblik zaštićenog stanovanja za decu bez roditeljskog staranja koja napuštaju hraniteljske porodice.</p> <p>9.1.2. U septembru 2009. godine će lokalna samouprava putem konkursa izabrati lice koje napušta hraniteljsku porodicu.</p> <p>9.1.3. Zakupac, lokalna samouprava i lice koje napušta hraniteljsku porodicu treba da sačine ugovor o zakupu na 5 godina.</p> <p>9.1.4. U prvoj i u drugoj godini troškove zakupa će snositi lokalna samouprava u celosti, u trećoj i četvrtoj godini će sufinansirati troškove zakupa do 50%, a u petoj godini će zakupninu u celosti finansirati lice koje napušta hraniteljsku porodicu.</p>

<p>10. AKTIVIRANJE LOKALNE SAMOUPRAVE</p>	<p>10.1. Uspostavljanje bratske klime za decu i omladinu</p>	<p>10.1.1. Tokom 2009. godine u lokalnoj samoupravi formirati Savet za decu i omladinu kao stručnog savetodavnog tela Skupštine opštine.</p> <p>10.1.2. Početkom 2009. godine organizovati procenu individualnih potreba vezanih za decu i mlade u lokalnoj zajednici.</p> <p>10.1.3. Do kraja 2009. godine identifikovati institucionalne i kadrovske resurse za sprovođenje politike za decu i mlade u lokalnoj zajednici.</p> <p>10.1.4. Od budžeta za 2009. godinu godišnje utvrditi visinu sredstava za sprovođenje mera.</p> <p>10.1.5. Od 2010. godine aktivirati ustanove zdravstvene i socijalne zaštite, obrazovno-vaspitne ustanove, privredne subjekte, crkve i verske zajednice i udruženja, u cilju stvaranja pozitivne populacione klime.</p>
--	---	---

6.2. PRIORITET: PORODICA I DEMOGRAFIJA

1. ANALIZA STANJA CILJNE GRUPE

Porodica je osnovna ćelija društva. Problemi koji pogađaju porodicu destabilizuju društvo u celini, te je neophodno preventirati, detektovati i sanirati disfunkcionalne odnose koji se u porodicama javljaju. U osnovi savremenog reproduktivnog ponašanja, i u opštini Senta su prisutni neki od bitnih faktora koji su deo naše civilizacije. Na jednoj strani nalazi se emancipacija i individualizam, nuklearna porodica i izmenjen položaj žene i dece u njoj, insistiranje na kvalitetu sopstvenog života i kvalitetu života deteta, liberalan zakon o abortusu i dostupnost efikasne kontracepcije, a na drugoj materijalistička svest sa potrošačkim mentalitetom i lični život, razuđeniji nego ikada ranije. Dete se pre svega rađa da bi se zadovoljile psihološke i emotivne potrebe roditelja. Rađanje dece u opštini Senta je daleko ispod potreba prostog obnavljanja stanovništva. Fenomen nedovoljnog rađanja dece je zakonit proces koji nije zaobišao nijedno razvijeno društvo.

U opštini Senta ne postoji adekvatna strategija populacione politike, što podrazumeva da je u doglednom vremenskom periodu treba izraditi.

Svojim aktivnostima pojedine organizacije pokušavaju da ublaže nastali problem.

- Uspešno i lepo radi Potisko udruženje velikih porodica „Tinče“, okuplja i na različite načine pomaže članove velikih porodica
- Organizacija Crvenog krsta je u prethodnoj godini dodelila više od 500 jednokratnih pomoći, od toga su oko 100 dobile romske porodice.
- Humanitarna organizacija „Caritas“ Crkvene opštine Svete Male Terezije, na čelu sa glavnim dekanom Nađ Jožefom organizuje besplatne ručkove za najsiromašnju decu.
- Civilna organizacija „Suncokret“ se bavi humanitarnim radom u cilju smanjenja siromaštva dece i porodica.

Institucije i organizacije koje su bile uključene u prikupljanje podataka za analizu stanja i koje su vodile brigu i čija je delatnost bila usmerena na porodicu i demografiju su sledeće:

1. Centar za socijalni rad
2. Opštinski sud Senta
3. Policijska stanica Senta
4. Udruženje građana „Tinče“ Senta
5. Udruženje građana „Suncokret“ Senta
6. Udruženje građana „Petra“ Senta
7. Udruženje građana „Ruka u ruci“ Senta.

Dokumenti na kojima počiva ovaj deo Strategije:

1. Strategija za smanjenje siromaštva u Srbiji
2. Strategija razvoja socijalne zaštite Republike Srbije,
3. Strategija unapređenja položaja osoba sa invaliditetom u Republici Srbiji
4. Nacrt Zakona o sprečavanju diskriminacije osoba sa invaliditetom
5. Razvojni plan opštine Senta za period od 2007-2013. godine
6. Izveštaj o radu Centra za socijalni rad Senta.

2. DEFINISANJE PROBLEMA I DIJAGNOZA STANJA

KRETANJE STOPE NATALITETA NA TERITORIJI OPŠTINE SENTA

Na teritoriji opštine Senta je u periodu od 1997. do 2001. godine bilo 6756 žena u generativnoj dobi (žene od 15. do 44. godine života, koje je uzimaju kao godine života kada je žena sposobna da rađa).

U istom periodu je na teritoriji opštine Senta rođeno ukupno 1250 dece.

U periodu od 2002. do 2007. godine na teritoriji opštine Senta ima 5760 žena u generativnoj dobi.

U tom periodu rođeno je 1362 dece.

Ako posmatramo period od pet godina, broj dece je manji za 212, koja su rođena tokom 2007 godine.

Period od 1997. do 2001. godine:

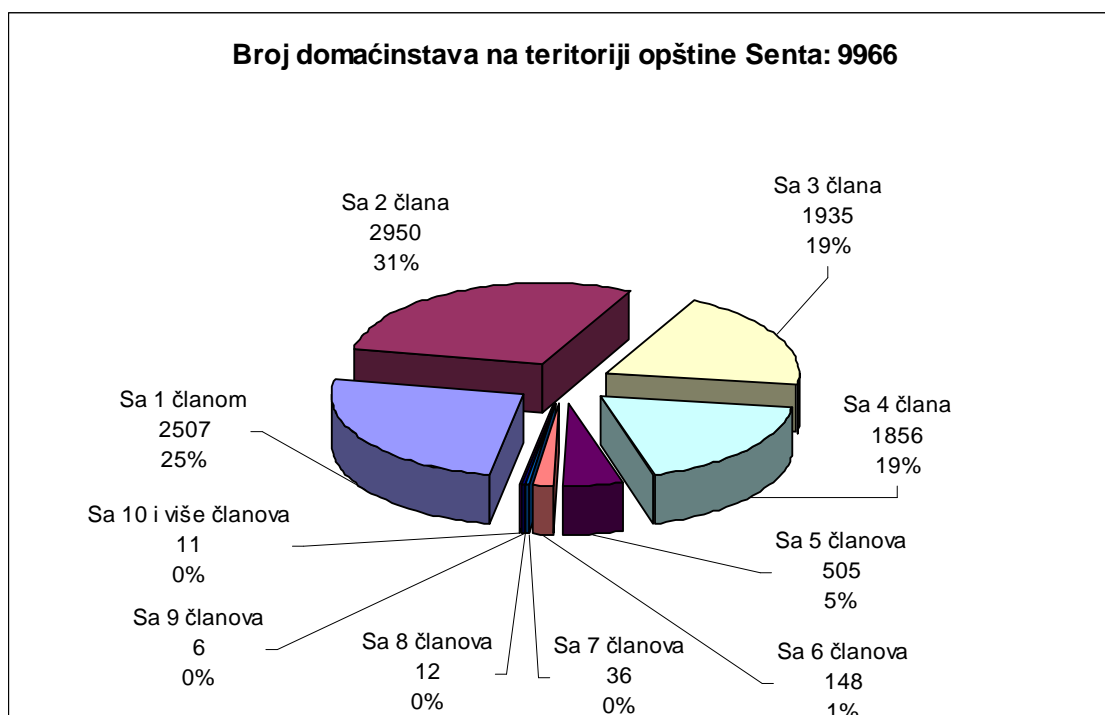
- broj stanovnika opštine Senta iznosi: 28779.
- broj žena sposobnih da rađaju iznosi: 6756
- broj živorođene dece iznosi: 1250

Period od 2002. do 2007. godine:

- broj stanovnika opštine Senta iznosi: 25568
- broj žena sposobnih da rađaju iznosi: 5760
- broj živorođene dece iznosi: 1362.

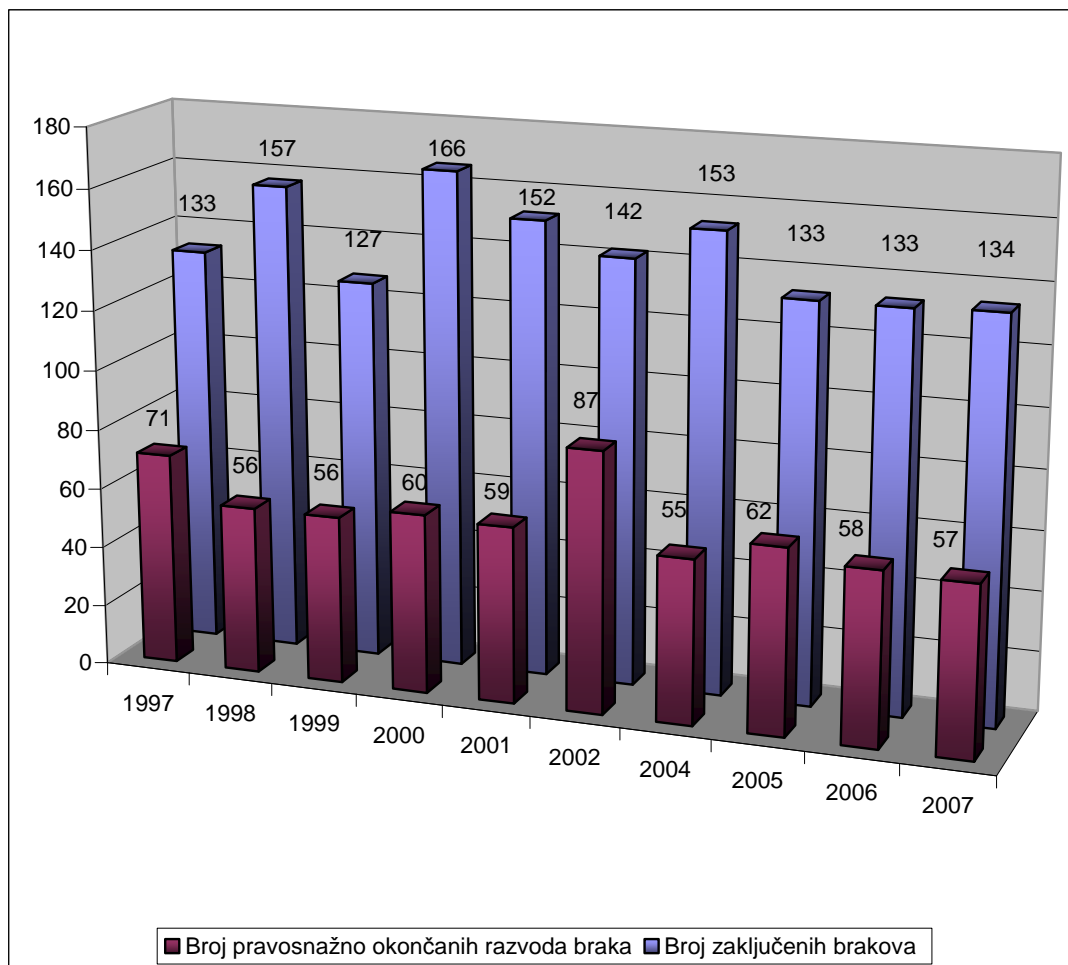
Strukturne prepreke, kao što su nezaposlenost, nerešeno stambeno pitanje, problemi čuvanja dece, nezadovoljavajući ekonomski standard, osećaj ekonomske nesigurnosti i druge pojave iz ovog kruga su takođe važan faktor nedovoljnog rađanja dece u opštini. Veličina radnog kontingenta i ponuda radne snage kontinuirano opadaju, a projekcije ukazuju na to da će se opadanje nastavljati i u prvoj polovini 21. veka. Nepovoljne promene starosnog sastava izražene su i kod radne snage. Zastupljenost mlađih generacija se smanjuje, a starijih povećava. Dok su 1981. godine među aktivnima najzastupljenije bile generacije od 25 do 35 godina, kako kod muškaraca, tako i kod žena, u vreme popisa iz 2002. godine najzastupljenije su starosne grupe od 40 do 50 godina.

DOMAĆINSTVA OPŠTINE SENTA PREMA BROJU ČLANOVA – POPIS 2002

Prosečan broj članova domaćinstava na teritoriji opštine Senta je 2,57.

**BROJ ZAKLJUČENIH I RAZVEDENIH BRAKOVA NA TERITORIJI OPŠTINE SENTA
ZA PERIOD 1997 - 2007**

Prema podacima u opštini Senta je u 2007. godini sklopljeno 134 brakova, dok je u istoj godini razvedeno 57 brakova. Praćenjem ovih događanja zadnjih 10 godina jasno se vidi, da broj novosklopljenih brakova permanentno varira po ciklusima, a kada je broj razvoda braka u pitanju godišnje se prosečno razvodi 60 brakova.

**BROJ KORISNIKA PRAVA SOCIJALNE ZAŠTITE KOJA SE FINANSIRAJU IZ
REPUBLICHTKOG BUDŽETA**

Broj korisnika smeštaja u ustanovi socijalne zaštite:

Starosna grupa	2006	2007
Deca i omladina	9	9
Odrasla lica	28	29
Ostarela lica	19	19
Ukupan broj korisnika	56	57

Broj korisnika smeštaja u drugoj porodici:

Starosna grupa	2006	2007
Odrasla lica	6	8
Ostarela lica	2	3
Ukupan broj korisnika	8	11

Ukupan broj dece i omladine na smeštaju u hraniteljskoj porodici (bez obzira na kategoriju):

Starosna grupa	2006	2007
Deca i omladina	32	35

Broj korisnika dodatka za pomoć i negu:

Starosna grupa	2006	2007
Deca i omladina	30	9
Odrasla lica	46	7
Ostarela lica	33	27
Ukupan broj korisnika	109	43

Broj korisnika dodatka za tuđu negu i pomoć u 2007. godini je smanjen zbog toga što je povećan broj uvećanog dodatka za pomoć i negu. Ukupan broj iznosi 141.

Broj korisnika uvećanog dodatka za pomoć i negu:

Starosna grupa	2006	2007
Deca i omladina	32	34
Odrasla lica	30	35
Ostarela lica	20	29
Ukupan broj korisnika	82	98

Broj porodica sa ostvarenim pravom na materijalno obezbeđenje:

	2006	2007
Prosečan broj porodica	310	361

BROJ KORISNIKA PRAVA SOCIJALNE ZAŠTITE KOJA SE FINANSIRAJU IZ BUDŽETA LOKALNE ZAJEDNICE

Broj korisnika prava iz socijalne zaštite, koja se finansiraju iz opštinskog budžeta je preko 1500.

Ishranom u klubu za dnevni boravak obuhvaćeno je preko 400 lica. više od polovine dece. Od toga su više od polovine deca, koja ručak primaju u mesnim zajednicama. Broj korisnika Kluba za dnevni boravak odraslih i starih je 170. Lokalna zajednica opštine snosi troškove za sva socijalno ugrožena lica. U 2006. godini je bilo ukupno 37 sahrana.

Broj porodica kojima je u toku 2007. godine preko centra dodeljena jednokratna novčana pomoć:

Status porodice	Broj porodica
Korisnik MOP	86
Nije korisnik MOP	71
Ukupno	157

Broj porodica kojima je u toku 2007. godine preko centra dodeljena jednokratna pomoć u naturi:

Status porodice	Broj porodica
Korisnik MOP	275
Nije korisnik MOP	235
Ukupno	410

Broj porodica za koje je u toku 2007. godine procenjeno da imaju problem porodičnog nasilja je 8.

Struktura ovih porodica prema načinu otkrivanja porodičnog nasilja:

Način otkrivanja	Broj porodica
Prijava člana porodice	3
Prijava dugog lica van porodice	1
Prijava ustanove (škola, dom zdravlja, vrtić)	2
Prijava MUP-a	2
Zahtev suda	-
Prijava NVO	-
Prijava organa starateljstva po službenoj dužnosti	-
Ukupan broj porodica	8

Struktura ovih porodica prema članovima koji su žrtve nasilja:

Žrtve nasilja su	Broj porodica
Samo deca	7
Samo bračni partner	1
Deca i bračni partner	-
Deca i neki drugi član porodice	-
Drugi član porodice	-
Ukupan broj porodica	8

Ukupan broj članova ovih porodica koji su žrtve nasilja i njihova struktura prema polu:

Članovi-žrtve nasilja	Žene	Muškarci	Ukupno
Deca	6	1	7
Odrasla lica	1	-	1
Ostarela lica	-	-	-
Ukupan broj	7	1	8

Struktura dece prema dominantnom obliku zlostavljanja:

Dominantan oblik zlostavljanja	Broj dece
Fizičko nasilje	1
Emocionalno nasilje	3
Seksualno nasilje	3
Grubo zanemarivanje	-
Ekonomska eksploatacija	-
Ukupan broj dece	7

Nasilnik prema srodstvu sa žrtvom nasilja:

Nasilnik je	Broj porodica
Otac	7
Majka	-
Oba roditelja	-
Brat/sestra	-
Bračni ili vanbračni partner	-
Sin/ćerka	-
Partner jednog od roditelja	-
Drugi član porodice	-
Ostalo	-
Ukupan broj porodica	7

Broj postupaka za izricanje mere zaštite od nasilja u porodici pokrenutih od strane organa starateljstva:

- u toku 2006. godine 0
- u toku 2007. godine 0.

Prosečan broj korisnika koja su prema Zakonu o finansijskoj podršci porodici sa decom („Službeni glasnik RS”, broj 16/2002 i 115/2005) ostvarila pravo na dečiji dodatak u 2005. godini je 935 porodica, u 2006. godini 927 porodica, a u 2007. godini 876 porodica.

U opštini Senta postoje NVO koje se bave porodicama, saradnja među institucijama postoji ali međusektorska nije na zadovoljavajućem nivou. U opštini Senta za potrebe ove ciljne grupe nisu organizovane usluge koje su već razvijene u drugim sredinama, kao što su SOS-telefon, Savetovalište za brak i porodicu. Prilikom finansiranja postojećih usluga do sada se oslanjalo samo na budžet opštine, a manje napora se ulagalo u obezbeđenje sredstava iz drugih izvora. Informisanje ciljne grupe je na veoma niskom nivou tako da porodice ne ostvaruju deo prava koja im pripadaju, jer nisu kvalitetno i na vreme obavešteni o pravima koja im pripadaju.

3. SWOT ANALIZA STANJA U OBLASTI SOCIJALNE ZAŠTITE PORODICE

PORODICA I DEMOGRAFIJA	
SNAGE	SLABOSTI
<ul style="list-style-type: none"> - podrška lokalne samouprave, - rad odbora za socijalnu zaštitu, - postoje NVO koje se bave porodicom i demografijom. 	<ul style="list-style-type: none"> - nedovoljno finansijskih sredstava, - zatvorenost porodice, - nedovoljan prostor i oprema unutar institucije, - nespremnost i nezainteresovanost porodice, - mogućnost zloupotrebe dece od strane članova porodice (svesno / krivično; nesvesno / vršenje roditeljskih prava, nije zadovoljen interes deteta), - nedovoljna koordinacija između institucija (škole, SUP, opština, sud, tužilaštvo, centar za socijalni rad, dom zdravlja, NVO), - nedovoljno edukovanih kadrova, - nemotivisanost kadrova, - neodrživost projekata, - neinformisanost porodice o pravima i mogućnostima za ostvarivanja prava, - administrativna birokracija, - ukočene institucionalne strukture,
MOGUĆNOSTI	PRETNJE
<ul style="list-style-type: none"> - rad na novim projektima za potpuniju pomoć i zaštitu porodicama sa problemima, - sistemski vid za efikasno rešavanje problema, - optimistički način razmišljanja, - animiranje javnog, privatnog i civilnog sektora, - saradnja sa medijima na lokalnom nivou, - edukacija i uključivanje volontera. 	<ul style="list-style-type: none"> - nedovoljna finansijska sredstva, - politička nestabilnost, - loš ekonomski položaj porodice i društva uopšte, - marginalizovanost porodice, - neinformisanost, - predrasude sredine, poremećen sistem vrednosti, - nezainteresovanost javnosti, - dosadašnja praksa i pristup rešavanju problema (neažurnost), - visoka stopa nezaposlenosti, - nedovoljno formulisane konkretne akcije i odgovornosti pojedinih institucija, - disproporcija potreba i mogućnosti, - nezainteresovanost odgovornog lica u nekih socijalno zaštitnih institucija.

Potrebne, a nedostajuće usluge socijalne zaštite

Vrsta potrebne usluge	Za koga je potrebna	Dokazi o potrebi
Uvođenje rada stručnih saradnika	Za mlade, porodice i za decu školskog uzrasta	- nepoštovanje vrednosti - raspad porodica, školski psiholozi nisu dovoljni za rešavanje problema
Savetovalište za porodicu	Mladim bračnim parovima	- velik broj razvedenih brakova u prvim godinama braka
SOS-telefon	Osobama u životnoj krizi	- povećan broj samoubistava pred većim praznicima

4. ZAKLJUČCI O CILJNOJ GRUPI

Ciljnu grupu porodica i demografija u opštini Senta karakteriše sledeće:

- Postojeće usluge Centra za socijalni rad nisu dovoljne da odgovore na sve složenije i obimnije potrebe porodice.
- U opštini Senta, kao i šire porodica je izgubila svoju tradicionalnu funkciju. Sistem vrednosti je izmenjen.
- Vaspitačka uloga porodice slabi. Sve više porodica živi u nepovoljnoj ekonomskoj situaciji.
- Povećan je broj porodica koje imaju problema u partnerskom i porodičnom funkcionisanju.

5. PREPORUKE I STRATEŠKE INTERVENCIJE:

Preporuke i strateške intervencije	Specifični ciljevi	Specifični zadaci
1. UBLAŽAVANJE EKONOMSKE CENE PODIZANJA DETETA	1.1. Direktna finansijska podrška porodici	1.1.1. Od školske 2008/2009. godine besplatna užina i besplatan ručak za svako treće i četvrto dete u predškolskom, osnovnom i srednjem obrazovanju.
2. USKLADIVANJE RADA I RODITELJSTVA	2.1. Usklađivanje rada i roditeljstva putem zbrinjavanja dece zaposlenih roditelja	2.1.1. Tokom 2009. godine u školama obezbediti uslove i programe za realizaciju celodnevnog boravka za učenike od prvog do osmog razreda, uz sprovođenje različitih programa i tokom školskih raspusta u školama gde roditelji izraze tu vrstu potrebe. 2.1.2. Nastaviti sa preduzimanjem mera na obezbeđenju inkluzije dece i mladih sa smetnjama i teškoćama u razvoju kao i onih iz marginalizovanih grupa u sistem redovnih vaspitno-obrazovnih ustanova

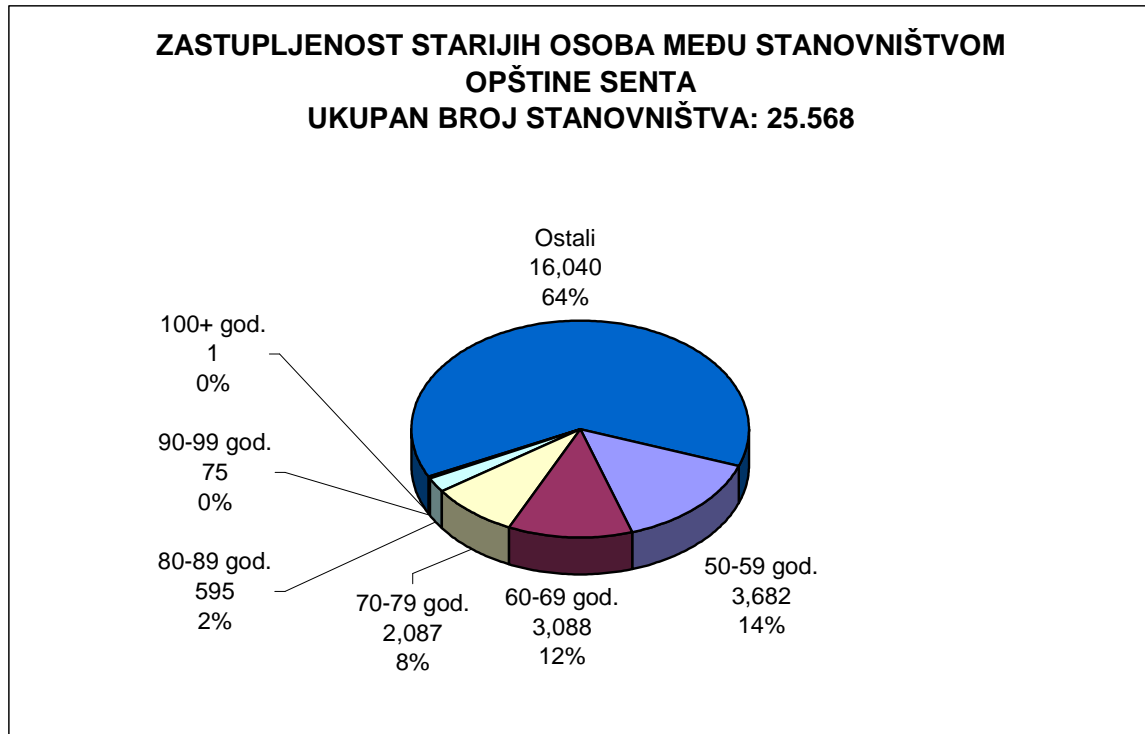
<p>3. JAČANJE KOMPETENCIJE ZA ISPUNJAVANJE RODITELJSKE ULOGE</p>	<p>3.1. Obezbeđenje uslova za podizanje roditeljske kompetencije, savetodavni rad u vezi sa dilemama mladih roditelja oko nege i podizanja dece, isticanje značaja oca u razvoju deteta i njegovog vrlo specifičnog doprinosa formiranju ličnosti deteta.</p>	<p>3.1.1. Od 2009. godine organizovati školu mladih bračnih parova, budućih roditelja – kurs za mlade bračne parove u Dispanzeru za žene, koji se pripremaju na roditeljstvo ili već čekaju bebu vezano za negu beba i vaspitanja dece, uloge oca u porodici, rešavanje kriznih situacija u porodici</p> <p>3.1.2. Do kraja 2011. godine obezbediti telefonsku liniju i uspostaviti rad SOS-telefona za osobe, koje se nalaze u kriznoj situaciji.</p>
<p>4. PROMOCIJA REPRODUKTIVNOG ZDRAVLJA ADOLESCENATA I BORBA PROTIV NEPLODNOSTI</p>	<p>4.1. Edukacija adolescenata za očuvanje reproduktivnog zdravlja.</p>	<p>4.1.1. U školama uspostaviti rad savetovaništa za mlade od 13 do 18 godina, koja će se brinuti i o reproduktivnom zdravlju mladih.</p>
<p>5. POPULACIONA EDUKACIJA</p>	<p>5.1. Promocija novog sistema vrednosti i stila života i odgovornog ponašanja u sferi porodičnog života, braka, odgajanja dece, odnosa muškarca i žene u savremenoj kulturi.</p>	<p>5.1.1. Tokom 2009. godine pokrenuti kampanju u lokalnim medijima sa temama koje promovišu zdravo roditeljstvo, značaj višečlane porodice u zdravom odrastanju, razvijanje humanih odnosa, tolerancije u porodici.</p>

<p>6. AKTIVIRANJE LOKALNE SAMOUPRAVE</p>	<p>6.1. Uspostavljanje pozitivne populacione politike u lokalnoj samoupravi</p>	<p>6.1.1. Tokom 2009. godine formiranje saveta za populacionu politiku lokalne samouprave kao stručnog savetodavnog tela Skupštine opštine.</p> <p>6.1.2. Početkom 2009. godine organizovati sagledavanje individualnih potreba vezanih za ostvarenje roditeljstva u lokalnoj zajednici.</p> <p>6.1.3. Do kraja 2009. godine identifikovati institucionalne i kadrovske resurse za sprovođenje populacione politike u lokalnoj zajednici.</p> <p>6.1.4. Od budžeta za 2009. godinu godišnje utvrditi visinu sredstava za sprovođenje mera.</p> <p>6.1.5. Od 2010. godine aktivirati ustanove zdravstvene i socijalne zaštite, obrazovno-vaspitne ustanove, privredne subjekte, crkve i verske zajednice i udruženja u cilju stvaranja pozitivne populacione klime</p>
---	--	--

6.3. PRIORITET: STARIJE OSOBE

1. ANALIZA STANJA CILJNE GRUPE

Stanovništvo Republike Srbije je među najstarijom populacijom na svetu. Prema statističkim podacima Republika Srbija je peta najstarija država na svetu, posle Japana, Italije, Nemačke i Švajcarske. Karakteristike šire društvene zajednice se odražavaju i na lokalnom nivou.

Prosečna starost stanovništva opštine je **40,9** godina, tj. stanovništvo opštine je ušlo u proces dubokog demografskog starenja, što ukazuje na potrebe proširenja usluga u pravcu zadovoljavanja potreba ostarelog stanovništva.

Proces starenja stanovništva nastaviće se i u neposrednoj budućnosti, a naročito intenzivno će biti dalje starenje populacije starijih.

Tendencija depopulacije ukazuje na to, da će se u narednih 64 godine stanovništvo opštine Senta prepoloviti. Brzo starenje stanovništva, izraženo pogoršanjem odnosa broja starih i radno aktivnih, u budućnosti će svakako zaoštriti probleme starih lica i obaveze koje država ima prema njima, ali i mogućnosti države da ih finansira u uslovima sve malobrojnijih mlađih generacija radno aktivnih ljudi.

Svojim aktivnostima pojedine organizacije pokušavaju da ublaže nastali problem.

- Organizacija Crvenog krsta je u prethodnoj godini dodelila više od 500 jednokratnih pomoći.
- Uspešno i lepo radi Opštinsko udruženje penzionera.
- Humanitarna organizacija „Caritas“ Crkvene opštine Svete Male Terezije na čelu sa glavnim dekanom Nađ Jožefom organizuje besplatne ručkove.

Institucije i organizacije koje su bile uključene u prikupljanje podataka za analizu stanja, koje su vodile brigu i čija je delatnost bila usmerena ka starijim osobama su:

1. Centar za socijalni rad Senta
2. Crveni krst Senta
3. CARITAS Crkvene opštine Svete Male Terezije
4. Opštinsko udruženje penzionera Senta

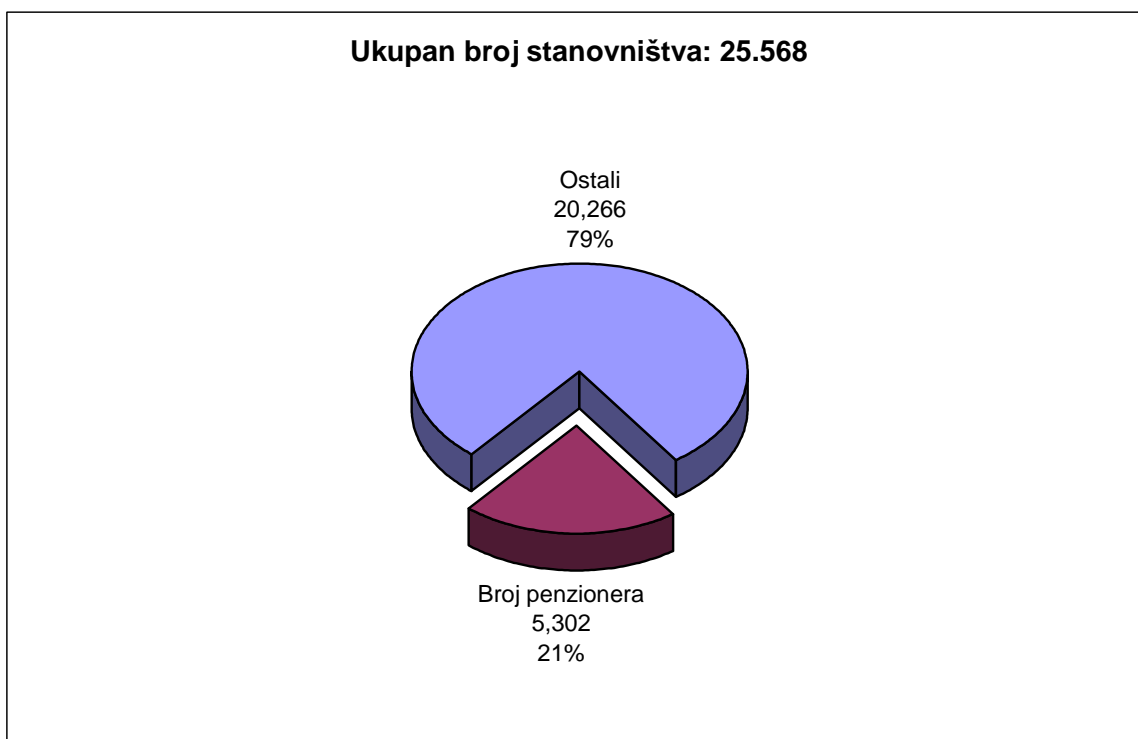
2. DEFINISANJE PROBLEMA I DIJAGNOZA STANJA

PENZIONERI

Većina starijih ljudi u opštini prima penziju, jer je penzijsko osiguranje većeg dela radno aktivnog stanovništva obavezno.

Preostale starije osobe zavise od neformalnih, porodičnih aranžmana ili su prinuđeni da rade do duboke starosti da bi sebi obezbedili sredstva za život (posebno na selu, u staračkim domaćinstvima).

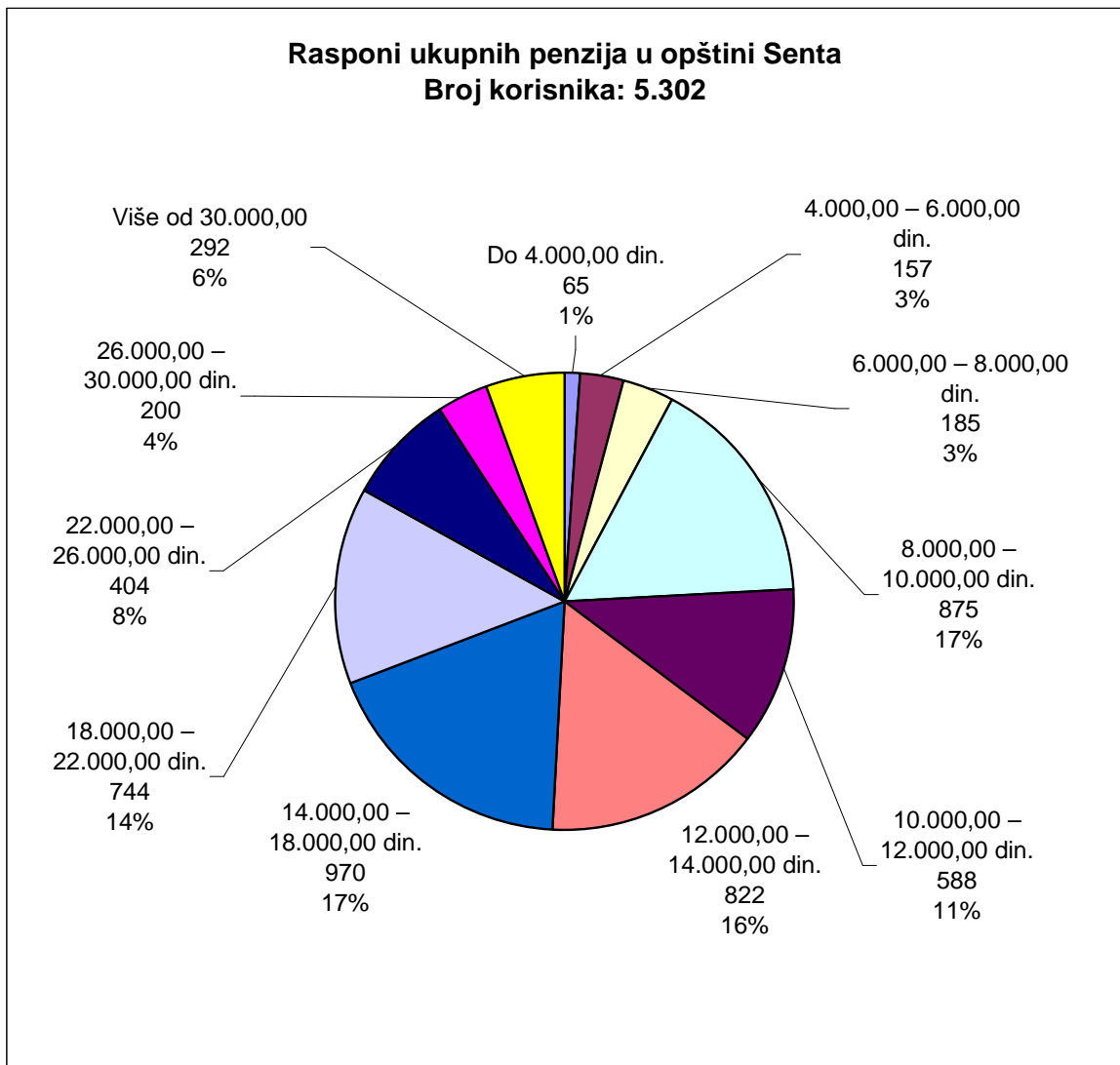
Ukupan broj penzionera na teritoriji opštine Senta je 5.302, što znači da je svaki peti stanovnik opštine penzioner.

Rasponi ukupnih penzija u opštini Senta

Visina penzije	Korisnika	Procenata
Do 4.000,00	65	1,22
4.000,00 – 6.000,00	157	2,96
6.000,00 – 8.000,00	185	3,48
8.000,00 – 10.000,00	875	16,50
10.000,00 – 12.000,00	588	11,09
12.000,00 – 14.000,00	822	15,50

14.000,00 – 18.000,00	970	18,29
18.000,00 – 22.000,00	744	14,03
22.000,00 – 26.000,00	404	7,61
26.000,00 – 30.000,00	200	3,77
Više od 30.000,00	292	5,50
UKUPNO	5.302	100,00

Znatno ugroženije od proseka starijih lica su pojedine uže grupe, kao što su dvočlana staračka domaćinstva ili mešovita domaćinstva u kojima starije lice donosi osnovni prihod.

Pored ovih, postoje grupe starijih ljudi kojima je nužna pomoć. To su ili stari ljudi o kojima nema ko da brine ili bolesni stari ljudi kojima je potrebna stalna pomoć. Državna podrška ovim ljudima postoji, a najvažniji oblici su smeštaj u ustanove (domove za stare, gerontološke centre) i finansiranje tuđe nege u kući.

Pomoć u kući je nedovoljno razvijen vid pomoći i kao povoljniji oblik socijalnih usluga potrebno ga je dalje razvijati.

U državnim domovima za stare se nalazi 19 starih ljudi. Među njima ima siromašnih za koje smeštaj plaćaju država, rođaci ili humanitarne organizacije, ali i bolje stojećih građana koji sami snose troškove.

Pod starateljstvom se nalazi 26 starijih lica, a 59 starijih lica prima socijalnu pomoć.

Siromaštvo je rasprostranjeno među starijima, a uslovi stanovanja i struktura potrošnje su u poređenju sa ostalom populacijom lošiji.

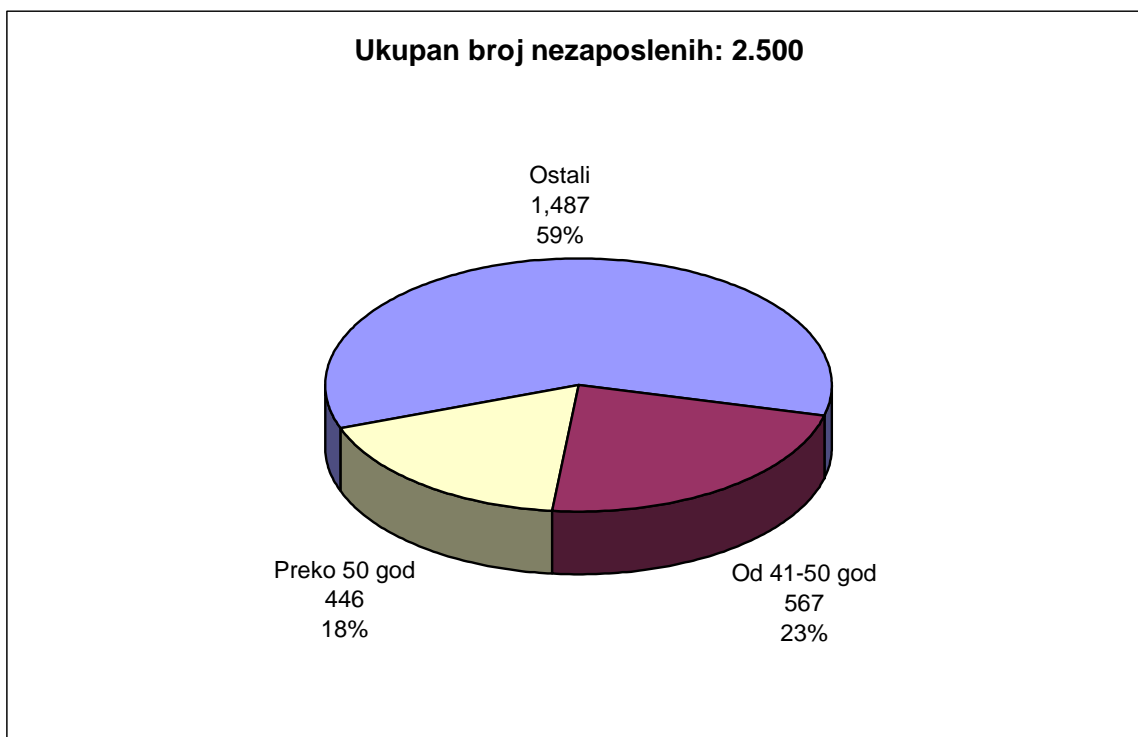
Svako drugo starije lice živi u staračkom domaćinstvu.

Istovremeno postoje jasne slabosti u institucionalnom i instrumentalnom zadovoljavanju potreba starijih lica.

Što se tiče stambenih prilika starijih generacija, starija lica uglavnom žive u kućama, odnosno stanovima koji su češće nekvalitetne ili stare gradnje i sa nedostatkom elementarnog konfora, kao što su: nedostatak kanalizacije, centralnog grejanja, nedovoljna opremljenost osnovnim kućnim aparatima.

NEZAPOSLENOST MEĐU STARIJIM OSOBAMA

Što se tiče pitanja nezaposlenosti generacije starije od 50 godina, slika je sledeća:

STARIJA LICA – KORISNICI USLUGA SOCIJALNE ZAŠTITE

KRETANJE UKUPNOG BROJA OSTARELIH LICA – KORISNIKA USLUGA CENTRA ZA SOCIJALNI RAD SENTA - PO OSNOVNIM KATEGORIJAMA

Ostarela lica	2004	2005	2006	2007
Bez porodičnog staranja	44	41	38	88
Bez sredstava za život	88	98	94	125
Duševno oboleli	47	45	44	nema pod.
Teže hronično oboleli	31	53	63	91
Ostali invalidi	40	52	51	75
UKUPNO:	252	289	290	379

OSTARELA LICA – KORISNICI PRAVA IZ OBLASTI SOCIJALNE ZAŠTITE

Kategorija	2004	2005	2006	2007
Broj korisnika smeštaja u ustanovi socijalne zaštite	13	17	19	19
Broj korisnika smeštaja u drugoj porodici	6	2	2	3
Broj korisnika dodatka za pomoć i negu	24	18	33	27
Broj korisnika uvećanog dodatka za pomoć i negu			20	29
Broj korisnika pomoći u kući	17	12	12	17
Dnevni boravak	148	181	151	131
Broj korisnika prava na opremu za smeštaj u ustanovu socijalne zaštite ili u drugu porodicu			4	6
Ostarela lica pod privremenim starateljstvom	-	2	2	2
Jednokratna pomoć u naturi	56	190	135	202
Jednokratna novčana pomoć	12	28	68	78

Potrebne, a nedostajuće usluge socijalne zaštite

Vrsta potrebne usluge	Za koga je potrebna	Dokaz o potrebi
1. Radno angažovanje starijih lica osnivanjem malih i srednjih preduzeća, uključujući porodično preduzetništvo i obuku starijih lica, posebno u primeni informativne i komunikacione tehnologije.	Nezaposlenim licima, starijim od 40 godina.	41% nezaposlenih lica čine ljudi stariji od 40 godina.
2. Obezbeđivanje redovnih i dovoljnih finansijskih sredstava za funkcionisanje narodnih kuhinja za siromašne, uvažavanjem donatora i podržavanjem humanitarnih i nevladinih organizacija.	Stare osobe, koja imaju jako skromne prihode	Broj starijih osoba koja su bez sredstava za život je značajan, iznosi 125.
3. Služba za dostavu hrane – tzv. „hrana na točkovima“.	Korisnici Narodne kuhinje koji zbog svog zdravstvenog stanja nisu u mogućnosti da sami odu po ručak.	Izvestan broj korisnika Narodne kuhinje zbog zdravstvenog stanja nije u mogućnosti da sam uzme hranu iz Narodne kuhinje

<p>4. Obezbeđenje redovnih i dovoljnih finansijskih sredstava za isplatu jednokratnih novčanih pomoći radi saniranja vanrednih kriznih životnih situacija siromašnih starijih lica (bolest, smrt i slično).</p>	<p>Korisnici jednokratnih novčanih pomoći i jednokratnih pomoći u naturi.</p>	<p>2007. godine u Centru za socijalni rad Senta su 78 starijih lica primila jednokratnu novčanu pomoć, a 202 starijih lica jednokratnu pomoć u naturi. Broj korisnika jednokratnih novčanih pomoći i jednokratnih pomoći u naturi se iz godine u godinu povećava.</p>
<p>5. Odobranje odgovarajućih olakšica pri plaćanju komunalnih usluga, energenata za zagrevanje stana, za korišćenje gradskog i međumnog prevoza i slično</p>	<p>Penzionerima, primaocima penzije do 8.000,00 dinara i starijim osobama bez sredstava za život</p>	<p>Na teritoriji opštine 7% penzionera prima penziju do 8.000,00 dinara a 125 starijih osoba su bez sredstava za život.</p>
<p>6. Unapređenje i obezbeđenje dostupnosti socijalnih usluga, organizovanjem susedske i građanske solidarnosti i podrške u razvoju različitih vidova samopomoći, kao i sistematsko afirmisanje, podsticanje i usmeravanje dobrosusedske i opšte građanske solidarnosti prema nemoćnim i starijim licima, organizovanom i sistematskom saradnjom Centra za socijalni rad, patronažnih službi i humanitarnih i nevladinih organizacija i udruženja građana.</p>	<p>Starije osobe, članovi staračkih i samačkih domaćinstava na teritoriji opštine Senta</p>	<p>Na teritoriji opštine Senta 25% domaćinstava je jednočlano, a dodatnih 31% domaćinstava je dvočlano. To su uglavnom staračka i/ili samačka domaćinstva. Zbog velike migracije deca se u mnogim slučajevima nalaze u inostranstvu.</p>
<p>7. Promovisanje i afirmacija štednje, životnog osiguranja, dobrovoljnog penzijskog i zdravstvenog osiguranja.</p>	<p>Zaposleni, koji ne mogu računati na solidan iznos penzije.</p>	<p>Na teritoriji opštine su penzije izuzetno niske. Dobrovoljno penzijsko i zdravstveno osiguranje može da obezbedi veći iznos penzije za stare dane.</p>
<p>8. Podržavanje, unapređenje i razvoj volonterskog rada i uključivanja što većeg broja građana u aktivnosti humanitarnih organizacija, udruženja građana, fondacija, zadužbina, legata i slično.</p>	<p>Građani Sente koji su zainteresovani za volonterski rad kroz rad humanitarnih organizacija. Starije osobe, korisnici dobrovoljnog rada volontera.</p>	<p>Na teritoriji opštine Senta volonterski rad nije priznat, ni vrednovan, ni raširen, dok veliki broj starijih osoba zavisi od tuđe pomoći.</p>

<p>9. Izgradnja kapaciteta za pružanje usluga podrške starijim licima, pomoći u kući i zdravstvene nege, kao i usluge smeštaja u hraniteljske porodice putem delovanja odgovarajućih mobilnih ekipa zdravstvenih i socijalnih radnika, volontera, pružaoca usluga pomoći u kući i drugih servisnih usluga iz neprofitnog ili privatnog sektora.</p>	<p>Stara i iznemogla lica opštine Senta, koja više nisu u stanju da se brinu o sebi.</p> <p>Pružaoци usluga, kojima će to značiti mogućnost zapošljavanja.</p>	<p>U naseljenom području opštine Senta značajan broj pripadnika starije populacije živi usamljeno.</p>
<p>10. Usluge klubova i službi dnevnog boravka</p>	<p>Starija lica koja žive u jednočlanim ili u dvočlanim staračkim domaćinstvima.</p> <p>Starija lica kojima su potrebne usluge dnevnog boravka.</p>	<p>U klubovima se zadovoljavaju određene životne potrebe korisnika: druženje, kulturno-zabavne i rekreativne i druge potrebe starijih lica. U klubovima se organizuju izleti i posete susednim udruženjima penzionera. Ove aktivnosti daju „snagu“ starijim osobama.</p>
<p>11. Usluga stalnog kontakta i posredovanja, tzv. „tele alarm“ i druge socijalne i servisne usluga za starija lica i njihove porodice.</p>	<p>Starije osobe koji žive u staračkim i samačkim domaćinstvima.</p>	<p>Na teritoriji opštine Senta 25% domaćinstava čine samačka domaćinstva u kojima uglavnom žive stariji ljudi, koji nemaju kome da se jave ako im je potrebna hitna pomoć.</p>
<p>12. Efikasan sistem otkrivanja starijih lica koja su ugrožena nepovoljnim životnim okolnostima (staračka iznemoglost, bolest, invalidnost, lišenost porodične brige i podrške i sl.)</p>	<p>Starije osobe su „nevidljive“ za organizacije iz oblasti socijalne, humanitarne i karitativne oblasti.</p>	<p>Dobar deo stanovništva pripadnika starijih generacija ostaje „nevidljiv“, ne koriste postojeće usluge socijalne zaštite, zajednica ne zna za njihove probleme i sami se bore sa svim nedaćama života.</p>

<p>13. Obezbeđenje kvalitetnih usluga svih vrsta za starija lica, uz razvijanje što većeg izbora i dostupnosti usluga – koristeći sve vidove usavršavanja, edukacije i obuke za davaoce usluga (stručni nadzor, licence za rad i druge kontrole).</p>	<p>Korisnici usluga vaninstitucionalnih oblika socijalne zaštite.</p> <p>Pružaoци usluga vaninstitucionalne socijalne zaštite.</p>	<p>Obezbeđenje kvalitetnih usluga starijim osobama, korisnicima tih usluga zahteva stalno usavršavanje i edukaciju, kao i obuku davaoca usluga.</p>
<p>14. Formiranje domskih kapaciteta tipa gerontološkog centra u kojem se pored usluga domskog zbrinjavanja obezbeđuju i druge usluge socijalne zaštite.</p>	<p>Stariji pripadnici stanovništva opštine Senta kojima je potrebna stalna nega i pomoć.</p>	<p>Senta je starački grad i odavno se već ukazala potreba za izgradnjom doma za stare i penzionere. Sve je manje porodica koje hoće i mogu obezbediti uslove za brigu o svojim starijim i iznemoglim članovima. U opštini Senta je već 1989. godine bio izrađen plan za izgradnju doma penzionera i starijih lica sa kapacitetom od 102 ležaja.</p>
<p>15. U saradnji sa nevladinim organizacijama i privatnim sektorom obezbediti osnivanje i pružanje domskih usluga manjih smeštajnih kapaciteta (domovi malih kapaciteta) i uvesti druge oblike zbrinjavanja starijih lica (pansioni za penzionere i starija lica, zajednice stanovanja, seoske kuće za penzionere i starija lica i sl.).</p>	<p>Stara i iznemogla lica opštine Senta, koja više nisu u stanju da se brinu o sebi.</p> <p>Davaoci usluga, kojima će to značiti mogućnost zapošljavanja.</p>	<p>Stariji pripadnici stanovništva opštine Senta kojima je potrebna stalna nega i pomoć.</p>
<p>16. Organizovanje sezonskih prihvatnih stanica za privremeni smeštaj staračkih poljoprivrednih domaćinstava za vreme zimskih meseci, kada su ona odsečena od sveta.</p>	<p>Za starije osobe – stanovnike salaša, koji su u zimskom periodu odsečeni od sveta.</p>	<p>Veliki deo stanovništva opštine Senta živi na salašima, oni zimi otežano mogu da koriste lekarske usluge, da nabavljaju potrebne lekove i prehrambene proizvode itd., a ako se razbole nemaju od koga da traže pomoć.</p>
<p>17. Formiranje radnog mesta, gde će zaposleni biti odgovoran za praćenje i implementaciju ovog dela Strategije.</p>	<p>Sve starije osobe opštine Senta.</p>	<p>Bez aktivnog i svestranog angažovanja Lokalne samouprave u praćenju realizacije ovog dela Strategije i bez učešća na donatorskim konkursima realizacija ovog dela Strategije može biti dovedena u pitanje.</p>

3. SWOT ANALIZA STANJA U OBLASTI SOCIJALNE ZAŠTITE STARIJIH OSOBA

STARIJE OSOBE	
	SNAGE
	<ul style="list-style-type: none"> - zakonom zagaranovana prava starijih osoba, - Nacionalna strategija o starenju za period od 2006-2015. g. - PUPS, - Centar za socijalni rad, - Udruženje penzionera, - Crveni krst - verske zajednice - otvorenost lokalne samouprave prema problemima starijih osoba, - veliko životno i radno iskustvo starijih osoba, - veliki udeo starijih osoba u ukupnom broju stanovništva opštine.
	SLABOSTI
	<ul style="list-style-type: none"> - nedostatak vaninstitucionalnih oblika socijalne zaštite, - nedostatak novčanih sredstava za realizaciju vaninstitucionalnih oblika socijalne zaštite, - slaba informisanost korisnika o postojećim vidovima vaninstitucionalnih oblika socijalne zaštite, - jezičke barijere, - niske penzije, - nedostižne zdravstvene usluge, - veliki procenat nezaposlenih lica, starijih od 50 godina, - izolovanost od društva, - zanemarenost od strane porodice, - konzervatizam i neelastičnost, - oslabljene životne funkcije - usamljenost i bolest, - veliki broj staračkih i samačkih domaćinstava, - velika emigracija mladih – roditelji su ostali bez pomoći.
	MOGUĆNOSTI
	<ul style="list-style-type: none"> - Strateški plan socijalne zaštite opštine Senta, - veća senzibilnost opštinskog rukovodstva i šire javnosti prema problemima starijih osoba, - veća budžetska izdvajanja iz budžeta opštine Senta, - mogućnost privlačenja budžetskih sredstava Republike i Pokrajine - mogućnost konkurisanja za dobijanje sredstava iz donacija.
	PRETNJE
	<ul style="list-style-type: none"> - nestabilna politička situacija, - teška ekonomska situacija u celoj zemlji, - indiferentnost sredine prema problemima starijih osoba, - netrpeljivost sredine prema starijim osobama, - mladi masovno napuštaju zemlju.

4. ZAKLJUČCI O CILJNOJ GRUPI

Ciljnu grupu starijih osoba u opštini Senta karakteriše sledeće:

- prosečna starost stanovništva opštine je 40,9 godina, tj. stanovništvo opštine je ušlo u proces dubokog demografskog starenja, što ukazuje na potrebe proširenja usluga u pravcu zadovoljavanja potreba ostarelog stanovništva,
- 36% stanovništva opštine je starije od 50 godina,
- 21% stanovništva čine penzioneri,
- 70% penzionera ima penziju do 18.000,00 dinara,
- 50,75 % penzionera ima penziju do 14.000,00 dinara,
- ostarela populacija je sve više pogođena problemom siromaštva,
- broj korisnika socijalnih usluga raste iz godine u godinu,
- nivo materijalnih davanja za stara lica nije adekvatan,
- potrebe starijih lica nisu uvek vidljive, stari ljudi svoje potrebne neretko potiskuju i skrivaju da ne bi opteretili porodicu, rođake i zajednicu,
- mada na teritoriji opštine Senta postoje usluge socijalne zaštite za ostarelo stanovništvo, postoji potreba za njihovim usavršavanjem, razvijanjem i proširenjem,
- ostarelo stanovništvo ruralnog područja je nedovoljno obuhvaćeno uslugama socijalne zaštite i pomoći,
- zapažena je izolacija ostarelih lica i neadekvatno sprovođenje slobodnog vremena starih.

5. PREPORUKE I STRATEŠKE INTERVENCIJE:

Preporuke i strateške intervencije	Specifični ciljevi	Specifični zadaci
1. BRŽE I EFIKASNIJE SUZBIJANJE SIROMAŠTVA STARIJIH OSOBA	1.1. Uspostavljanje odgovarajućih vidova socijalnih pogodnosti starijim osobama. 1.2. Obezbeđenje redovnih i dovoljnih finansijskih sredstava za funkcionisanje narodnih kuhinja za siromašne.	1.1.1. Do kraja 2009. godine formirati klub za dnevni boravak penzionera na teritoriji opštine Senta. 1.1.2 Do kraja 2009. godine formirati klub za dnevni boravak penzionera u seoskom naselju Bogaraš. 1.1.3. Do kraja 2009. godine obezbediti organizovani oporavak za penzionere sa malim penzijama. 1.2.1. Do kraja 2009. godine za Narodnu kuhinju izgraditi magacin za lagerovanje životnih namirnica. 1.2.2. Do kraja 2008. godine obezbediti dovoljna sredstva za troškove funkcionisanja Narodne kuhinje

	<p>1.3. Obezbeđenje redovnih i dovoljnih finansijskih sredstava za jednokratne novčane pomoći.</p> <p>1.4. Odobrenje olakšica za plaćanje komunalnih usluga, troškova grejanja, gradskog i međugradskog saobraćaja</p> <p>1.5. Organizovanje programa susedske pomoći i građanske solidarnosti.</p> <p>1.6. Promovisanje štednje, životnog osiguranja, dobrovoljnog penzijskog i zdravstvenog osiguranja</p>	<p>1.3.1. Do kraja 2008. godine proceniti potrebe za jednokratnu pomoć najugroženijih građana.</p> <p>1.3.2. Do kraja 2009. godine tromesečno vršiti isplatu odobrenih jednokratnih novčanih pomoći.</p> <p>1.4.1. Do kraja 2008. godine podneti predlog lokalnoj samoupravi za odobrenje olakšica kod plaćanja komunalnih usluga, usluga grejanja, gradskog i međugradskog prevoza najugroženijim starima.</p> <p>1.4.2. Pratiti usvajanje predloga i obezbediti podršku javnosti putem medija.</p> <p>1.5.1. Do kraja 2008. godine izvršiti edukaciju kadrova za realizaciju aktivnosti za zaštitu starijih građana.</p> <p>1.5.2. Do kraja 2008. godine proceniti potrebu starijih lica za pojedinim uslugama pomoći i nege u kući.</p> <p>1.5.3. Do kraja 2009. godine izvršiti realizaciju usluga u punom obimu, implementacijom strategije razvoja.</p> <p>1.6.1. Do kraja 2008. godine organizovati medijsku kampanju radi skretanja pažnje zainteresovanih starijih osoba.</p> <p>1.6.2. Do kraja 2008. godine održati promotivna predavanja o strategiji razvoja i oblicima zaštite starijih građana u svim mesnim zajednicama uz mogućnost postavljanja</p>
--	--	--

	<p>1.7. Podržavanje, unapređenje i razvoj volonterskog rada i uključivanje što većeg broja kako mlađih, tako i starijih građana u aktivnosti humanitarnih organizacija, udruženja.</p>	<p>pitanja od strane starijih lica i njihovih članova porodice.</p> <p>1.7.1. Do kraja 2008. godine organizovati medijsku kampanju radi informisanja javnosti o potrebi volonterskog rada u našoj sredini.</p> <p>1.7.2. Do kraja 2008. godine izvršiti edukaciju novoprijavljenih volontera</p> <p>1.7.3. Do kraja 2009. godine obezbediti uhodavanje u rad i raspoređivanje na određene zadatke svih edukovanih volontera.</p>
<p>2. RAZVOJ RAZNIH VIDOVA DRUŠTVENE PODRŠKE PORODICI I STARIJIM LICIMA U NJIHOVOM ŽIVOTNOM OKRUŽENJU</p>	<p>2.1. Izgradnja kapaciteta za pružanje usluga podrške starijim licima, pomoći i nege u kući, smeštaja u hraniteljskim porodicama i usluge tele-asistencije za jednočlana staračka domaćinstva.</p> <p>2.2. Obezbediti usluge klubova, službi dnevnog boravka, službi za dostavu hrane, tzv. „hrane na točkovima“, usluge stalnog kontakta i posredovanja, tzv. „tele-alarma“ i druge socijalne i servisne usluge za starija lica i njihove porodice.</p>	<p>2.1.1. Do 2009. godine u urbanoj sredini i seoskim naseljima razviti službe pomoći i nege u kući, tako da se obuhvate sve zainteresovane starije osobe.</p> <p>2.1.2. Do kraja strategije polugodišnje kontinuirano promovisati humanost prihvatanja starijih lica u hraniteljskim porodicama i proširenje kapaciteta.</p> <p>2.2.1. Rad klubova penzionera i službe dnevnog boravka starijih lica proširiti na čitavu teritoriju opštine Senta.</p> <p>2.2.2. Do kraja 2008. godine izvršiti procenu potreba starijih osoba u pojedinim životnim sredinama i uskladiti ponuđene usluge sa nađenim stanjem.</p> <p>2.2.3. Do kraja 2009. godine proceniti potrebu i staviti u funkciju usluge tele-asistencije licima koja žive sama i zahtevaju posebnu pažnju i brigu</p>

	<p>2.3. Izvršiti snimanje položaja starijih lica i otkrivanje starijih lica koja su ugrožena nepovoljnim životnim okolnostima.</p> <p>2.4. Unapređenje kvaliteta svih usluga starijim licima, podsticanjem razvoja što većeg izbora i veće dostupnosti usluga.</p>	<p>2.3.1. Do kraja 2010. godine anketom na teritoriji čitave opštine izraditi bazu podataka o položaju i problemima starijih lica i uskladiti usluge socijalne zaštite sa potrebama.</p> <p>2.4.1. Do kraja 2010. godine izvršiti ocenu kvaliteta usluga i problema korisnika usluga socijalne zaštite putem ankete.</p> <p>2.4.2. Na osnovu rezultata ankete predložiti mere podsticanja i unapređenja kvaliteta usluga.</p>
<p>3. OBEZBEĐENJE PRISTUPA USLUGAMA SMEŠTAJA</p>	<p>3.1. Formiranje domskih kapaciteta tipa gerontološkog centra u kojima se pored usluga domskog zbrinjavanja obezbeđuju i druge usluge socijalne zaštite.</p>	<p>3.1.1. Do kraja 2009. godine putem ankete proceniti potrebe starijih lica za domskim smeštajem.</p> <p>3.1.2. Do kraja 2011. godine doneti odluku i izvršiti projektnu dokumentaciju za izgradnju gerontološkog centra.</p>

<p>4. AKTIVIRANJE LOKALNE SAMOUPRAVE</p>	<p>4.1. Uspostavljanje bratske klime za starije osobe.</p>	<p>4.1.1. Tokom 2009. godine formirati radno mesto za jednu osobu, koja će biti odgovorna za praćenje i implementaciju ovog dela Strategije.</p> <p>4.1.2. Tokom 2009. godine formirati jedinstvenu bazu podataka, koja će biti u funkciji praćenja indikatora, relevantnih za aktivnosti iz ovog dela Strategije.</p> <p>4.1.3. Od 2010. godine godišnje jednom ažurirati podatke.</p> <p>4.1.4. Od 2010. godine organizovati partnerstvo sa odgovarajućim službama, odnosno organizacijama i udruženjima građana koja u okviru svojih redovnih delatnosti imaju evidenciju, neophodnu za praćenje indikatora i korišćenje podataka iz usvojenih srodnih strateških dokumenata.</p> <p>4.1.5. Tokom 2010. godine uspostaviti nacionalnu i međunarodnu saradnju i partnerstvo u procesu praćenja i realizacije Strategije uz pomoć i afirmisanje republičkih, pokrajinskih i opštinskih organa, nevladinih i humanitarnih organizacija i udruženja građana i privatnog sektora</p>
---	---	---

6.4. PRIORITET: OSOBE SA INVALIDITETOM

1. ANALIZA STANJA CILJNE GRUPE

U opštini Senta evidentirano je 1613 osoba sa invaliditetom koje koriste neku od usluga udruženja kojem pripadaju. Potpun broj građana opštine koji imaju invaliditet i samim tim i oblici potrebne društvene brige nisu tačno utvrđeni. Prema usvojenim međunarodnim merilima, stopa stanovništva sa invaliditetom se kreće oko 10% stanovništva, što bi značilo, da na teritoriji opštine Senta živi oko 2250 osoba sa invaliditetom.

Strateški cilj koji ovaj dokument treba da postavi je unapređenje položaja osoba sa invaliditetom do pozicije ravnopravnih građana koji uživaju sva prava i odgovornosti, kao i uticaj na podizanje nivoa svesti zajednice o osobama sa invaliditetom.

Institucije i organizacije koje su bile uključene u prikupljanje podataka za analizu stanja i koje vode brigu o osobama sa invaliditetom su:

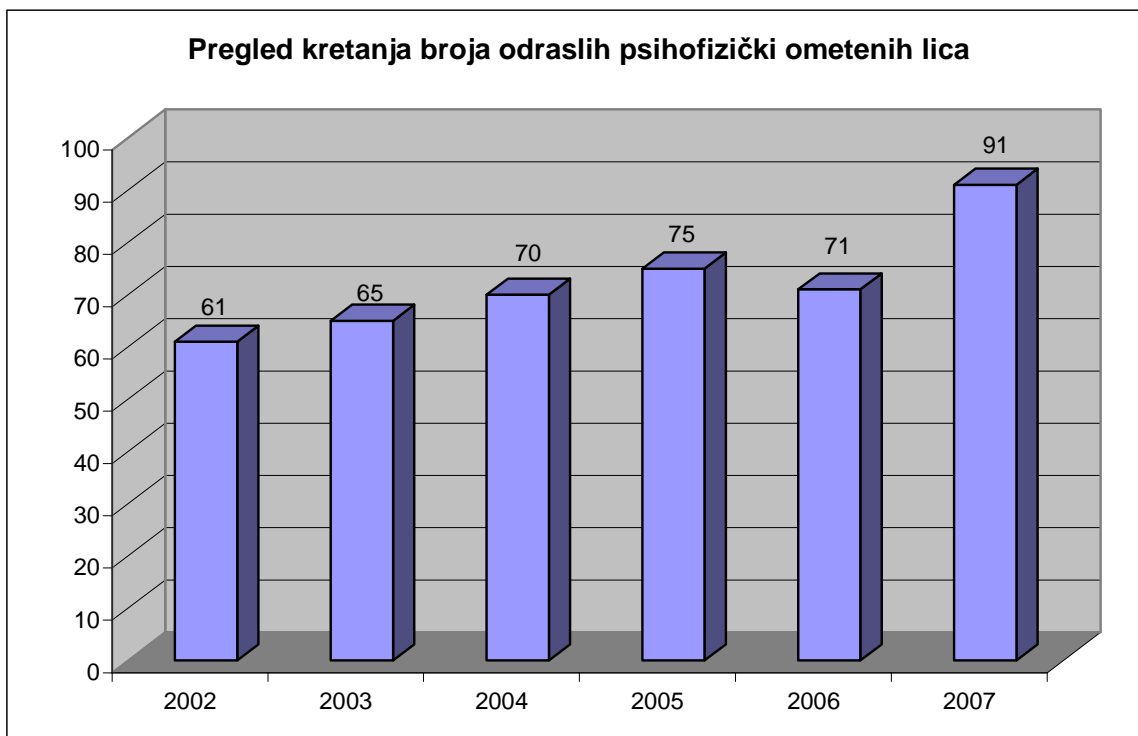
1. Lokalna samouprava
2. Centar za socijalni rad
3. Crveni krst
4. Nevladine organizacije:
 - Međuopštinska organizacija gluvih i nagluvih opštine Kanjiža, Ada i Senta
 - Međuopštinska organizacija slepih i slabovidnih Subotica
 - Udruženje obolelih od multiple skleroze Severnobanatskog okruga Novi Kneževac
 - Udruženje distrofičara srednjeg i severnobanatskog okruga Kikinda
 - Udruženje građana „Ruka u ruci” Senta
 - Opštinski savez invalida rada Senta
 - Udruženje građana „Vera i nada” Senta

Dokumenti na kojima počiva ovaj deo Strategije:

1. Strategija za smanjenje siromaštva u Srbiji
2. Strategija razvoja socijalne zaštite Republike Srbije,
3. Strategija unapređenja položaja osoba sa invaliditetom u Republici Srbiji
4. Nacrt Zakona o sprečavanju diskriminacije osoba sa invaliditetom,
5. Razvojni plan opštine Senta za period od 2007-2013. godine
6. Izveštaj o radu Centra za socijalni rad Senta.

2. DEFINISANJE PROBLEMA I DIJAGNOZA STANJA

Prema podacima Centra za socijalni rad:

Prikaz brojnosti članova udruženja i društava za pomoć osobama sa invaliditetom

Udruženja osoba sa invaliditetom (na međupštinskom nivou)	Broj članova	
	2006. god.	2007. god
Međupštinska organizacija gluvih i nagluvih opštine Kanjiža, Ada i Senta	598	634
Međupštinska organizacija slepih i slabovidih Subotica	607	620
Udruženje obolelih od multiple skleroze Severnobanatskog okruga Novi Kneževac	112	108
Udruženje distrofičara srednjeg i severnobanatskog okruga Kikinda	8	10

Udruženja osoba sa invaliditetom (podaci samo za opštinu Senta)	Broj članova	
	2006. god.	2007. god
Međuopštinska organizacija gluvih i nagluvih opštine Kanjiža, Ada i Senta	187	209
Međuopštinska organizacija slepih i slabovidih Subotica	42	44
Udruženje obolelih od multiple skleroze Severnobanatskog okruga Novi Kneževac	15	15
Udruženje distrofičara srednjeg i severnobanatskog okruga Kikinda	8	10
Udruženje građana „Ruka u ruci” Senta	15	15
Opštinski savez invalida rada Senta	1311	1320

Broj osoba sa invaliditetom se iz godine u godinu povećava.

Osobe sa invaliditetom su najčešće nevidljive, isključene, veoma se teško uključuju u sve oblasti života. Ova isključenost je delimično uslovljena njihovim smanjenim sposobnostima da zadovoljavaju svoje lične, socijalne i druge potrebe, ali i postojanjem barijera koje ispred njih postavlja sredina (psihičke i fizičke barijere).

Stopa siromaštva među osobama sa invaliditetom je velika, uglavnom žive od socijalnih davanja i tako se nalaze na donjoj lestvici siromaštva. Osnovni uzroci siromaštva osoba sa invaliditetom su nizak nivo obrazovanja, što je posledica nepovoljnog socijalnog okruženja, kao i niska stopa zaposlenosti.

Tipično za osobe sa invaliditetom je, da je spektar njihovih potreba veoma različit i da zalazi i u druge sektore (zdravstveni, obrazovni, kulturni, zapošljavanje...). Deo svojih potreba osobe sa invaliditetom zadovoljavaju preko svojih registrovanih udruženja, koje su razvile čitav niz programa i usluga za svoje članove, ali ih ne mogu realizovati u većem obimu i kontinuirano jer raspolazu minimalnim sredstvima, deluju nepovezano, nemaju društvenu moć i uticaj, a ni dovoljno stručnog kadra. Osobe sa invaliditetom se uglavnom oslanjaju na svoje porodice, koje se bez adekvatne podrške same snalaze u problemima svog obolelog člana, a kad to više nisu u stanju smeštaju ga u instituciju.

Potrebne, a nedostajuće usluge socijalne zaštite

Vrsta potrebne usluge	Za koga je potrebna	Dokazi u potrebi
Stručni kadar za rad sa decom	Deca sa invaliditetom	Deca sa invaliditetom su isključena iz svog socijalnog okruženja
Rad personalnih asistenata	Za sve pojedine kategorije osoba sa invaliditetom	Rizici marginalizacije i socijalne isključenosti kod osoba sa invaliditetom su višestruki u odnosu na ostali deo stanovništva, dok okruženje onemogućava pristup osobama sa invaliditetom osnovnim uslugama socijalne zaštite, ali i kapitalu, i obrazovanju.

Edukacija porodica	Za sve pojedine kategorije osoba sa invaliditetom	Porodice sa članovima sa invaliditetom se izoluju iz socijalne sredine.
Podsticanje zapošljavanja ili radno angažovanje osoba sa invaliditetom	Za sve osobe sa invaliditetom prema njihovim sposobnostima	Mali broj zaposlenih osoba sa invaliditetom.
Razviti i primeniti programe iz oblasti obrazovanja, zapošljavanja, rada i stanovanja koji osobama sa invaliditetom pružaju jednake mogućnosti i podstiču samostalnost, lični razvoj i aktivan život na svim poljima	Za sve kategorije osoba sa invaliditetom prema njihovim sposobnostima.	Mali broj osoba sa invaliditetom je osposobljeno za samostalan život.
Osobama sa invaliditetom obezbediti pristup izgrađenom okruženju, pristupačnom prevozu, informacijama, komunikacijama i uslugama namenjenih javnosti uklanjanjem barijera i izgradnjom pristupačnih objekata, prostora, usluga, informacija i komunikacija	Za sve pojedine kategorije osoba sa invaliditetom.	Šira javnost nije upoznata sa važnošću identifikacije i uklanjanje barijera koje postoje u društvu (koje mogu biti arhitektonske, informacijsko-komunikacijske i socijalno-ekonomske barijere).

3. SWOT ANALIZA STANJA U OBLASTI SOCIJALNE ZAŠTITE OSOBA SA INVALIDITETOM

OSOBE SA INVALIDITETOM	
	SNAGE
	<ul style="list-style-type: none"> - postojanje organizacija za različite kategorije invalida, - opština Senta direktno iz budžeta finansira NVO osoba sa invaliditetom, - adaptirana zgrada za dnevni boravak osoba sa invaliditetom, - značajni broj humanitarnih i karitativnih organizacija u opštini, - tradicija u brizi o osoba sa invaliditetom, - regionalna saradnja, - pomoć lokalne samouprave u pisanju projekata za NVO.
	SLABOSTI
	<ul style="list-style-type: none"> - mogućnost edukacije postoji samo za lako ometene – zabavište, osnovna škola, - nepostojanje celovite baze podataka o kategorizaciji invalida – nemogućnost adekvatnog reagovanja, - neravnomerna finansijska i društvena pomoć NVO, - nejednak pristup resursima (urbana/ruralna zajednica), - nedovoljna informisanost o mogućnostima koje pruža sistem za osobe sa invaliditetom, - nepoznavanje zakonskih prava i komplikovanih procedura, - nedostatak razvojnog savetovaništa za osobe sa invaliditetom, - nerazvijena personalna asistencija, - nedovoljan broj stručnjaka, - otežan pristup zbog postojanja arhitektonskih barijera, - otežano zapošljavanje osoba sa invaliditetom, - nedovoljna osetljivost sredine, institucija, netolerancija.
MOGUĆNOSTI	PRETNJE
<ul style="list-style-type: none"> - zakon o sprečavanju diskriminacije osoba sa invaliditetom, - pomoć države u zapošljavanju osoba sa invaliditetom, - lokalni strateški dokumenat o socijalnoj zaštiti, - promovisanje jednakih mogućnosti kao trend, - postojanje konkursa međunarodnih donatora sa kojima bi se pružila finansijska podrška NVO. 	<ul style="list-style-type: none"> - otpor i nezainteresovanost poslodavaca za zapošljavanje osoba sa invaliditetom, - politička nestabilnost, - loša privredna situacija u zemlji, - nezavršena tranzicija, - neosetljivost zajednice prema problemima osoba sa invaliditetom, - istrošenost ljudskih resursa.

4. ZAKLJUČCI O CILJNOJ GRUPI

Ciljnu grupu osoba sa invaliditetom u opštini Senta karakteriše sledeće:

- nepostojanje jedinstvene baze podataka i evidencije o realnom broju i vrstama invaliditeta osoba sa invaliditetom kojima je potrebna društvena podrška,
- siromaštvo osoba sa invaliditetom i njihovih porodica, visok stepen nezaposlenosti i nedovoljna socijalna davanja,
- nedovoljan broj alternativnih oblika podrške osobama sa invaliditetom i njihovim porodicama za život u zajednici,
- nepovezanost različitih sektora i odsustvo koordinacije među institucijama u kojima osobe sa invaliditetom zadovoljavaju svoje potrebe (zdravstvo, obrazovanje...),
- nedostatak sinhronizovanih društvenih mera za smanjenje socijalne isključenosti i pasivnosti osoba sa invaliditetom, kao i barijere u sredini, koje osobama sa invaliditetom otežavaju pristup.

5. PREPORUKE I STRATEŠKE INTERVENCIJE:

Preporuke i strateške intervencije	Specifični ciljevi	Specifični zadaci
<p>1. RAZVITI JEDINSTVENU BAZU PODATAKA U CILJU ADEKVATNOG ZADOVOLJAVANJA BROJA I VRSTA USLUGA OSOBAMA SA INVALIDITETOM</p>	<p>1.1. Redovno izveštavanje lokalne samouprave i šire javnosti o broju osoba sa invaliditetom.</p>	<p>1.1.1. Do kraja 2009. godine izraditi bazu podataka putem volonterskog rada jedne osobe.</p> <p>1.2.1. Obezbediti kontinuirano prikupljanje podataka o osobama sa invaliditetom i njihovim uslovima života.</p>
<p>2. SENZIBILISANJE DRUŠTVA ZA PITANJA INVALIDNOSTI U CILJU PREVENCIJE I SPREČAVANJA DISKRIMINACIJE OSOBA SA INVALIDITETOM</p>	<p>2.1. Podizanje nivoa svesti zajednice o osobama sa invaliditetom i osoba sa invaliditetom o njihovim pravima, položaju i potrebama.</p>	<p>2.1.1. Za sve kategorije osoba sa invaliditetom od 2010. godine podržati rad organizacija koje se bave humanitarnim i karitativnim radom, sa posebnim osvrtom na organizacije koje se bave unapređenjem položaja osoba sa invaliditetom (dnevni boravci, klubovi, servis personalnih asistenata, SOS-telefon)</p>

<p>3. PODRŽATI OSPOSOBLJAVANJE OSOBA SA INVALIDITETOM</p>	<p>3.1. Zapošljavanje ili radno angažovanje osoba sa invaliditetom.</p>	<p>3.1.1. Od 2009. godine kontinuirano prikupljati relevantne podatke o tržištu proizvoda koje osobe sa invaliditetom mogu da proizvode.</p> <p>3.1.2. Zadržati dobru praksu organizovanja malih radionica za 10 osoba sa invaliditetom u kojima bi se osposobile raznim zanatima.</p> <p>3.1.3. Od 2010. godine obezbediti obuku za 6 osoba sa invaliditetom za neke od poslova koji ne prevazilaze njihove fizičke ili mentalne mogućnosti.</p> <p>3.1.4. Od 2010. godine kontinuirano organizovati berze zapošljavanja za poslodavce zainteresovanih za zapošljavanje osoba sa invaliditetom i njihovo upoznavanje sa programima Nacionalne službe zapošljavanja za radno angažovanje osoba sa invaliditetom</p>
<p>4. OSNAŽIVANJE PORODICA OSOBA SA INVALIDITETOM</p>	<p>4.1. Promovisati porodično okruženje kao primarno i najbolje za osobe sa invaliditetom uz punu primenu i snažnu podršku deinstitucionalizacije.</p> <p>4.2. Obezbediti redovno i potpuno informisanje osoba sa invaliditetom i njihovih porodica prema njihovim potrebama.</p>	<p>4.1.1. Od 2008. godine vršiti kontinuirano promotivno-informativnu popularizaciju potreba i problema najosetljivijih, marginalizovanih i ugroženih društvenih grupa, kako u gradu, tako i u seoskim područjima.</p> <p>4.2.1. Do kraja 2009. godine izdati Informator o pravima i obavezama osoba sa invaliditetom u 500 primeraka.</p>

		<p>4.2.2. Do kraja 2009. godine opremiti društvene prostorije koje se nalaze u Senti, u ul. Glavna br. 15.</p> <p>4.2.3. Tokom 2009. godine razviti servise i programe podrške za roditelje i porodice osoba sa invaliditetom.</p> <p>4.2.4. Od 2010. godine primeniti programe edukacije 6 roditelja i njihovo uključivanje u programe rehabilitacije.</p> <p>4.2.5. Od 2011. godine izraditi programe i aktivnosti u cilju pružanja dodatne podrške samohranim majkama, odnosno očevima sa invaliditetom, kao i porodicama koje imaju dva ili više članova sa invaliditetom.</p>
<p>5. OBEZBEDITI ODRŽIVOST RADA ORGANIZACIJA KOJA SE BAVE OSOBAMA SA INVALIDITETOM</p>	<p>5.1. Unaprediti kvalitet rada pružalaca usluga koja se bave humanitarnim i karitativnim radom.</p>	<p>5.1.1. Od 2011. godine sprovesti program edukacije 6 osoba, koja su profesionalno uključena u rad i obezbeđenje usluga osobama sa invaliditetom (npr. volontera, studenata i drugih) i koje su uključene u sistem pružanja usluga.</p>
<p>6. OMOGUĆITI OSOBAMA SA INVALIDITETOM JEDNAKI PRISTUP KULTURNIM I SPORTSKO-REKREATIVNIM DOGAĐAJIMA U SLOBODNOM VREMENU</p>	<p>6.1. Povećati uključenost osoba sa invaliditetom u zajednicu stvaranjem uslova za učešće u kulturnom i sportsko-rekreativnom životu i slobodnim aktivnostima.</p>	<p>6.1.1. Od 2011. godine obezbediti da osobe sa invaliditetom budu oslobođene od plaćanja ulaznica za kulturne, sportske i turističke usluge</p>

		<p>6.1.2. Od 2011. tromesečno organizovati programe koji podstiču razvoj i primenu umetničkih, sportskih i intelektualnih potencijala osoba sa invaliditetom, radi njihove dobrobiti i obogaćivanja čitavog društva (staklo vitraž, oslikavanje na svili, vez, heklanje, štrikanje makramea, ikebana, itd.)</p> <p>6.1.3. U medijima, u lokalnim novinama, na lokalnoj televiziji, kontinuirano promovisati, učešće osoba sa invaliditetom u sportskim aktivnostima na svim nivoima.</p> <p>6.1.4. Od 2009. godine težiti da deca sa invaliditetom imaju jednak pristup učešću u igri, kulturnim, rekreativnim i sportskim aktivnostima u slobodnom vremenu, uključujući aktivnosti koje se odvijaju u sklopu obrazovnog sistema</p>
--	--	---

<p>7. UKLONITI ARHITEKTONSKE BARIJERE</p>	<p>7.1. Obezbediti da svi novi javni i objekti otvoreni za javnost, saobraćajna infrastruktura i objekti u funkciji javnog prevoza putnika u svim granama saobraćaja budu pristupačni za osobe sa invaliditetom.</p> <p>7.2. Odrediti lokacije i institucije gde će se postaviti rampe, rukohvati i zvučni semafori. Postepena i kontinuirana adaptacija postojećih javnih objekata i saobraćajne infrastrukture i prevoznih sredstava u javnom prevozu putnika u svim granama saobraćaja, kako bi postali pristupačni za osobe sa invaliditetom.</p>	<p>7.1.1. Tokom 2010. godine neprestano insistirati na doslednom primenjivanju propisa koji predviđaju obaveznu primenu standarda pristupačnosti.</p> <p>7.2.2. Od 2010. godine do postaviti rampe, rukohvate i zvučne semafore prema određenim lokacijama i institucijama.</p> <p>7.2.1. Kontinuirano renoviranje postojećih pomagala.</p>
<p>8. AKTIVIRANJE LOKALNE SAMOUPRAVE</p>	<p>8.1. Uspostavljanje bratske klime za osobe sa invaliditetom.</p>	<p>8.1.1. Do kraja 2009. godine formirati radno mesto za jednu osobu, koja će biti odgovorna za praćenje i implementaciju ovog dela Strategije.</p> <p>8.1.2. Tokom 2009. godine u lokalnoj samoupravi formiranje saveta za osobe sa invaliditetom kao stručnog savetodavnog tela Skupštine opštine.</p> <p>8.1.3. Do kraja 2009. godine identifikovati institucionalne i kadrovske resurse za sprovođenje politike za osobe sa invaliditetom u lokalnoj zajednici.</p> <p>8.1.4. Od budžeta za 2009. godinu godišnje utvrditi visinu sredstava za sprovođenje mera.</p>

6.5. PRIORITET: SIROMAŠNI I NEZAPOSLENI

1. ANALIZA STANJA CILJNE GRUPE

Vlada Republike Srbije je u decembru 2005. g. usvojila Strategiju reforme sistema socijalne politike čiji je osnovni cilj:

- smanjenje broja siromašnih
- razvoj efikasnije socijalne zaštite.

U usvojenom tekstu je naglašeno da efikasna socijalna zaštita zahteva strateško planiranje, kao i donošenje mera, aktivnosti i mehanizama kojima se obezbeđuju najpovoljniji ishodi za korisnike usluga.

Smanjenje siromaštva i zaštita posebno ugroženih grupa su prioriteta u domenu socijalne politike. Usvojena Strategija o reformi socijalne zaštite obavezuje lokalnu samoupravu na aktivnu ulogu u kreiranju i sprovođenju socijalne politike na lokalnom nivou. Strateški plan socijalne politike treba da bude sastavni deo razvojnih i ekonomskih planova svake opštine. Lokalna samouprava ima obavezu da isplanira i obezbedi sredstva za implementaciju Strategije reforme socijalne politike.

U opštini Senta u 2006. godini je prosečna bruto zarada iznosila 31.768,00 dinara, odnosno 21.679,00 dinara bez poreza i doprinosa.

U opštini Senta u 2007. godini je prosečna bruto zarada iznosila 39.706,00 dinara, odnosno 28.439,00 dinara bez poreza i doprinosa.

U opštini Senta u aprilu 2008. godini je prosečna bruto zarada iznosila 50.499,00 dinara, odnosno 36.301,00 dinara bez poreza i doprinosa.

Institucije i organizacije koje su učestvovala u prikupljanju podataka za analizu stanja i koje svojim aktivnostima vode brigu o siromašnima i nezaposlenima su:

1. Lokalna samouprava,
2. Centar za socijalni rad,
3. Nacionalna služba za zapošljavanje, Filijala Senta,
4. Crveni krst Senta,
5. Udruženje preduzetnika,
6. Verske (crkvene) organizacije.

Dokumenti na kojima počiva ovaj deo Strategije:

1. Strategija za smanjenje siromaštva u Srbiji,
2. Strategija razvoja socijalne zaštite Republike Srbije,
3. Razvojni plan opštine Senta za period od 2007-2013. godine,
4. Izveštaj o radu Centra za socijalni rad opštine Senta

2. DEFINISANJE PROBLEMA I DIJAGNOZA STANJA

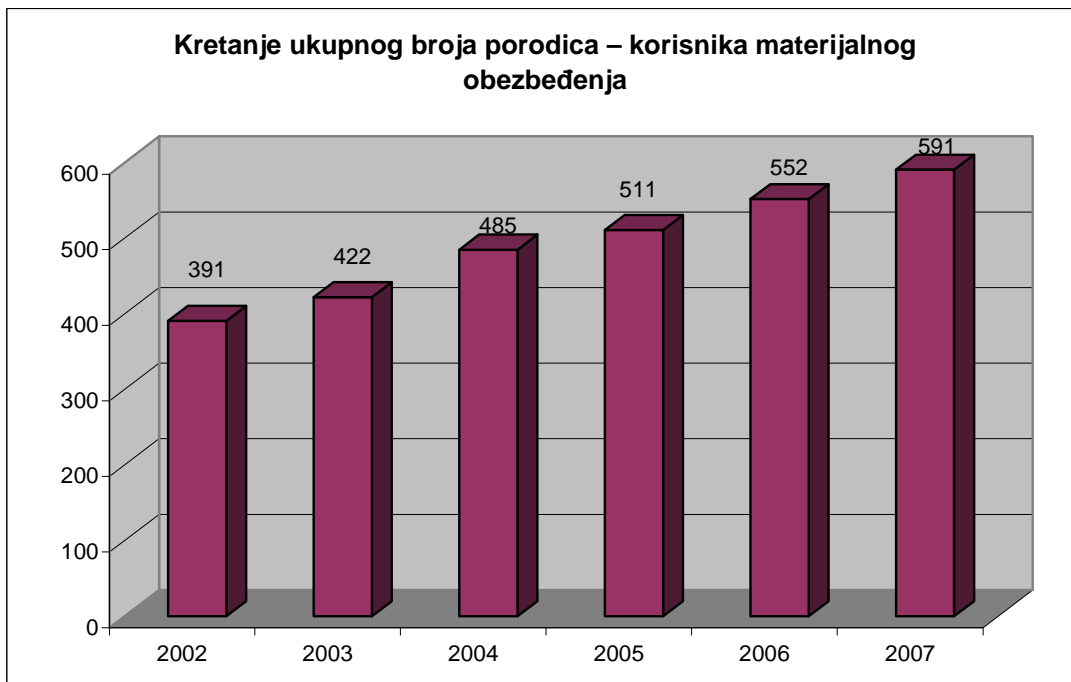
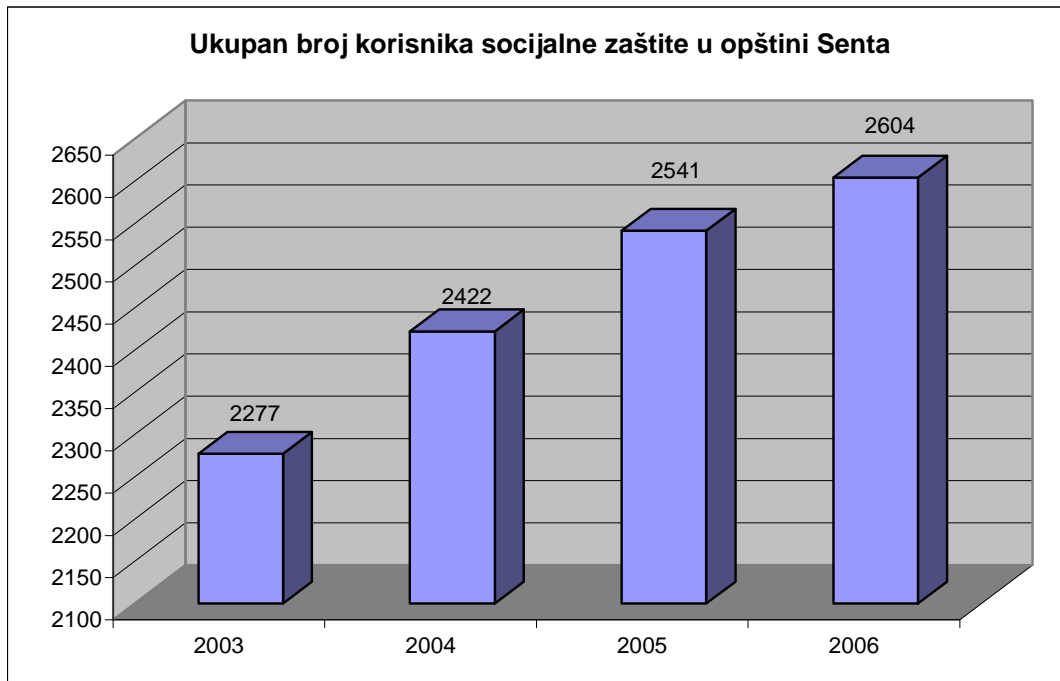
Opština Senta se već nekoliko godina suočava sa pojavom osiromašenja širokih slojeva stanovništva, sa velikom stopom nezaposlenosti, gubitkom socijalne sigurnosti i pojavom pogoršanja opšteg zdravstvenog stanja stanovništva itd. Produblivanju navedenog problema doprinosi nemogućnost zapošljavanja, neodgovarajući stambeni i materijalni uslovi, neadekvatan pristup socijalnoj zaštiti, zdravstvenim, obrazovnim i komunalnim uslugama, posebno kada je reč o socijalno ugroženim pojedincima i porodicama. Grupe izložene posebnom riziku su: stari, nezaposleni, mnogočlane porodice, porodice sa jednim roditeljem, osobe sa invaliditetom i Romi.

Jedan od pokazatelja osiromašenja je porast broja korisnika usluga socijalne zaštite.

Zaštita korisnika i ostvarivanje prava u socijalnoj zaštiti

Ukupan broj korisnika:

Godina	Broj korisnika	Lančani indeks
2003.	2277	113,7
2004.	2422	106,4
2005.	2541	104,9
2006.	2604	102,5

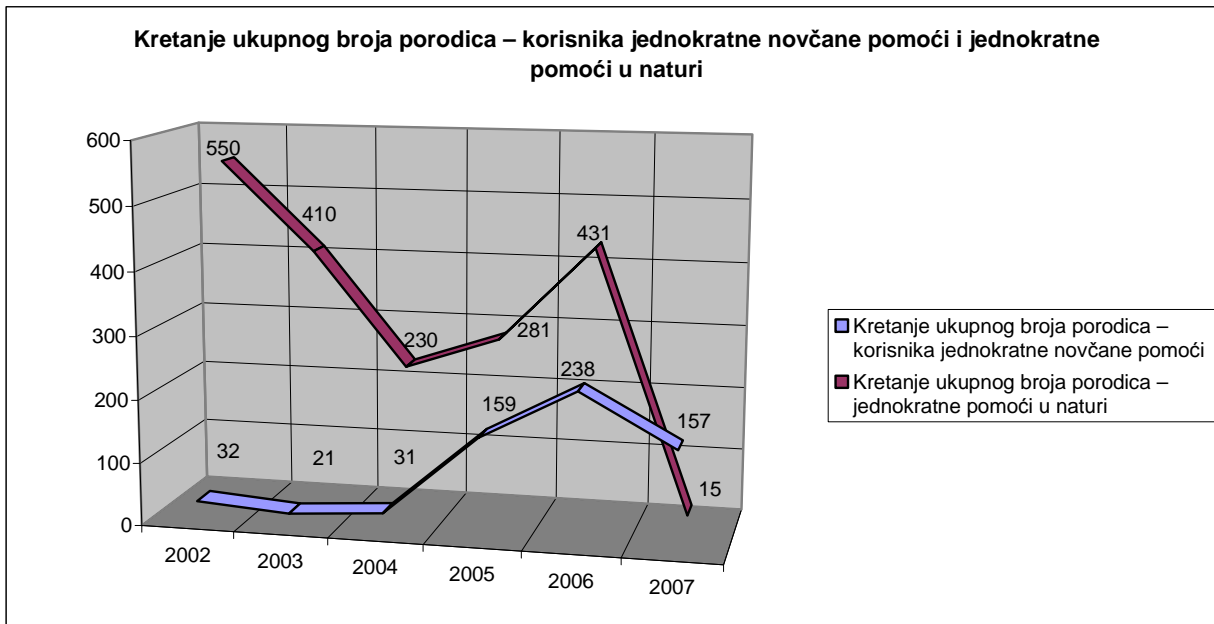

Uvidom u prikazane podatke uočava se porast broja svih kategorija korisnika. Evidencija Centra za socijalni rad pokazuje da je najveći broj ovih lica u stanju materijalne nezbrinutosti, ili su to lica iz porodica u stanju disfunkcije.

Procenat učešća broja korisnika socijalne i porodičnopravne zaštite je 10%.

Broj lica nesposobnih za privređivanje se nije znatno povećao, dok je uočen velik broj radno sposobnih, ali nezaposlenih lica. U opštini je nekoliko preduzeća prestalo sa radom i veliki broj radno sposobnih ljudi je ostalo bez prihoda. U toku sezone poljoprivrednih radova, ova lica odlaze u nadnice kod privatnih poslodavaca, međutim, od početka novembra do kraja maja tih poslova je veoma malo.

Velika grupa odraslih lica, koja u rešavanju svojih problema traže pomoć od Centra za socijalni rad, odnosi se na nezaposlene ili osobe sa niskim primanjima, npr. razne beneficije, pomoć u lečenju, rešavanje stambenog pitanja itd.

Opština Senta je u budžetskoj 2008. godini za razne naknade iz oblasti socijalne zaštite koje se ostvaruju preko Centra za socijalni rad posebno izdvojila 1.100.000,00 dinara. Sredstva za jednokratnu novčanu pomoć najčešće se odobravaju za lečenje i operaciju bolesnika, za nabavku lekova, osnovnih životnih namirnica, ogreva za zimu, školskog pribora za decu, odeće i obuće za socijalno ugrožena lica, kao i za snošenje troškova sahrane socijalno ugroženih lica.

U 2007. godini u romskom naselju u Senti je izbio požar većih srazmera, kada su izgorela tri lica, a desetero je ostalo bez krova nad glavom. Ovim porodicama je obezbeđena trenutna materijalna pomoć u iznosu od 5.000,00 dinara po članu domaćinstva. Kupljena im je porodična stambena zgrada površine 100 m². Dobili su pakete namirnica i higijenske pakete. Nakon pola godine Romi su nažalost svoju stambenu zgradu prodali.

Broj korisnika Narodne kuhinje

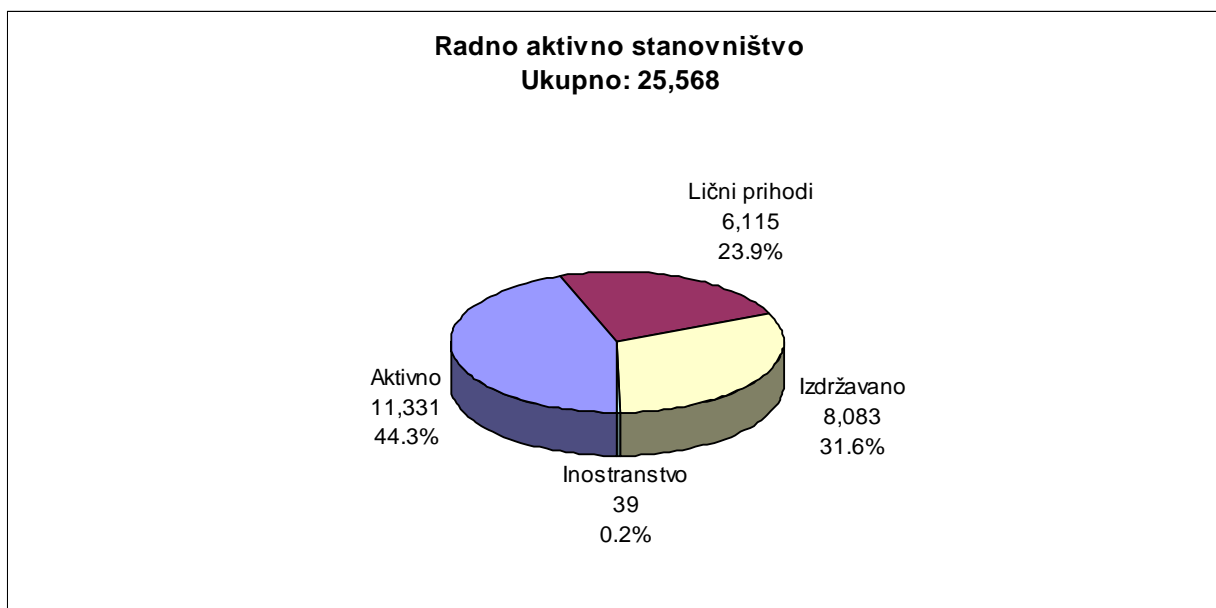
Godina	Broj korisnika
2004.	530
2005.	610
2006.	600
2007.	580

Za rad Narodne kuhinje opština Senta je u 2008. godini posebno izdvojila 1.500.000,00 dinara. U saradnji sa lokalnom samoupravom i sa humanitarnom organizacijom „CARITAS“ se u prostorijama Centra za socijalni rad dnevno podeli 150 ručkova za odrasla i stara lica, u mesnim zajednicama još 250, a školskoj deci u školama 200.

Penzioneri na teritoriji opštine Senta žive od veoma skromnih penzija, čija visina ne prelazi 18.000,00 dinara, a više od polovine, tj. 50,75 % penzionera prima penziju do 14.000,00 dinara.

Uzimajući u obzir veoma velik procenat zastupljenosti starijih osoba u ukupnom broju stanovništva opštine Senta, kao i činjenicu da stanovništvo opštine rapidno stari, sve je veći rizik od siromaštva kod starijih osoba.

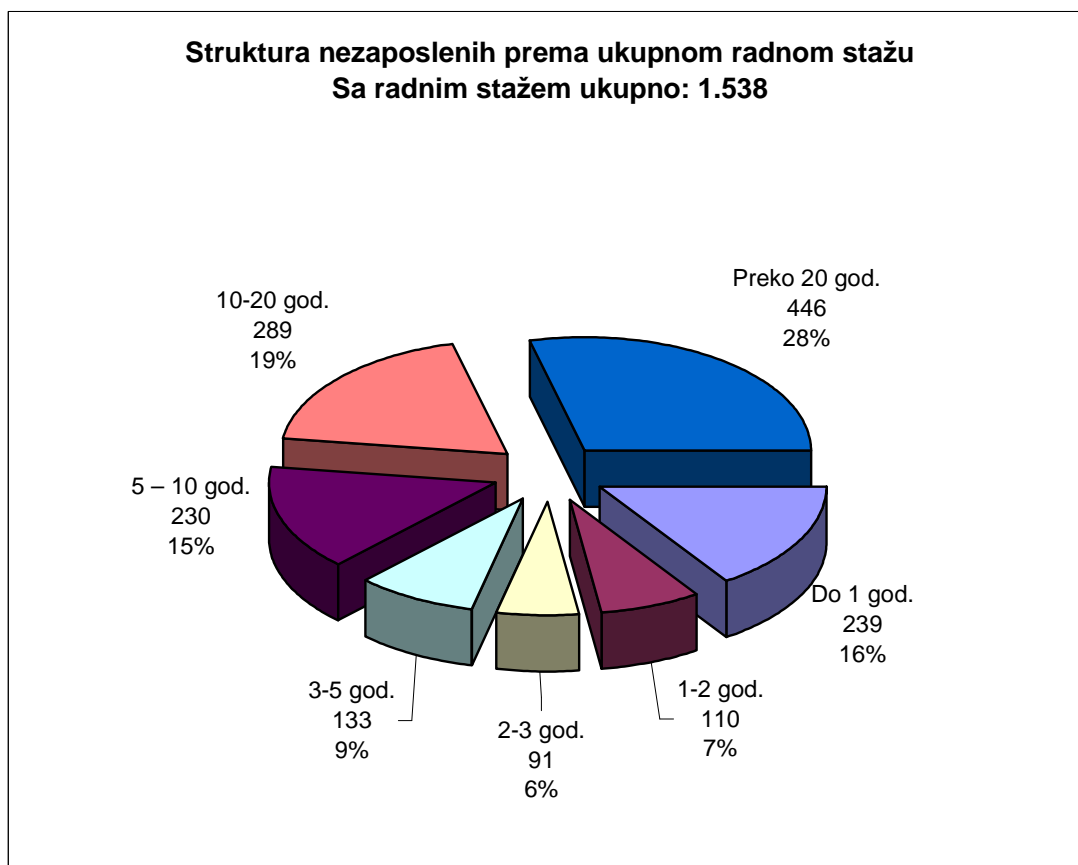
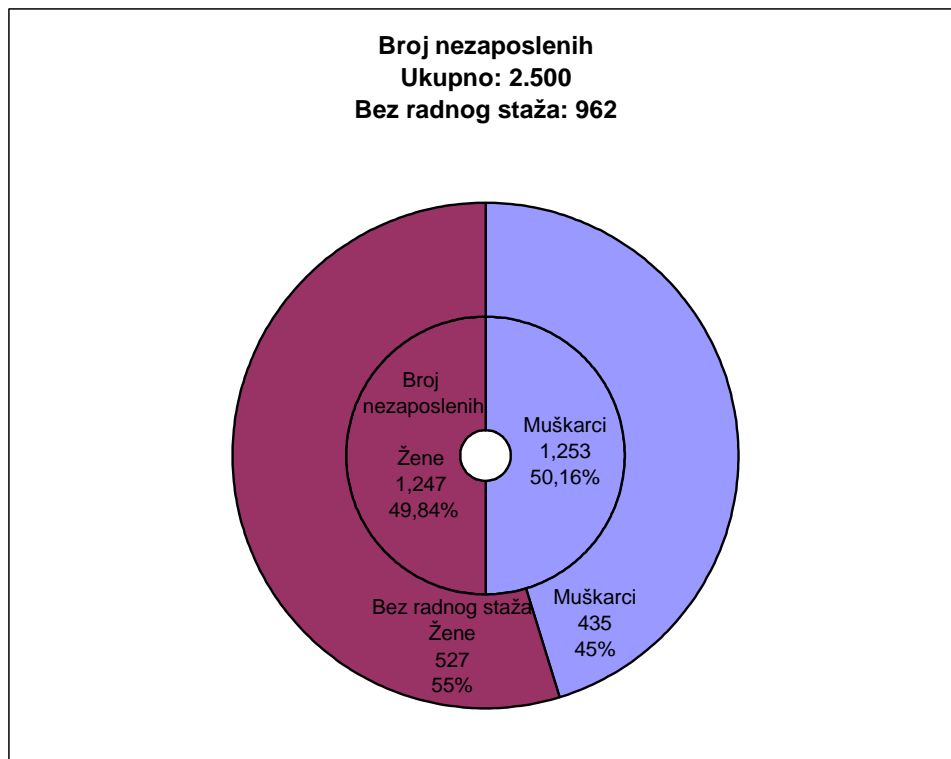
NEZAPOSLENOST NA TERITORIJI OPŠTINE SENTA

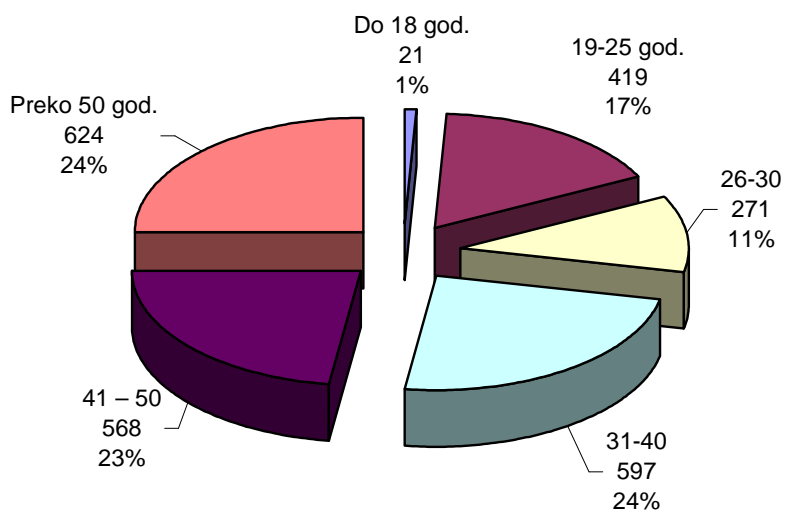
Aktivno stanovništvo čine lica stara 15 i više godina koja obavljaju zanimanje, kao i nezaposlena lica koja traže posao i lica koja su privremeno prekinula obavljanje zanimanja. Lica sa ličnim prihodom su lica koja sredstva za život ostvaruju od penzija, prihoda od imovine ili drugih ličnih prihoda.

Izdržavano stanovništvo ne stiče sopstvena sredstva za život, pa ga izdržavaju roditelji, rođaci i druga lica, uključujući i pravna.

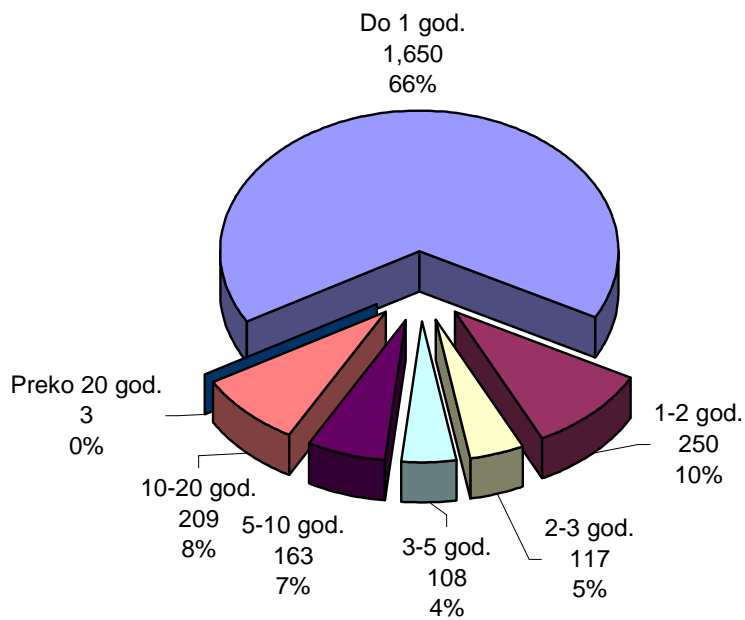
PREGLED BROJA I STRUKTURE NEZAPOSLENIH LICA

Struktura nezaposlenih prema godinama starosti
Ukupno: 2.500

Struktura nezaposlenih prema dužini čekanja na zaposlenje
Ukupno: 2.500

Nasuprot zvaničnim podacima Nacionalne službe za zapošljavanje, nezvanično se procenjuje da nezaposlenih lica na teritoriji opštine Senta ima oko 4.000. Ova velika razlika nastala je iz više razloga. Delom tu spadaju nezaposleni brisani iz evidencije na osnovu Zakona o zapošljavanju, koji zakasne na redovno kontrolno javljanje, ne odazovu se pozivu na edukaciju, odbiju posao bez opravdanog razloga itd. Drugi razlog je, što se mnogi, da bi obezbedili egzistenciju sebi i / ili svojoj porodici bave poslom „na crno“, idu u nadnicu, švercuju, prodaju na pijaci proizvode sa svoje okućice ili preprodaju tuđu robu Na evidenciji ima i lica koja ne žele da rade i da prihvate ponuđene poslove. Dobar deo lica prijavljen je samo zbog zdravstvenog osiguranja, socijalne pomoći, dečjeg dodatka i novčane naknade.

Potrebne, a nedostajuće usluge socijalne zaštite

Vrsta potrebne usluge	Za koga je potrebna	Dokaz o potrebi
Odrediti jasne kriterijume subvencioniranja najugroženijih grupa stanovništva.	Svim siromašnim osobama na teritoriji opštine Senta.	Nepostojanje jasnih kriterijuma subvencioniranja najugroženijih grupa stanovništva – deluje se „ad – hoc“, akcije više liče na gašenje požara.
Pomoć pri zapošljavanju.	Svim nezaposlenim osobama na teritoriji opštine Senta.	Nepoznavanje pravila otvaranja i vođenja malog biznisa, pisanja CV-a, uspešne komunikacije sa poslodavcem, itd.
Razviti efikasan sistem neobaveznih vidova socijalnih davanja najugroženijima.	Svim siromašnim osobama na teritoriji opštine Senta.	Nepostojanje efikasnog sistema neobaveznih vidova socijalnih davanja najugroženijima– deluje se „ad – hoc“, akcije više liče na gašenje požara.
Stvaranje novih mogućnosti zapošljavanja na teritoriji opštine Senta.	Svim nezaposlenim osobama na teritoriji opštine Senta.	Potreba privlačenja novih investicija na teritoriju opštine radi stvaranja novih mogućnosti zapošljavanja.
Animiranje lokalne samouprave	Svim siromašnim i nezaposlenim osobama na teritoriji opštine Senta.	Realizacija ovog dela Socijalne strategije može biti uspešna uz angažovanje posebnog projekt menadžera u Opštinskoj upravi.

3. SWOT ANALIZE STANJA U OBLASTI SOCIJALNE ZAŠTITE SIROMAŠNIH I NEZAPOSLENIH

SIROMAŠNI I NEZAPOSLENI									
	<table border="1"> <thead> <tr> <th style="background-color: #ffff00;">SNAGE</th> <th style="background-color: #ffff00;">SLABOSTI</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td> <ul style="list-style-type: none"> - postoji filijala Nacionalne službe za zapošljavanje, - razvijene institucionalna osnove, - dobri odnosi ispostave sa lokalnom samoupravom, - jasna strategija razvoja opštine i tretiranje nezaposlenosti kao ekonomske kategorije, - postojanje KOC „Turzo Lajoš“ Senta kao Centra za obrazovanje odraslih, - postojanje poslovnog inkubatora u opštini, - organizovana obuka iz osnovnih preduzetničkih veština, rada na računaru, stranih jezika, - prisutan interes korisnika za samozapošljavanje, - formiran je Savet za zapošljavanje, - postojanje obuke, - kultura prema radu, - stručna radna snaga. </td> <td> <ul style="list-style-type: none"> - nedovoljan broj nezaposlenih, prijavljenih u Službi, - nedovoljna saradnja institucija i nevladinih organizacija, - nerazvijena saradnja sa poslodavcima, - nedovoljan broj preduzeća, - mere zaštite zaposlenih osoba sa invaliditetom se nedovoljno koriste, - nepostojanje preciznih podataka o nezaposlenima i o mogućnostima zapošljavanja, - savet zaposlenih nije reprezentativan i funkcionalan, - obuka je nedovoljna, - nedovoljno savetodavnih funkcija, - koncept doživotnog obrazovanja se nedovoljno primenjuje, - nedovoljan naglasak na prekvalifikaciji nezaposlenih. </td> </tr> <tr> <th style="background-color: #ffff00;">MOGUĆNOSTI</th> <th style="background-color: #ffff00;">PRETNJE</th> </tr> <tr> <td> <ul style="list-style-type: none"> - zainteresovanost potencijalnih investitora, odnosno investicija, - postoje nacionalni programi za stimulisanje zapošljavanja osoba sa invaliditetom, - mogućnost saradnje nezaposlenih, - razvijene veze sa Republikom Mađarskom, mogućnost razmene iskustava i primera dobre prakse iz zemalja Evropske unije. </td> <td> <ul style="list-style-type: none"> - nestabilno ekonomsko i političko okruženje, - problemi koji proističu iz tranzicionih promena, - neizvesnost finansiranja obrazovnih programa, - nepostojanje zakona o obrazovanju odraslih. </td> </tr> </tbody> </table>	SNAGE	SLABOSTI	<ul style="list-style-type: none"> - postoji filijala Nacionalne službe za zapošljavanje, - razvijene institucionalna osnove, - dobri odnosi ispostave sa lokalnom samoupravom, - jasna strategija razvoja opštine i tretiranje nezaposlenosti kao ekonomske kategorije, - postojanje KOC „Turzo Lajoš“ Senta kao Centra za obrazovanje odraslih, - postojanje poslovnog inkubatora u opštini, - organizovana obuka iz osnovnih preduzetničkih veština, rada na računaru, stranih jezika, - prisutan interes korisnika za samozapošljavanje, - formiran je Savet za zapošljavanje, - postojanje obuke, - kultura prema radu, - stručna radna snaga. 	<ul style="list-style-type: none"> - nedovoljan broj nezaposlenih, prijavljenih u Službi, - nedovoljna saradnja institucija i nevladinih organizacija, - nerazvijena saradnja sa poslodavcima, - nedovoljan broj preduzeća, - mere zaštite zaposlenih osoba sa invaliditetom se nedovoljno koriste, - nepostojanje preciznih podataka o nezaposlenima i o mogućnostima zapošljavanja, - savet zaposlenih nije reprezentativan i funkcionalan, - obuka je nedovoljna, - nedovoljno savetodavnih funkcija, - koncept doživotnog obrazovanja se nedovoljno primenjuje, - nedovoljan naglasak na prekvalifikaciji nezaposlenih. 	MOGUĆNOSTI	PRETNJE	<ul style="list-style-type: none"> - zainteresovanost potencijalnih investitora, odnosno investicija, - postoje nacionalni programi za stimulisanje zapošljavanja osoba sa invaliditetom, - mogućnost saradnje nezaposlenih, - razvijene veze sa Republikom Mađarskom, mogućnost razmene iskustava i primera dobre prakse iz zemalja Evropske unije. 	<ul style="list-style-type: none"> - nestabilno ekonomsko i političko okruženje, - problemi koji proističu iz tranzicionih promena, - neizvesnost finansiranja obrazovnih programa, - nepostojanje zakona o obrazovanju odraslih.
SNAGE	SLABOSTI								
<ul style="list-style-type: none"> - postoji filijala Nacionalne službe za zapošljavanje, - razvijene institucionalna osnove, - dobri odnosi ispostave sa lokalnom samoupravom, - jasna strategija razvoja opštine i tretiranje nezaposlenosti kao ekonomske kategorije, - postojanje KOC „Turzo Lajoš“ Senta kao Centra za obrazovanje odraslih, - postojanje poslovnog inkubatora u opštini, - organizovana obuka iz osnovnih preduzetničkih veština, rada na računaru, stranih jezika, - prisutan interes korisnika za samozapošljavanje, - formiran je Savet za zapošljavanje, - postojanje obuke, - kultura prema radu, - stručna radna snaga. 	<ul style="list-style-type: none"> - nedovoljan broj nezaposlenih, prijavljenih u Službi, - nedovoljna saradnja institucija i nevladinih organizacija, - nerazvijena saradnja sa poslodavcima, - nedovoljan broj preduzeća, - mere zaštite zaposlenih osoba sa invaliditetom se nedovoljno koriste, - nepostojanje preciznih podataka o nezaposlenima i o mogućnostima zapošljavanja, - savet zaposlenih nije reprezentativan i funkcionalan, - obuka je nedovoljna, - nedovoljno savetodavnih funkcija, - koncept doživotnog obrazovanja se nedovoljno primenjuje, - nedovoljan naglasak na prekvalifikaciji nezaposlenih. 								
MOGUĆNOSTI	PRETNJE								
<ul style="list-style-type: none"> - zainteresovanost potencijalnih investitora, odnosno investicija, - postoje nacionalni programi za stimulisanje zapošljavanja osoba sa invaliditetom, - mogućnost saradnje nezaposlenih, - razvijene veze sa Republikom Mađarskom, mogućnost razmene iskustava i primera dobre prakse iz zemalja Evropske unije. 	<ul style="list-style-type: none"> - nestabilno ekonomsko i političko okruženje, - problemi koji proističu iz tranzicionih promena, - neizvesnost finansiranja obrazovnih programa, - nepostojanje zakona o obrazovanju odraslih. 								

4. ZAKLJUČCI O CILJNOJ GRUPI

Ciljnu grupu siromašnih i nezaposlenih u opštini Senta karakteriše sledeće:

- U opštini Senta je prosečna mesečna neto zarada u februaru mesecu 2008. godine iznosila 33.335,00 dinara.
- 10 % stanovništva opštine prima neki oblik socijalne zaštite.
- Nivo i obim materijalnih davanja za ugrožene grupacije nije dovoljna i adekvatna.
- Nisu sve kategorije stanovništva u dovoljnoj meri informisane o pravima i uslugama iz oblasti socijalne zaštite.
- Nedostatak efikasnog zajedničkog sistema institucija i NVO u pronalaženju i utvrđivanju lica u stanju socijalne potrebe.
- Stanovništvo u ruralnim područjima nije dovoljno obuhvaćeno merama i uslugama socijalne zaštite.
- Prosečna starost stanovništva opštine je 40,9 godina, tj. stanovništvo opštine je ušlo u proces dubokog demografskog starenja, što ukazuje na potrebe proširenja usluga u pravcu zadovoljavanja potreba ostarelog stanovništva.
- 36% stanovništva opštine je starije od 50 god.
- 21% stanovništva čine penzioneri.
- 70% penzionera prima penziju do 18.000,00 dinara.
- 50,75 % penzionera prima penziju do 14.000,00 dinara.
- 44,4% stanovništva opštine je radno aktivno-
- 10% ukupnog broja stanovništva opštine je nezaposleno.
- 22,06% radno aktivnog stanovništva opštine je nezaposleno.
- 29% nezaposlenih lica je mlađe od 30 godina.
- 47% nezaposlenih lica je starije od 40 godina.
- 23 % stanovništva nema završenu osnovnu školu.
- 9,3% stanovništva ima više ili visoko obrazovanje, dok 49,2% stanovništva ima najviše završenu osnovnu školu.
- Lokalna samouprava izdvaja 3,98% budžetskih sredstava za rešavanje problema socijalnog karaktera.
- Na teritoriji se više ustanova i najveći broj NVO bavi humanitarnom i karitativnom delatnošću.
- Najlakše je doći do polovne odeće, obuće i udžbenika i tako izgovor nekih društvenih grupa da zbog nedostatka odeće, obuće, udžbenika i školskog pribora ne šalju svoju decu u osnovnu školu postaje neprihvatljiv.
- Institucije iz oblasti socijalne zaštite u velikoj meri realizuju svoje zakonom utvrđene obaveze, ali bez povezivanja sa ostalim akterima zaštite, te nedostaje mehanizam razmene informacija i planiranja aktivnosti unutar vrlo raznovrsnog sistema pružaoca usluga.
- Nacionalna služba zapošljavanja ima programe za zapošljavanje nezaposlenih lica.
- O verovatnoći budućeg zapošljavanja teško je govoriti jer nema na vidiku otvaranje novih pogona koji bi zapošljavali veći broj radnika.
- Produktivnije bi bilo podsticanje otvaranja malih i srednjih preduzeća, starih zanatskih i uslužnih firmi i sl.

5. PREPORUKE I STRATEŠKE INTERVENCIJE

Preporuke i strateške intervencije	Specifični ciljevi	Specifični zadaci
<p>1. KLASIČNI OBLICI MATERIJALNE POMOĆI</p>	<p>1.1. Besplatna užina školskoj deci iz najsiromašnijih porodica.</p> <p>1.2. Besplatan boravak u predškolskoj ustanovi za decu iz najsiromašnijih porodica.</p> <p>1.3. Narodna kuhinja</p> <p>1.4. Besplatni udžbenici i školski pribor.</p>	<p>1.1.1. Tokom 2008. godine dopuniti postojeće normativne akte o lokalnim uslugama socijalne zaštite sa određivanjem prioritetne dece.</p> <p>1.1.2. Snimiti situaciju u školama volonterskim radom pomoću zainteresovanih stručnih lica.</p> <p>1.1.3. Deljenje užina najsiromašnijoj deci od 2009/2010 školske godine</p> <p>1.2.1. Tokom 2008. godine dopuniti postojeća normativna akta o lokalnim uslugama socijalne zaštite sa određivanjem prioritetne dece.</p> <p>1.2.2. Snimiti situaciju u školama volonterskim radom pomoću zainteresovanih stručnih lica.</p> <p>1.2.3. Od septembra 2009. godine obezbediti besplatan boravak u predškolskoj ustanovi za decu iz najsiromašnijih porodica.</p> <p>1.3.1. Održati pozitivnu praksu rada Narodne kuhinje i od sredine 2009. godine povećati kapacitet narodne kuhinje na 500 osoba.</p> <p>1.4.1. Do kraja 2009. godine definisati mere podrške za upis, smanjenje osipanja i povećanje procenta dece koja završavaju školu za svu decu, sa posebnim osvrtom na decu iz siromašnijih porodica i decu nezaposlenih roditelja.</p> <p>1.4.2. Od sredine 2010. godine godišnje u junu mesecu organizovati prikupljanje udžbenika i školskog pribora.</p>

	<p>1.5. Deljenje odeće i obuće osobama koja primaju MOP.</p>	<p>1.4.3. Početkom septembra svake godine organizovati deljenje udžbenika i školskog pribora deci iz najsiromašnijih porodica.</p> <p>1.5.1. Počev od 2009. godine, svake godine od marta do maja organizovati sakupljanje odeće i obuće.</p> <p>1.5.2. Od septembra do novembra svake godine organizovati deljenje odeće i obuće osobama koja primaju MOP.</p>
<p>2. POMOĆ PRI ZAPOŠLJAVANJU</p>	<p>2.1. Jačanje radnih sposobnosti nezaposlenih lica.</p> <p>2.2. Obuke iz oblasti vođenja preduzetništva</p> <p>2.3. Stvaranje povoljne klime za privlačenje stranog kapitala.</p>	<p>2.1.1. Tokom 2009. godine uz podršku Nacionalne službe za zapošljavanje organizovati uslove i programe za zapošljavanje radno sposobnih korisnika materijalnog obezbeđenja.</p> <p>2.1.2. Tromesečno nastaviti pozitivnu praksu berze zapošljavanja.</p> <p>2.2.1. Od početka 2010. godine godišnje dva puta organizovati obuke iz oblasti vođenja preduzetništva.</p> <p>2.2.2. Od početka 2010. godine dva puta godišnje organizovati obuke iz oblasti uspešne komunikacije.</p> <p>2.3.1. Od početka 2009. godine godišnje jednom organizovati edukacije iz oblasti seoskog turizma.</p> <p>2.3.2. Od početka 2009. organizovati medijsku kampanju sa našim bratskim gradovima iz inostranstva.</p> <p>2.3.3. Od početka 2009. godine uspostaviti kontinuiranu nacionalnu i međunarodnu saradnju i partnerstvo u procesu praćenja i realizacije Strategije uz pomoć i afirmisanje republičkih i pokrajinskih i opštinskih organa, nevladinih i humanitarnih organizacija i udruženja građana i privatnog sektora.</p>
<p>3. RAZVIJANJE MREŽE USLUGA U ZAJEDNICI</p>	<p>3.1. Identifikovati potrebe grupa korisnika i strateški, međusistemska uskladiti planirane usluge na nivou</p>	<p>3.1.1. Do sredine 2008. godine na lokalnom nivou zaključiti protokol o saradnji na proceni i zadovoljavanju potreba posebno siromašnih grupa.</p>

<p>4. STVARANJE NOVIH MOGUĆNOSTI ZAPOŠLJAVANJA OD STRANE LOKALNE SAMOUPRAVE</p>	<p>opštine</p> <p>4.1. . Formiranje funkcije koja će biti odgovorna za praćenje i implementaciju ovog dela Strategije.</p> <p>4.2. Formiranje jedinstvene baze podataka koja će biti u funkciji praćenja indikatora, relevantnih za aktivnosti iz ovog dela Strategije, organizacija i povezivanje sa odgovarajućim službama, odnosno organizacijama i udruženjima građana koje u okviru svojih redovnih delatnosti imaju evidenciju neophodnu za praćenje indikatora, korišćenje podataka iz usvojenih srodnih strateških dokumenata.</p> <p>4.3. Uticati na smanjenje pasivnog odnosa nezaposlenih osoba prilikom zapošljavanja</p>	<p>4.1.1. Do kraja 2009. godine imenovati jednu osobu koja će biti odgovorna za praćenje i implementaciju ovog dela Strategije.</p> <p>4.2.1. Do sredine 2010. godine pomoću volontera izraditi jedinstvenu bazu podataka koja će biti u funkciji praćenja indikatora, relevantnih za aktivnosti iz ovog dela Strategije.</p> <p>4.3.1. Od početka 2009. godine nastaviti pozitivnu praksu organizovanja opštinskih javnih radova za najmanje 20 nezaposlenih osoba tokom cele godine.</p>
<p>5. AKTIVIRANJE LOKALNE SAMOUPRAVE</p>	<p>5.1. Obratiti veću pažnju za siromašne i nezaposlene.</p>	<p>5.1.1. Do kraja 2009. godine formirati radno mesto za jednu osobu, koja će biti odgovorna za praćenje i implementaciju ovog dela Strategije.</p> <p>5.1.2. Tokom 2009. godine u lokalnoj samoupravi formirati savet za siromašne i nezaposlene kao stručno savetodavno telo Skupštine opštine.</p> <p>5.1.3. Do kraja 2009. godine identifikovati institucionalne i kadrovske resurse za sprovođenje politike za siromašne i nezaposlene u lokalnoj zajednici.</p> <p>5.1.4. Od budžeta za 2009. godinu godišnje utvrditi visinu sredstava za sprovođenje mera.</p> <p>5.1.5. Od 2010. godine aktivirati ustanove zdravstvene i socijalne zaštite, obrazovno-vaspitne ustanove, privredne subjekte, crkve i verske zajednice i udruženja, u cilju stvaranja pozitivne populacione klime.</p>

6.6. PRIORITET: ROMI

1. ANALIZA STANJA CILJNE GRUPE

Prema rezultatima popisa stanovništva iz 2002. godine od ukupno 25.568 stanovnika opštine Senta na teritoriji opštine živi 581 (po nekim procenama 800) stanovnika romske nacionalnosti, što čini 3,1 % stanovništva opštine.

Prema proceni Centra za socijalni rad Senta na teritoriji opštine živi 800 stanovnika romske nacionalnosti.

Na teritoriji opštine Senta Romi žive koncentrisani u tri naselja: u Senti, u Tornjošu i u Bogarašu.

Prema rezultatima popisa stanovništva iz 2002. godine, prosečna starost Roma iznosi 25,0 godina. Prema starosnoj strukturi stanovništvo romske nacionalnosti je znatno mlađe od starosne strukture ukupnog stanovništva opštine Senta, čija prosečna starosna struktura iznosi 40,9 godina. Među Romima najveći broj populacije čini starosna grupa od 0 do 4 godine života, u kojoj grupi ima 69 dece, dok najmanju starosnu grupu čine lica starih između 70-74 godina, kojoj starosnoj grupi pripadaju 4 pripadnika romske nacionalnosti: 3 muškarca i 1 žena. Među Romima nema ni jednog stanovnika starijeg od 75 godina.

Razlog male zastupljenosti starijih osoba među romskim stanovništvom treba tražiti u nepostojanju tradicije vođenja brige o starim, bolesnim i hendikepiranim članovima ove zajednice.

Starosna grupa	broj
0-4 godine	69 dece
70-74 godine	4 osoba
stariji od 75 godine	0 osoba

Zastupljenost starih 15 i više godina u ukupnoj populaciji Roma iznosi 58,3%. Niska ekonomska aktivnost stanovništva, veoma mlada starosna struktura romske populacije i veliki udeo izdržavanog stanovništva predstavljaju ključne činioce održavanja i produbljivanja razlika i socio-ekonomskog jaza između Roma i većinskih naroda.

Udeo izdržavanih lica u romskoj populaciji je 60%, a kod većinskih naroda 36,6%.

Ukupan društveni položaj Roma u opštini Senta je izrazito nepovoljan. Po svim pokazateljima društvenog položaja (zaposlenost, obrazovanje, društveni ugled, životni standard i sl.) Romi se nalaze na najnižoj društvenoj lestevici.

2. DEFINISANJE PROBLEMA I DIJAGNOZA STANJA

Na našim prostorima Romi predstavljaju svojevrzne čuvare tradicionalizma. Romi u kulturnom prilagođavanju nisu sledili procese kojima je išla većinska populacija, koja je morala da menja svoje vrednosti pod naletom industrijalizacije i da ih uskladi sa modernim obrascima života. Kod Roma je, kako to mnoge studije pokazuju, uobičajeni tok akulturizacije bio poremećen. Romi su prihvatili tradicionalne običaje većinske grupe, često jezik i kulturu, međutim zadržali su svoj način života i spoljašnje simbole različitosti.

Romi u opštini čine posebnu socijalnu grupu, koja ima sva obeležja subproleterskog sloja koji u „začaranom krugu bede reprodukuje generacijsko siromaštvo“. Da bi doživeli elementarnu društvenu promociju, za šta je potrebno imati stabilnost prihoda, Romi, kao i ostali, moraju imati bar osnovnu školu, a osnovnu školu mnogi ne završavaju jer nemaju uslova za to. I tako u krug. Rezultati mnogih istraživanja pokazuju, da su Romi, u odnosu na ostale siromašne grupe najsiromašniji.

Kao i ostale siromašne grupe, i Romi imaju brojne probleme. Ipak, postoje i oni problemi koji se mogu označiti kao specifični romski problemi, to su predrasude koje predstavljaju svojevrсну barijeru, naročito u ostvarivanju prava pri zapošljavanju, u obrazovanju i lečenju. Tome

treba dodati i prostornu segregaciju do koje je došlo delimično nasilnim putem, ali i na spontan način, tako da danas Romi na teritoriji opštine Senta uglavnom žive u zasebnim naseobama (mahalama) koje karakteriše poseban način života. Prostorna izolovanost otežava i usporava komunikacije sa ostalima i svakako, ograničava mogućnost osavremenjivanja načina života.

Kada je reč o problemima koji na najneposredniji način proizvode generacijsko siromaštvo kod Roma, oni se javljaju pre svega u sferi zapošljavanja, obrazovanja, zdravstvenih i stambenih problema.

Zapošljavanje

Osnovno obeležje društveno-ekonomskog položaja Roma na teritoriji opštine Senta jesu nizak stepen ekonomske aktivnosti i visoka nezaposlenost.

Niska stopa ekonomske aktivnosti Roma posledica je, osim društveno-ekonomske zaostalosti, i određenog skupa demografskih činilaca.

Obrazovanje

Situacija u pogledu stepena obrazovanja Roma je izuzetno nepovoljna, u odnosu na ukupno stanovništvo opštine Romi su najnepismeniji.

Romi najčešće žive u najsiromašnijim delovima opštine, njihov život se odvija u mahalama, posebnim kvartovima, sa malo kontakata sa ostalima. Deca u najranijem uzrastu retko imaju priliku da čuju i nauče drugi jezik osim maternjeg, osim toga veoma mali procenat romske dece pohađa predškolsku ustanovu, propuštajući tako priliku da nauče jezik na kojem se nastava u školi izvodi.

Školovanje dece za Rome je mogući kanal socijalne promocije, koji je, međutim, isuviše dug, skup i neizvestan, zahteva mnogo strpljenja i rada. Romska deca nemaju nikakve uslove za učenje u ambijentu u kome žive i odrastaju. Zbog toga ne postižu zadovoljavajući uspeh, ali i zbog raznih neprijatnosti koje doživljavaju u školi. Nastavno osoblje često opterećeno programima, nedovoljno je motivisano za poseban rad sa ovom decom, ali i opterećeno predrasudama prema Romima i zbog toga se romska deca često i relativno lako šalju u specijalne škole.

Rukovodioci romskih udruženja na teritoriji opštine Senta kažu, da ono što romsku decu čini toliko različitim od ostale dece jesu nedostaci zbog nedovoljnog fonda reči, kulturne razlike, nizak nivo kulturnosti zbog siromaštva, kućni uslovi učenja, nedostatak školske opreme, nedovoljna higijena, od proseka manja motivacija za učenje, manja očekivanja od strane roditelja, prekršaj školskih pravila, ni sami roditelji ne shvataju važnost formalnog obrazovanja, deca moraju da doprinesu porodičnim primanjima, odbijanje zahtevanog načina ponašanja, nepoznavanje ni srpskog ni mađarskog jezika kao jezika nastave. Stečeno znanje u romskoj porodici nije kompatibilno i uglavnom se ne može koristiti u okvirima „bele škole“. Kod dece nisu se razvili odgovarajući nivoi onih sposobnosti koji služe kao osnov za zrelost u školu. Romska deca se rađaju u porodicama sa veoma lošim privrednim položajem, njihovi roditelji pokušavaju uglavnom da žive od socijalne pomoći i od pomoći koju dobijaju za decu, ali i u najboljem slučaju od legalnih ili nelegalnih sezonskih poslova. Pod takvim uslovima retko koje dete romske nacionalnosti poseduje bilo kakvu igračku, knjigu bajki ili knjigu pesama u kući. Roditelji, koji ni sami nemaju završenu osnovnu školu, a u najvećem broju slučajeva su čak i nepismeni, nemaju običaj da svoju decu nauče raznim dečjim igrama, da im pročitaju bajke, da im nauče pesmice i sl., koje znanje je većini dece iz „običnih sredina“ sasvim prirodno.

Problem uključenosti Roma u obrazovni sistem je od najaktuelnijih problema, posebno sa stanovišta integracije u društvo. Elementarni računi o trajanju posledica isključenosti romske dece iz redovnog školovanja pokazuje da će se u narednom periodu rađati generacije koje će i dalje reprodukovati nepismene, a time i socijalno hendikepirane za uključivanje u moderne tokove društvenog razvoja.

Romske devojčice se suočavaju sa dodatnim teškoćama. Ukoliko se desi da budu povučene iz škole, ne bi li sačuvale svoju nevinost, ne bi li se pripremale za ranu udaju i preuzeće domaće dužnosti.

30% dece koja pohađa „specijalne škole“ čine romska deca.

Romska naselja i stanovanje

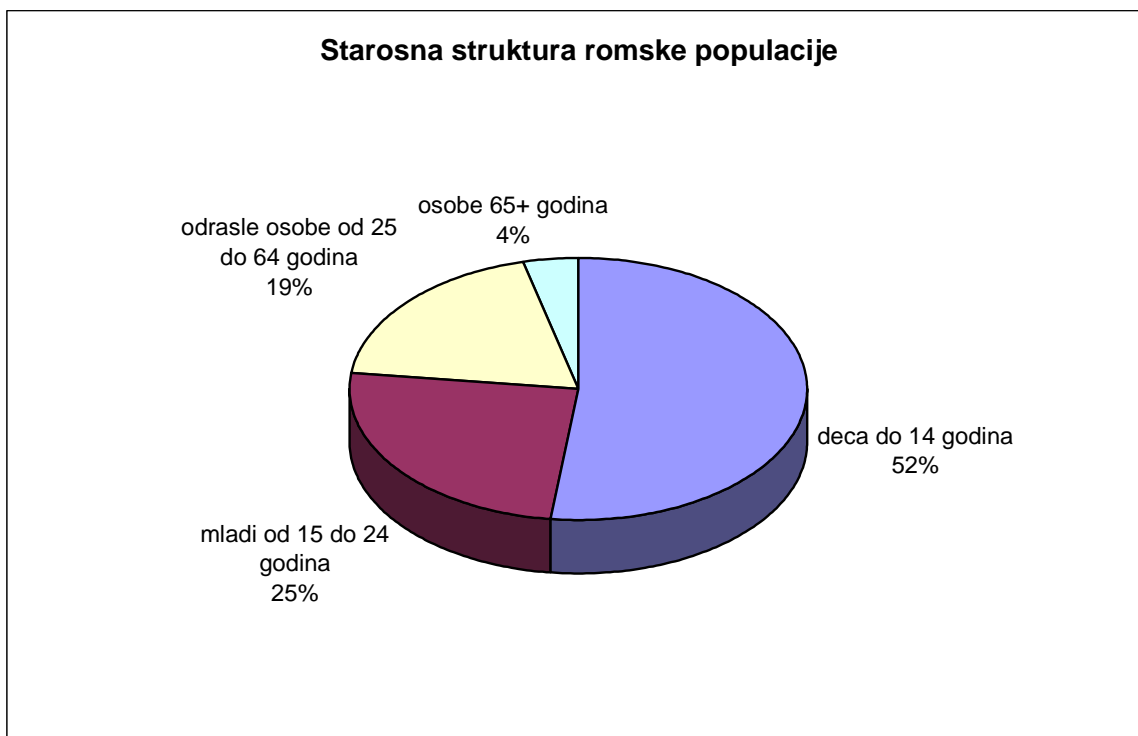
Romi su u najvećem broju nastanjeni u naseljima – mahalama. Osnovna obeležja ovih naselja su nezdravo i supstandardno stanovanje, depriviranog ambijent, loša komunalna opremljenost, isključenost iz sistema i neregulisan status.

Sledeći podaci donekle ilustruju ključne probleme romskih naselja:

- procenjuje se da oko 2/3 Roma živi u najtežim stambenim uslovima i najlošijem životnom okruženju,
- oko 80% Roma živi u siromašnim područjima i naseljima, što je najgore u odnosu na sve ostale etničke zajednice,
- najgora i najugroženija siromašna naselja isključivo nastanjuju Romi. Radi se o naseljima ekstremne bede, supstandardnog i krajnje nezdravog stanovanja, veoma loše komunalne opremljenosti, krajnje depriviranog ambijenta. Mada romska naselja u opštini danas već imaju vodovod i električnu mrežu, ni jedno od njih nema kanalizaciju, nema uređene ulice, na romskom naselju „Sel škola“ u Tornjošu 15 romskih porodica živi bez i jednog poljskog WC-a.
- Ni jedno romsko naselje nema regulisan pravni status, nalazi se van gradskih sistema i nije na odgovarajući način obuhvaćen planskom regulativom.

Zdravstveni problemi

O stanju zdravlja romske populacije najupečatljivije govore demografski podaci. Romi su najmlađa populacija u opštini. Najbrojnija starosna grupa kod Roma su deca do 14 godina 52 %, Romi uzrasta od 15 do 24 godine čine 25%, a uzrast od 25 do 64 godine je zastupljena u 19% dok je udeo starijeg stanovništva 65+ samo 4%.

Ovakva starosna struktura posledica je pre svega visokog nataliteta i relativni niske prosečne starosti Roma. Prirodni priraštaj kod romskog stanovništva je više nego dvostruko veći u odnosu na ukupno stanovništvo.

Rezultati analize nekih istraživanja pokazuju da je životni vek Roma ne samo kratak nego i da se oni od samog rođenja i tokom celog života nalaze u rizičnim situacijama za zdravlje, odnosno da je kvalitet života izuzetno nizak.

Na kvalitet života i na zdravlje utiču pre svega, prostorni ambijent u kome se žive. Najveći broj Roma nema ni elementarne uslove za život, jer žive u nehygijskim naseljima i u neuslovnom

stambenom ambijentu. Budući da su nezaposleni, odnosno da imaju veoma skromne prihode, ishrana je oskudna i neadekvatna.

Potrebne, a nedostajuće usluge socijalne zaštite

Vrsta potrebne usluge	Za koga je potrebna	Dokaz o potrebi
Potpun obuhvat romske dece obrazovnim sistemom već od najmlađih godina – da pohađaju jaslice, obdaništa i zabavišta, da sva deca budu obuhvaćena osnovnoškolskim obrazovanjem.	Romska deca predškolskog i osnovnoškolskog uzrasta od 1 do 15 god. života.	Romska deca uopšte ne pohađaju jaslice i obdanište, a u veoma malom procentu i neredovno pohađaju zabavište, što utiče na njihov školski uspeh.
Sve moguće vidove socijalne pomoći, namenjene romskoj deci usmeriti na taj način, da romska deca po mogućnosti budu snabdevena u okviru predškolskih ustanova i osnovnih škola, obezbeđujući na taj način da dođu do te pomoći i podstičajući ih na taj način da pohađaju predškolske ustanove i osnovnu školu,	Romska deca predškolskog i osnovnoškolskog uzrasta od 1 do 15 god. života.	Svedoci smo da se socijalna pomoć, namenjena romskoj deci ne troši na romsku decu, nego i roditelji pokušavaju da žive od te pomoći, a pomoć često puta troše neodgovorno i nesvrishodno.
Kompenzacijski programi za osnovnu školu.	Romska deca osnovnoškolskog uzrasta.	Stečeno znanje u romskim porodicama ne odgovara zahtevima škole.
Obuka vaspitača za rad sa romskom decom.	Vaspitačima koji se bave sa romskom decom.	Romska deca zahtevaju poseban pristup od strane nastavnog osoblja.
Obezbeđenje celodnevno boravka romskoj deci u osnovnoj školi uz besplatan ručak i uz obezbeđenu stručnu pomoć u učenju.	Romska deca osnovnoškolskog uzrasta.	Romska deca u velikom procentu neredovno pohađaju osnovnu školu i samo neznatan broj romske dece završava osnovnu školu.
Obezbeđenje besplatnih udžbenika i školskog pribora romskoj deci.	Romska deca osnovnoškolskog i srednjoškolskog uzrasta.	Romi često navode da svoju decu ne šalju u školu jer ne mogu da im kupe udžbenike i odgovarajući školski pribor.
Obezbeđenje besplatne užine i besplatnog ručka romskoj deci u predškolskoj ustanovi i u osnovnoj školi.	Romska deca predškolskog i osnovnoškolskog uzrasta.	Romska deca često dolaze gladna u školu i užina koju tamo dobijaju jedini im je obrok u toku dana, a na ovaj način će im i škola biti privlačnija.
Usmeravanje romske dece starijeg uzrasta koja su napustila školovanje na stručna i zanatska zanimanja	Romska omladina bez osnovnoškolskog obrazovanja.	Na teritoriji opštine Senta ima svega 3 Roma sa završenom trogodišnjom srednjom školom, ostali nemaju nikakvo zanimanje

Obezbeđenje besplatnog prevoza za romske učenike srednjih škola –	Romska omladina – učenici srednjih škola.	Na teritoriji opštine Senta ima svega 3 Roma sa završenom trogodišnjom srednjom školom.
Obezbeđenje stipendija za studente Rome.	Romska omladina – studenti viših škola i fakulteta.	Na teritoriji opštine Senta prva Romkinja se nalazi na studijama na Učiteljskom. Fakultetu u Subotici.
Opismenjavanje odraslih, posebno žena.	Nepismeni deo romskog stanovništva.	Veliki procenat nepismenih Roma.
Izrada urbanističko-arhitektonske studije i snimka postojećeg stanja na romskim naseljima, studije resursa za unapređenje romskih naselja i izrada urbanističkih planova romskih naselja koji će obezbediti njihovo formalno uključivanje u infrastrukturne sisteme.	Stanovnici romskih naselja.	Užasni uslovi života na romskim naseljima.
Podizanje kvaliteta života u romskim naseljima kroz razvoj javnih sadržaja: uređenje javnih površina i izgradnja objekata društvenog standarda.	Stanovnici romskih naselja.	Užasni uslovi života na romskim naseljima.
Edukacija romskog stanovništva o mogućnostima unapređenja sopstvenih uslova života i stanovanja.	Stanovnici romskih naselja, neposvećeni o zdravoj ishrani, zdravom načinu vođenja života, negovanju bolesnih, itd.	To što među Romima nema ni jednog stanovnika, starijeg od 75 god. Života može se pripisati nezdravom vođenju života i nepostojanju tradicije u pogledu negovanja bolesnika
Prikupljanje relevantnih podataka o tržištu proizvoda koje Romi tradicionalno proizvode i organizovanje malih radionica u kojima Romi mogu da se bave tradicionalnim romskim zanatima.	Radno sposobno romsko stanovništvo.	Romi obično rade na nesigurnim i loše plaćenim sezonskim poslovima.
Obuka za neke od poslova koji ne zahtevaju visoko kvalifikaciono znanje.	Radno sposobno romsko stanovništvo.	Romi nisu obučeni ni za kakva zanimanja što sprečava mogućnost njihovog zaposlenja.
Osnivanje poljoprivredne i zanatske zadruge za Rome.	Radno sposobno romsko stanovništvo.	Samo neznatan broj Roma je zaposlen.
Organizovanje opštinskih javnih radova.	Radno sposobno romsko stanovništvo.	Stvaranje mogućnosti za obavljanje poslova i van sezonskih poslova.
Pomaganje rada romskih NVO	Romske NVO	Romi još nemaju dovoljno iskustva u vođenju NVO

Edukacija Roma o funkcionisanju državnih organa	Romi, neuključeni u društvene tokove	Romi su neposvećeni što se tiče rada državnih organa i nisu uključeni u društvena zbivanja
Formiranje radnog mesta u Opštinskoj upravi koje će biti odgovorno za praćenje i implementaciju ovog dela Strategije.	Celokupno romsko stanovništvo opštine.	Realizacija ovog dela Socijalne strategije može biti uspešna uz angažovanje posebnog projekt menadžera.
Formiranje jedinstvene baze podataka koja će biti u funkciji praćenja indikatora, relevantnih za aktivnosti iz ovog dela Strategije, organizacija i povezivanje sa odgovarajućim službama, odnosno organizacijama i udruženjima građana koje u okviru svoje redovne delatnosti imaju evidenciju, neophodnu za praćenje indikatora, korišćenje podataka iz usvojenih srodnih strateških dokumenata.	Celokupno romsko stanovništvo opštine.	Realizacija ovog dela strategije zahteva postojanje sveobuhvatne i funkcionalne baze podataka.
Uspostavljanje nacionalne i međunarodne saradnje i partnerstva u procesu praćenja i ostvarivanja Strategije uz pomoć i afirmisanje republičkih i pokrajinskih i opštinskih organa, nevladinih i humanitarnih organizacija i udruženja građana i privatnog sektora.	Celokupno romsko stanovništvo opštine.	Realizacija ovog dela Strategije zahteva svestranu, ali u prvom redu materijalnu podršku lokalne i šire zajednice, kao i inostranih donatora.

3. SWOT ANALIZA STANJA U OBLASTI SOCIJALNE ZAŠTITE ROMA

	ROMI	
	SNAGE	SLABOSTI
	<ul style="list-style-type: none"> - veoma mlada populacija, - veliki natalitet, - snalažljivost, - upornost u ostvarivanju prava. 	<ul style="list-style-type: none"> - neškolovanost, - nepismenost, - siromaštvo, - nezaposlenost, - loši stambeni uslovi, - neodgovarajuće higijenske navike, - zavisnost od socijalnih davanja, - neprihvatanje civilizacijskih vrednosti „belog sveta“, - odbojan stav prema zahtevima „belog sveta“, - nepreuzimanje odgovornosti u procesu realizacije socijalne zaštite i nepreuzimanje odgovornosti u odnosu na rezultate usluga socijalne zaštite koje im se pružaju.
	MOGUĆNOSTI	PRETNJE
	<ul style="list-style-type: none"> - dekada Roma, - veća okrenutost društvene zajednice prema problemima Roma, - veliki broj inostranih donatora, koji finansiraju romske projekte, - lokalna strategija socijalne zaštite opštine Senta, - opštinska strategija za inkluziju romske dece u obrazovne institucije, - romske nevladine organizacije na teritoriji opštine Senta, - veliki broj karitativnih i humanitarnih organizacija i veliki broj karitativnih i humanitarnih akcija na teritoriji opštine Senta, - otvorenost Lokalne samouprave da se pomogne. 	<ul style="list-style-type: none"> - nezainteresovanost Roma za saradnju, - odbojan stav Roma prema ostalim etničkim zajednicama – „beli ljudi“ su obični glupaci koje je veoma lako preći, - predrasude ostalog dela stanovništva prema Romima, - zavisnost romske populacije od socijalnih davanja – koja situacija baš im i odgovara, - skromni zahtevi Roma u odnosu na kvalitet sopstvenog života i života svoje dece, koji nivo ne zahteva puno novca, - nepostojanje motivacije za promenu tradicionalnog načina života, - odsustvo stvarne zainteresovanosti Roma za promene - pomirenost sa postojećom situacijom

4. ZAKLJUČCI O CILJNOJ GRUPI

Ciljnu grupu Roma u opštini Senta karakteriše sledeće:

- Romska populacija čini 2, 5% stanovništva opštine Senta.
- Većina Roma je zavisna od socijalnih davanja.
- Romi nemaju stalno zaposlenje, i u najboljem slučaju žive od legalnih ili nelegalnih sezonskih poslova (nadnice, itd.).
- Romska populacija je znatno mlađa od ostalog dela stanovništva.
- Među romskom populacijom ima najviše nepismenih ljudi i ljudi sa nezavršenom osnovnom školom, školovanje uglavnom prekidaju posle trećeg ili četvrtog razreda osnovne škole.
- 30% dece koja pohađa “specijalne škole” čine romska deca.
- Romska deca neredovno pohađaju predškolske ustanove i osnovnu školu.
- Na teritoriji opštine Senta svega 4 Roma imaju završenu trogodišnju srednju školu.
- Na teritoriji opštine Senta prva Romkinja se nalazi na studijama na Učiteljskom fakultetu u Subotici.
- Romi koji su se izdvojili iz stanovništva mahala i žive život „belih ljudi“ ne žele da znaju za probleme Roma u mahalama.
- Većina Roma ima neodgovoran odnos prema socijalnim davanjima – odeća i obuća se ne održava, baca se ili spaljuje, poklonjenu im kuću, građevinski materijal, peć itd. prodaju, bonove za hleb i mleko, itd. menjaju za rakiju.
- Romi u mahalama žive pod nezavidnim stambenim uslovima – na romskom naselju „Sel škola“ u Tornjošu, gde živi otprilike 15 porodica, nema ni jednog poljskog WC-a.

5. PREPORUKE I STRATEŠKE INTERVENCIJE:

Preporuke i strateške intervencije	Specifični ciljevi	Specifični zadaci
<p>1. USPOSTAVITI TAKAV SISTEM SOCIJALNE ZAŠTITE KOJI JE SPREMAN DA KORISNIKE OSPOSOBI ZA PRODUKTIVAN ŽIVOT U ZAJEDNICI I SAMIM TIM UMANJITI ILI ČAK UKINUTI NJIHOVU ZAVISNOST OD SOCIJALNIH SLUŽBI.</p>	<p>1.1. Potpun obuhvat romske dece predškolskim i osnovnoškolskim obrazovanjem.</p>	<p>1.1.1. Uporno insistirati na tome, da romska deca budu obuhvaćena obrazovnim sistemom već od najmlađih godina – da pohađaju jaslice, obdaništa i zabavišta, da sva deca budu obuhvaćena predškolskim obrazovanjem.</p> <p>1.1.2. Tokom 2009. god. otpočeti obuku 1 vaspitača za rad sa romskom decom.</p> <p>1.1.3. Tokom 2009. god. obezbediti celodnevni boravak romske dece u osnovnoj školi uz besplatan ručak i uz obezbeđenu stručnu pomoć u učenju</p>

		<p>1.1.4. Početkom 2008/2009. školske godine obezbediti besplatne udžbenike i školski pribor za romske učenike.</p> <p>1.1.5. Tokom 2010. godine usmeravati romsku omladinu starijeg uzrasta koja su napustila školovanje na stručna zanatska zanimanja.</p> <p>1.1.6. Od 2008/2009. školske godine obezbediti besplatan prevoz za učenike srednjih škola.</p> <p>1.1.7. Od 2010/2011. školske godine obezbediti stipendiju za studente.</p> <p>1.1.8. Početkom 2009. godine organizovati opismenjavanje odraslih, posebno žena.</p>
<p>2. REŠITI PRAVNI STATUS ROMSKIH NASELJA I UKLJUČITI IH NA INFRASTRUKTURNE SISTEME</p>	<p>2.1. Podizanje kvaliteta života u romskim naseljima.</p>	<p>2.1.1. U 2008. godini otpočeti edukaciju romskog stanovništva za 10 lica o mogućnostima unapređenja sopstvenih uslova života i stanovanja.</p> <p>2.1.2. Tokom 2009. godine forsirati akcioni potencijal lokalne zajednice kroz praktičnih aktivnosti u naseljima.</p> <p>2.1.3. Tokom 2009. godine izraditi urbanističko-arhitektonske studije i snimiti postojeće stanje.</p> <p>2.1.4. Tokom 2010. godine izraditi studije resursa za unapređenje romskih naselja.</p>

		<p>2.1.5. Tokom 2011. godine izraditi urbanističke planove romskih naselja, koji će obezbediti njihovo formalno uključivanje u infrastrukturne sisteme.</p> <p>2.1.6. U 2012. godini urediti javne površine putem 10 lica u okviru javnih radova.</p> <p>2.1.7. U 2012. godini izgraditi objekat društvenog standarda.</p>
<p>3. OBEZBEDITI DA SREDSTVA, KOJA SE IZDVAJAJU ZA MATERIJALNU SIGURNOST RADNO SPOSOBNIH KORISNIKA SOCIJALNIH DAVANJA BUDU STAVLJENA U FUNKCIJU NJIHOVOG ZAPOŠLJAVANJA</p>	<p>3.1. Zapošljavanje Roma</p>	<p>3.1.1. Tokom 2009. god. prikupiti relevantne podatke o tržištu proizvoda koje Romi tradicionalno proizvode.</p> <p>3.1.2. Od 2010. god. organizovanje malih radionica sa 5 osoba u kojima Romi mogu da se bave tim zanatima.</p> <p>3.1.3. Tokom 2010. godine obučiti 5 osoba za neke od poslova koji ne zahtevaju visoka kvalifikaciona znanja.</p> <p>3.1.4. Tokom 2012. godine osnivanje poljoprivredne i zanatske zadruge za Rome.</p>
<p>4. USPOSTAVITI TAKAV SISTEM SOCIJALNE ZAŠTITE KOJA BAZIRA NA VLASTITOJ ODGOVORNOSTI I OBAVEZA KORISNIKA, ČIME SE DOSLEDNO REALIZUJE OSNOVNI PRINCIP SOCIJALNE ZAŠTITE „OD POMOĆI DO SAMOPOMOĆI“,</p>	<p>4.1. Uključivanje Roma u proces donošenja odluka.</p>	<p>4.1.1. Od 2009. godine pružiti podršku radu romskih NVO.</p> <p>4.1.2. Tokom 2010. godine edukovati 3 osobe o funkcionisanju državnih organa.</p>

<p>5. AKTIVIRANJE LOKALNE SAMOUPRAVE</p>	<p>5.1.1. Uspostavljanje bratske klime za Rome.</p>	<p>5.1.1. Tokom 2009. godine formirati radno mesto, gde će zaposleni biti odgovoran za praćenje i implementaciju ovog dela Strategije.</p> <p>5.1.2. Tokom 2009. godine formirati jedinstvenu bazu podataka, koja će biti u funkciji praćenja indikatora, relevantnih za aktivnosti iz ovog dela Strategije.</p> <p>5.1.3. Od 2010. godine ažurirati podatke godišnje jednom.</p> <p>5.1.4. Od 2010. godine organizovati partnerstvo sa odgovarajućim službama, odnosno organizacijama i udruženjima građana koje u okviru svojih redovnih delatnosti imaju evidenciju, neophodnu za praćenje indikatora, korišćenje podataka iz usvojenih srodnih strateških dokumenata.</p> <p>5.1.5. Tokom 2010. godine uspostaviti nacionalnu i međunarodnu saradnju i partnerstvo u procesu praćenja i ostvarivanja Strategije uz pomoć i afirmisanje republičkih, pokrajinskih i opštinskih organa, nevladinih i humanitarnih organizacija i udruženja građana i privatnog sektora.</p>
---	--	--

7. ARANŽMANI ZA IMPLEMENTACIJU

Aranžmani za implementaciju Strateškog plana razvoja socijalne zaštite opštine Senta predstavljaju lokalne strukture i set mehanizama i procedura koje će osigurati uspešno sprovođenje strategije, odnosno realizaciju akcionih planova.

U okviru lokalnih struktura razlikuju se:

1. strukture za upravljanje procesom implementacije strategije i
2. strukture koje su operativne i nose implementaciju strategije.

1. Strukture za upravljanje procesom implementacije Strateškog plana razvoja socijalne zaštite u opštini Senta predstavljaju sledeći organi i tela:

- Skupština opštine Senta,
- Predsednik opštine Senta,
- Opštinsko veće i
- Opštinski odbor za socijalnu politiku opštine Senta

2. Prateća služba koja obezbeđuje adekvatan rad strukture upravljanja strategijom socijalne zaštite je odeljenje za opštu upravu i društvene delatnosti Opštinske uprave Senta.

3. Operativne strukture za realizaciju strategije, programa i usluga socijalne zaštite na teritoriji opštine Senta predstavljaju svi kompetentni akteri, koji su osposobljeni da **profesionalno, blagovremeno, ekonomično i transparentno** realizuju dogovorene programe i usluge.

Reformsko opredeljenje ove strategije je pluralizam pružalaca usluga socijalne zaštite i ravnopravnost pružalaca usluga socijalne zaštite iz javnog, privatnog i nevladinog sektora.

U operativne strukture, koje će realizovati strategiju u opštini Senta izvesno spadaju dole navedene institucije i organizacije, ali se lista ne ograničava samo na njih. Princip postizanja pluraliteta pružalaca usluga i razvoj mreže socijalnih usluga podrazumeva konstantno jačanje i uvećanje broja aktera operativne strukture.

Najvažnije operativne strukture:

- Centar za socijalni rad opštine Senta,
- Crveni krst Senta,
- "CARITAS" Crkvene opštine Svete Male Terezije,
- udruženja, savezi i društva za pomoć osoba sa invaliditetom,
- Udruženje penzionera,
- Nacionalna služba za zapošljavanje,
- obrazovne institucije na teritoriji opštine Senta,
- zdravstvene organizacije na teritoriji opštine Senta,
- udruženja građana.

Neophodno je nadalje jačanje svih postojećih regionalnih i međuopštinskih struktura u cilju implementacije Strategije i zadovoljavanja potreba što većeg broja građana, ali i zbog racionalnog korišćenja raspoloživih resursa.

Aktivnosti na jačanju saradnje i angažovanju celovitih kapaciteta upravljačkih i operativnih struktura na sprovođenju opštinske strategije socijalne zaštite su permanentan strateški zadatak.

Mehanizmi i procedure za efikasnu implementaciju strategije:

Strateški plan razvoja socijalne zaštite opštine Senta teži da demonstrira spremnost za razvoj održivog, efikasnog i svima dostupnog sistema socijalne zaštite, zasnovanog na partnerstvu javnog, privatnog i civilnog sektora kao pružaoca usluga, uz stimulisanje punog učešća korisnika usluga.

U cilju obezbeđivanja pune i efikasne implementacije strategije integralne socijalne zaštite, pored osnovnih struktura za upravljanje i implementaciju, ovim dokumentom se definišu i okvirni mehanizmi i procedure, potrebne za koordinaciju aktivnosti:

- Skupština opštine Senta najmanje jednom godišnje razmatra izveštaj o sprovođenju strategije socijalne zaštite i usvaja korektivne mere i akcione planove za narednu godinu,
- Opštinski odbor za socijalnu politiku opštine Senta prati, koordinira i monitoriše sprovođenje strategije i uz akcione planove, najmanje jednom godišnje priprema izveštaj za Skupštinu opštine Senta (uz stručnu podršku pratećih službi),
- Opštinski odbor za socijalnu politiku opštine Senta osigurava da se u procesu kreiranja opštinskog budžeta blagovremeno prezentuju akcioni i godišnji planovi proistekli iz ove strategije i da se na taj način obezbedi adekvatna finansijska podrška za njihovo sprovođenje,
- Opštinski odbor za socijalnu politiku opštine Senta u skladu sa svojim ovlašćenjima prati godišnje planove svoga rada i delovanja i komunikacije prema lokalnoj vlasti, drugim akterima socijalne zaštite i prema javnosti. Svoj plan rada dostavlja na uvid i mišljenje predsedniku opštine Senta koji ga je imenovao. Za rad i delovanje Opštinskog odbora za socijalnu politiku opštine Senta uslove obezbeđuje opštinska uprava Senta,
- Opštinski odbor za socijalnu politiku opštine Senta preko organa lokalne samouprave prosleđuje svoje izveštaje sa ocenama uspešnosti sprovođenja strategije na uvid i upotrebu Ministarstvu rada i socijalne politike,
- Opštinski odbor za socijalnu politiku opštine Senta inicira regionalne i međuopštinske sastanke (najmanje jednom godišnje) svih aktera socijalne zaštite ili u određenoj prioritetnoj oblasti socijalne zaštite sa ciljem razmene informacija i definisanja zajedničkih interesa za funkcionalno međuopštinsko povezivanje, radi zadovoljenja potreba svojih građana. Ovi sastanci su sastavni deo godišnjih planova rada Opštinskog odbora za socijalnu politiku opštine Senta.

Pored navedenog potrebno je razviti sledeće mehanizme i institucionalizovati ih:

1. Protokol o saradnji – definisati i usvojiti jedinstveni protokol o saradnji između lokalne vlasti, institucija socijalne i zdravstvene zaštite, obrazovanja, nevladinih organizacija i svih drugih relevantnih javnih i privatnih subjekata u kojem protokolu se jasno prepoznaje uloga, obaveze i odgovornosti svakog potpisnika protokola u odnosu na usvojenu strategiju.

- Protokol definisati i potpisati u roku od 3 meseca od usvajanja Strategije,
- Nosilac aktivnosti izrade i potpisivanja protokola je Opštinski odbor za socijalnu politiku opštine Senta uz podršku pratećih službi i organizacija.

2. Pravilnik o procedurama za naručivanje, finansiranje, praćenje i evaluiranje usluga socijalne zaštite, kojim pravilnikom se obezbeđuje tajno poštovanje strateškog opredeljenja transparentnosti i pluraliteta pružalaca usluga. Pravilnikom se određuje dinamika sprovođenja javnog poziva za naručivanje usluga, javnost procedura, osnovni kriterijumi za odabir pružalaca usluga, standardi usluga i parametri za obim usluga i dostupna novčana sredstva.

8. MONITORING I EVALUACIJA

Cilj sprovođenja monitoringa i evaluacije sprovođenja strategije socijalne zaštite u opštini Senta je sistematično i redovno prikupljanje podataka radi praćenja i nadgledanja procesa implementacije strateških ciljeva i zadataka i procene uspeha strategije.

Svrha monitoringa i evaluacije je praćenje napretka, poboljšanje efikasnosti i uspešnosti strategije, ali i predlaganje izmena aktivnosti na osnovu analiza i ocena.

Vremenski okvir: monitoring se sprovodi dugoročno za period od 2009-2014. godine i u kontinuitetu za svaku pruženu uslugu koja čini predmet monitoringa.

Evaluacija će se vršiti povremeno, odnosno periodično i pratiće određene faze implementacije strategije. Evaluacija uspešnosti celovite strategije obaviće se jednom godišnje. Izveštaj o evaluaciji je sastavni deo celovitog izveštaja o sprovođenju strategije koji se podnosi Skupštini opštine Senta i javnosti na uvid, razmatranje i eventualno korigovanje.

Finalna evaluacija Strategije obaviće se na kraju 2014. godine.

Predmet monitoringa i evaluacije je celovito sagledavanje ostvarenja misije socijalne zaštite u opštini Senta, zacrtanih strateških ciljeva, kao i ispunjenja zacrtanih aktivnosti, specifičnih zadataka i ciljeva i to na sledeći način:

1. praćenje procesa implementacije,
2. praćenje ishoda aktivnosti,
3. evaluacija napretka u ostvarivanju svrhe i
4. evaluacija uticaja strategije na život korisnika i građana.

Metode i tehnike monitoringa i evaluacije: Za uspešno obavljanje monitoringa i evaluacije Strategije socijalne zaštite opštine Senta koristiće se evidencija korisnika usluga, anketiranje, intervjui i foto zapisi.

Opštinski odbor za socijalnu politiku opštine Senta će svojim godišnjim planovima rada precizno definisati tehnike, pomoću kojih će sprovesti monitoring i evaluaciju Strategije.

Nosioci procesa monitoringa i evaluacije: Opštinski odbor za socijalnu politiku opštine Senta, uz stručnu pomoć Ministarstva rada i socijalne politike.

Svi akteri socijalne zaštite, nosioci programa, usluga i pojedinačnih aktivnosti u obavezi su da u skladu sa opštim indikatorima definišu specifične indikatore i obezbede njihovo merenje tokom trajanja implementacije.

Korišćenje rezultata monitoringa i evaluacije:

Primarna svrha prikupljanja podataka i donošenja ocena o napretku i uspehu je provera osnovanosti i realističnosti strategije, pa s tim u vezi predstavlja osnov za korigovanje ciljeva i zadataka ukoliko je to potrebno. Monitoring izveštaji se sačinjavaju svake godine i prezentuju Skupštini opštine i javnosti na uvid i na razmatranje.

9. RESURSI

Lokalni strateški dokument sa aspekta resursa bazira se na sledećim činjenicama:

1. **Ljudski resursi** Centra za socijalni rad opštine Senta i Opštinske uprave Senta, kao i ljudski resursi privatnog i civilnog sektora obezbeđuju se u skladu sa propisima. Izražava se potreba za povećanjem broja izvršilaca i potreba edukacije izvršilaca i specijalizacije stručnih kadrova i njihovo preraspoređivanje na nove radne zadatke na lokalnom nivou. Lokalna samouprava treba da obezbedi adekvatna novčana sredstva za ovu namenu poštujući zakonske propise i podzakonske akte.
2. **Kapitalne investicije** za sprovođenje novih lokalnih usluga socijalne zaštite će se realizovati uz obezbeđivanje maksimalne podrške lokalne samouprave.
3. **Operativni troškovi** su realno procenjeni. Ukoliko će se na nacionalnom nivou inflacija kretati u okviru projektovane veličine, izmirivanje obaveza za pokrivanje operativnih troškova novih lokalnih usluga socijalne zaštite neće biti prepreka za implementaciju strategije.
4. **Budžetske linije** izdvajanja za socijalnu zaštitu u opštini Senta u 2006., 2007. i 2008. godini prikazani su kroz sledeći tabelarni pregled:

BUDŽET ZA 2006. GODINU

BUDŽETSKA LINIJA:	IZ OPŠTINSKOG BUDŽETA (IZNOS U DINARIMA)
Centar za socijalni rad - Naknade za socijalnu zaštitu	1.256.000,00
Naknade za soc. zaštitu iz budžeta - Stipendiranje studenata	1.740.119,00
Naknade za soc. zaštitu iz budžeta - Prevoz učenika	5.911.026,00
Dotacije nevladinim organizacijama:	.
Narodna kuhinja	1.380.000,00
Fondacija "Boljai"	500.668,00
Udruženje za pomoć učenika	776.905,00
"Suncokret"	250.000,00
Crveni krst	550.000,00
Savez gluvih	329.999,00
Savez slepih	60.000,00
"Tinče"	65.000,00
"Ruka u ruci"	90.000,00
"Prijatelji dece"	39.843,00
Udr. obol od multiple skleroze	25.000,00
OO invalida rada	30.000,00
Ženski aktiv	40.000,00
Rodna ravnopravnost	39.398,00
Ostalo	391.735,00
Ukupno:	13.475.693,00

U 2006. godini za socijalnu zaštitu izdvojeno je oko 2,98% od ukupnih budžetskih sredstava opštine. Predsednik Opštine kao izvršilac budžeta je iz tekuće rezerve deo sredstava u iznosu od 516.640,00 dinara usmerio za rešavanje problema stanovnika koji se nalaze u stanju socijalne potrebe.

BUDŽET ZA 2007. GODINU

BUDŽETSKA LINIJA:	IZ OPŠTINSKOG BUDŽETA (IZNOS U DINARIMA)
Centar za socijalni rad - Naknade za socijalnu zaštitu	675.314,33
Naknada za soc. zaštitu iz budžeta - Stipendiranje studenata	1.965.144,00
Naknada za soc. zaštitu iz budžeta - Prevoz učenika	5.476.031,46
Dotacije nevladinim organizacijama:	.
Crveni krst	630.000,00
Savez gluvih	370.000,00
Penzioneri	300.000,00
CARITAS Crkvene opštine Svete Male Terezije	1.440.000,00
Senčansko udruženje za pomoć učenika <<ZENDE>> Senta	725.000,00
Suncokret	260.000,00
"Ruka u ruci"	130.000,00
"Tinče"	80.000,00
Rodna ravnopravnost	48.129,38
Udr. obol. od multiple skleroze	30.000,00
Udr. Slepih i slabovidih	70.000,00
Lokalni plan akcije za decu	1.003.774,82
Ostalo	191.052,00
Ukupno:	13.394.445,99

U 2007. godini za socijalnu zaštitu izdvojeno je oko 3,21% od ukupnih budžetskih sredstava opštine. Predsednik Opštine kao izvršilac budžeta je iz tekuće rezerve deo sredstava u iznosu od 191.052,00 dinara usmerio za rešavanje problema stanovnika koji se nalaze u stanju socijalne potrebe.

**BUDŽETSKA IZDVAJANJA SOCIJALNOG KARAKTERA U BUDŽETU OPŠTINE
SENTA ZA 2008. GODINU.**

BUDŽETSKA LINIJA	PLANIRANI IZNOS IZDVAJANJA
Prevoz učenika	6.880.000,00
Stipendiranje studenata	2.120.000,00
Lokalni plan akcije za decu	1.000.000,00
Lokalni plan akcije za omladinu	1.000.000,00
Lokalni plan akcije za inkluziju romske dece	400.000,00
Dotacije NVO karitativne i humanitarne delatnosti – direktni korisnici	4.950.000,00
Naknade za socijalnu zaštitu preko Centra sa socijalni rad	1.100.000,00
Ukupno:	17.450.000,00

U 2008. godini za socijalnu zaštitu planirano je izdvajanje oko 3,98% ukupnih budžetskih sredstava i pokazuje trend rasta.

Iz svega navedenog može se zaključiti da je lokalna samouprava spremna da izdvajanjima iz opštinskog budžeta, pribavljanjem sredstava od domaćih i stranih donatora, kao i razvojem lokalne korporativne filantropije doprinese ostvarivanju prioriteta predviđenih strategijom.

Broj žiro računa skupštine opštine Senta: 840-24640-25

10. PLAN KOMUNIKACIJE

Ovaj odeljak posvećen je ostvarivanju participacije građana u donošenju strategije i transparentnosti rada Odbora za socijalnu politiku opštine Senta, koji je učestvovao u donošenju strategije, kao i transparentnosti rada tog Odbora prilikom realizacije ciljeva, zadatih strategijom.

Ovaj odeljak definiše aktivnosti koje omogućavaju vidljivost procesa i povećava kontrolu zajednice nad procesom donošenja strategije i uspostavljanja novih lokalnih usluga socijalne zaštite. Odnosi na sve faze izrade u implementacije strategije.

Ciljevi i mere, predviđenih u ovom delu strategije su:

- informisanje svih aktera socijalne zaštite o toku procesa,
- mobilisanje ljudskih i materijalnih resursa,
- pokretanja na akciju svih odgovornih društvenih činioaca.

Komunikacijska strategija odnosi se na sledeće faze izrade i implementacije strateškog planiranja:

1. Uključivanje opštine u proces strateškog planiranja

- Osnivanje Odbora za socijalnu politiku opštine Senta kao reprezentativnog tela, sastavljenog od predstavnika najvažnijih aktera socijalne zaštite na teritoriji opštine Senta.
- Formiranje radnih grupa u okviru Odbora za socijalnu politiku opštine Senta, u čijem sastavu se nalaze lica koja značajno mogu doprineti unapređenju položaja ciljnih grupa.
- Participativno prikupljanje podataka od svih relevantnih društvenih aktera.
- Podaci koji služe za analizu stanja i potreba osetljivih društvenih grupa.

2. Izrada strateškog dokumenta

Ovu fazu karakteriše visoko učešće raznovrsnih društvenih činilaca u analizi stanja, određivanju prioriteta i definisanju konkretnih zadataka.

U toku ove faze strateškog planiranja obavlja se intenzivan rad na obuci lokalnih aktera u sprovođenju procesa planiranja. Oblici delovanja koji su korišćeni:

- radni sastanci Odbora za socijalnu zaštitu opštine Senta i radnih grupa na donošenju strategije,
- radni sastanci i konsultacije – razmena iskustava sa drugim opštinama koje su uključene u projekte razvoja socijalne zaštite uz podršku mentora projekta,
- konsultacije sa korisničkim grupama i organizacijama korisnika,
- konsultacije sa stručnim službama u opštini.

3. Promocija usvojenih strateških opredeljenja

- Javna rasprava o predlogu strategije,
- Izrada plakata sa osnovnim informacijama o projektu i postavljanje istih u sve ustanove i javna mesta, relevantna za oblast socijalne zaštite,
- Izrada flajera sa informacijama o projektu o njihova podela u javnim institucijama opštine,
- Izrada logoa strategije koji će se koristiti kao promotivno sredstvo na svim projektima koji budu proizašli iz strategije,
- Postavljanje podataka o projektu na Web prezentaciju opštine i najznačajnijih institucija socijalne zaštite u opštini,
- Usvajanje Strateškog plana razvoja socijalne zaštite opštine Senta za period od 2009 – 2014. god. od strane Skupštine opštine Senta,
- Štampanje i distribucija usvojene strategije svim akterima socijalne zaštite, nosiocima javnih ovlašćenja i organima vlasti,
- Konferencija za štampu po usvajanju strategije.

4. Implementacija strategije, praćenje napretka i ocena uspeha

- Formiranje tima za komunikaciju sa medijima u okviru Odbora za socijalna politiku opštine Senta,
- Konferencija za medije o postignutim rezultatima Odbora za socijalnu politiku opštine Senta najmanje dva puta godišnje,
- Ispitivanje javnog mnjenja putem ankete o sprovođenju strategije razvoja socijalne politike na teritoriji opštine Senta u svim ustanovama socijalne zaštite na kraju svake godine,
- Izrada i prezentacija Skupštini opštine i javnosti godišnjeg izveštaja o realizaciji strategije od strane Opštinskog odbora za socijalnu politiku opštine Senta.

11. PRILOZI

Prilog 1

SPISAK UČESNIKA U IZRADI STRATEGIJE

Spisak članova Odbora i radnih grupa i drugih zaslužnih za nastajanje Strateškog plana razvoja socijalne zaštite opštine Senta za period od 2009-2014. godine:

1. Pastor Marija, dipl. pravnik, predstavnik Opštinske uprave Senta – predsednik Odbora,
2. Barši Marta, ekonomista, član Opštinskog veća opštine Senta, zadužena za socijalna pitanja – zamenik predsednika odbora,
3. Lišćević Lujza, vaspitačica, direktor predškolske ustanove „Snežana“ Senta – član Odbora,
4. Sorčik Livia, vaspitačica predškolske ustanove „Snežana“ Senta – zamenik člana Odbora,
5. Šaroši Gabrijela, profesor istorije, direktor Osnovne škole „Stevan Sremac“ Senta – član Odbora,
6. Gemberi Iren, profesor Osnovne škole „Stevan Sremac“ Senta – zamenik člana Odbora,
7. Dr Lendel Vig Ibolja, lekar, direktor Doma zdravlja u Senti – član Odbora,
8. Dr Šurjan Gustav, lekar Doma zdravlja u Senti – zamenik člana Odbora,
9. Hrečuk Mihaljev Ljiljana, dipl. pravnik, sudija Opštinskog suda u Senti – član Odbora,
10. Radonjić Svetlana, dipl. pravnik, sudija Opštinskog suda u Senti – zamenik člana Odbora.
11. Mirjana Božović, policijski inspektor, predstavnik Policijske stanice Senta – član Odbora,
12. Kečkeš Deže, dipl. pravnik, predstavnik Centra za socijalni rad Senta – član Odbora,
13. Beatović Agneš, socijalni radnik Centra za socijalni rad Senta – zamenik člana Odbora,
14. Jelena Mitrović – predstavnik Nacionalne službe zapošljavanja – Filijale u Senti – član Odbora,
15. Dragana Marčeta - predstavnik Nacionalne službe zapošljavanja – Filijale u Senti – zamenik člana Odbora,
16. Revid Magdolna, sociolog, predstavnik Crvenog krsta Senta – član Odbora,
17. Fodor Veronika – sekretar Crvenog krsta Senta – zamenik člana Odbora,
18. Nađ Jožef, župnik, predstavnik „CARITASA“ Crkvene opštine Svete Male Terezije u Senti – član Odbora,
19. Pastor Bela - predstavnik „CARITASA“ Crkvene opštine Svete Male Terezije u Senti – zamenik člana Odbora,
20. Radovan Boljanović, penzioner, predsednik Opštinskog udruženja penzionera Senta – član Odbora
21. Lakatoš Ilona, penzionerka, predstavnik Opštinskog udruženja penzionera Senta – zamenik člana Odbora,
22. Barna Janoš, predstavnik SUBNOR-a Senta – član Odbora,
23. Ferat Travanjev, predstavnik SUBNOR-a Senta – zamenik člana Odbora,
24. Janoš Vebštajn, predsednik Saveza slepih u Subotici - član Odbora,
25. Sava Papić, predstavnik Saveza slepih u Subotici – zamenik člana Odbora,
26. Dvorski Peter, penzioner, predstavnik Udruženja velikih porodica „Tinče“ Senta – član Odbora,
27. Mikloš Eva, penzionerka, predstavnica Udruženja velikih porodica „Tinče“ Senta – zamenik člana odbora,
28. Rac Magdolna, predsednik Društva za pomoć i zaštitu mentalno i fizički oštećenih lica „Ruka u ruci“ Senta – član Odbora,
29. Branislava Ivačić, sekretar Međuopštinskog udruženja gluvih i nagluvih – član Odbora,
30. Senaši Oskar, predstavnik Udruženja građana „Petra“ Senta – član Odbora,
31. Vatai Žužana, predsednik Udruženja građana „Suncokret“ Senta – član Odbora,
32. Maroš Antal – predstavnik romskih NVO na teritoriji opštine Senta,
33. Roža Marta, ekonomista, predstavnik Opštinske uprave Senta – član Odbora.
34. Farkaš Viktor, informatičar, predstavnik Opštinske uprave Senta – član Odbora,

Prilog 2

PLAN AKTIVNOSTI ZA 2008. I 2009. GODINU

CILJEVI	ZADACI	AKTIVNOSTI U 2008. I 2009. GODINI	POTREBNO VREME (po kvartalima 2008-2009 godina)						ODGOVORNE INSTITUCIJE (ORGANIZACIJE)	RESURSI	NAPOMENA
			III	IV	I	II	III	IV			
DECA I MLADI											
1. SMANJENJE SIROMAŠTVA DECE	1.1. Pomoć pojedinim porodicama i kategorijama dece ispod linije siromaštva.	1.1.1. Od školske 2008/2009. godine besplatna užina i besplatan ručak za decu u predškolskom i osnovnom obrazovanju iz najsiriromašnijih porodica, 1 dete po razredu	X	X	X	X	X	X	Nosilac: O.Š. Stevan Sremac Partner: U.G. «Nada»	Postojeći: Kadrovi Trpezarije O.Š. Stevan Sremac Potrebni: 1,500.000	Izvori: Donacija
2. SOCIJALNA POMOĆ NAMENJENA DIREKTNO DECI I NJIHOVO PODSTICANJE DA NA OVAJ NAČIN POHAĐAJU PREDŠKOLSKE USTANOVE I OSNOVNU ŠKOLU	2.1. Direktna pomoć deci u naturi.	2.1.1. Tokom 2009. godine obezbediti uslove i programe u školi za realizaciju celodnevnog boravka za učenike od prvog do osmog razreda, uz sprovođenje različitih programa i tokom školskih raspusta u školama za decu iz najsiromašnijih porodica.			X	X	X	X	Nosilac: O.Š. Stevan Sremac	Postojeći: Kadrovi Trpezarije O.Š. Stevan Sremac Potrebni: 1,500.000	Izvori: Donacija
		2.1.2. Nastaviti pozitivnu praksu prikupljanja školskog pribora krajem školskih godina.				X			Nosilac: O.Š. Stevan Sremac	Postojeći: Kadrovi Trpezarije O.Š. Stevan Sremac	Finansijska sredstva nisu potrebna

3. POVEĆANJE OBUHVATA DECE KVALITETNIM PREDŠKOLSKIM VASPITANJEM, SA POSEBNIM MERAMA ZA OBUHVAT DECE IZ MARGINALIZOVANIH DRUŠTVENIH GRUPA	3.1. Razrada posebnih mera za obuhvat dece koja do sada nisu bila obuhvaćena predškolskim vaspitanjem (romska deca, deca sa smetnjama u razvoju).	3.1.1. Nastaviti pozitivnu praksu usavršavanja nastavnog kadra godišnje sa 25 do 30 kadrova za rad sa decom predškolskog i osnovno obrazovnog uzrasta iz specifičnih kulturnih i socijalnih grupa i za rad sa decom iz marginalizovanih i zapostavljenih grupa.	X	X	X	X	X	X	Nosilac: O.Š. Stevan Sremac	Postojeći: Kadrovi Prostorije O.Š. Stevan Sremac Potrebni: 1,500.000	Izvori: Donacija
5. SPREČAVANJE BOLESTI ZAVISNOSTI I HRONIČNIH BOLESTI	5.1. Program edukacije mladih, njihovih roditelja, zdravstvenih radnika i saradnika i prosvetnih radnika i saradnika	5.1.1. Od 2009. školske godine polugodišnje za decu 7. i 8. razreda osnovne škole i za svu srednjoškolsku decu organizovati predavanja u cilju sprečavanja bolesti zavisnosti i hroničnih bolesti.			X		X		Nosilac: O.Š. Stevan Sremac	Postojeći: Kadrovi Doma zdravlja Prostorije O.Š. Stevan Sremac	Finansijska sredstva nisu potrebna
	5.2. Program promocije službi, centara i organizacija koji se bave primarnom prevencijom i lečenjem bolesti zavisnosti i hroničnih bolesti	5.2.1. Od septembra 2009. godine organizovati polugodišnje promociju službi, centara i organizacija koji se bave primarnom prevencijom i lečenjem bolesti zavisnosti i hroničnih bolesti.					X		Nosilac: O.Š. Stevan Sremac	Postojeći: Kadrovi	Finansijska sredstva nisu potrebna
6. POSPEŠIVANJE FIZIČKE AKTIVNOSTI MLADIH	6.1. Programi promocije sporta, fizičkog vežbanja i zdravog načina života i edukacije mladih o značaju fizičke aktivnosti za rast i razvoj.	6.1.1. Od septembra 2009. godine organizovati promocije sporta, fizičkog vežbanja i zdravog načina života i edukacije mladih o značaju fizičke aktivnosti za rast i razvoj u prostorijama Sportskog saveza opštine Senta polugodišnje, putem predstavljanja sportskih klubova.					X		Nosilac: O.Š. Stevan Sremac Partner: Sportski savez	Postojeći: Kadrovi i prostorije Sportskog saveza	Finansijska sredstva nisu potrebna

7. SPREČAVANJE RAZNIH POVREDA MEĐU MLADIMA	7.1. Edukacija mladih o protivpožarnoj zaštiti.	7.1.1. Od 2009. godine, uz saradnju sa Dobrotvornim vatrogasnim savezom polugodišnje organizovati predavanja u njihovim prostorijama za učenike od 5. do 8. razreda i srednjoškolce.					X		Nosilac: O.Š. Stevan Sremac Partner: Dobrotvorni vatrogasni savez	Postojeći: Kadrovi Prostorije O.Š. Stevan Sremac	Finansijska sredstva nisu potrebna
8. SPREČAVANJE POREMEĆAJA U ISHRANI MLADIH	8.1. Edukacija mladih o zdravoj ishrani.	8.1.1. Od 2009. školske godine polugodišnje organizovati predavanja u Domu zdravlja o zdravoj ishrani mladih.		X			X		Nosilac: Dom zdravlja Partner: O.Š. Stevan Sremac	Postojeći: Kadrovi Prostorije Doma zdravlja	Finansijska sredstva nisu potrebna
9. OLAKŠANJE OSAMOSTALJIVANJA DECE BEZ RODITELJSKOG STARANJA	9.1. Rešavanje stambenih pitanja mladih po napuštanju hraniteljskih porodica	9.1.1. Tokom 2009. godine organizovati program „Kuća na pola puta“ – oblik zaštićenog stanovanja za decu bez roditeljskog staranja koja napuštaju hraniteljske porodice.					X		Nosilac: Centar za socijalni rad	Postojeći: Kadrovi	Finansijska sredstva nisu potrebna
		9.1.2. U septembru 2009. godine lokalna samouprava će putem konkursa izabrati lice koje napušta hraniteljsku porodicu.							X	Nosilac: Centar za socijalni rad Partner: Odeljenje za pravne poslove opštinske uprave	Postojeći: Kadrovi
10. AKTIVIRANJE LOKALNE SAMOUPRAVE	10.1. Uspostavljanje bratske klime za decu i omladinu.	10.1.1. Tokom 2009. godine u lokalnoj samoupravi formiranje saveta za decu i omladinu kao stručnog savetodavnog tela Skupštine opštine					X	X	Nosilac: Centar za socijalni rad Partner: Odeljenje za pravne poslove opštinske uprave	Postojeći: Kadrovi	Finansijska sredstva nisu potrebna

		10.1.2. Početkom 2009. godine organizovati procenu individualnih potreba vezanih za decu i mlade u lokalnoj zajednici.				X			Nosilac: Centar za socijalni rad Partner: Odeljenje za pravne poslove opštinske uprave	Postojeći: Kadrovi	Finansijska sredstva nisu potrebna
		10.1.3. Do kraja 2009. godine identifikovati institucionalne i kadrovske resurse za sprovođenje politike za decu i mlade u lokalnoj zajednici.					X	X	Nosilac: Centar za socijalni rad Partner: Odeljenje za pravne poslove opštinske uprave	Postojeći: Kadrovi	Finansijska sredstva nisu potrebna
		10.1.4. Od budžeta za 2009. godinu godišnje utvrditi visinu sredstava za sprovođenje mera.	X				X		Nosilac: Finansijska služba opštinske uprave	Postojeći: Kadrovi	Finansijska sredstva nisu potrebna
Ukupno za korisničku grupu										Potrebni: 2008: 1,500.000 din	
DECA I MLADI										2009: 3,000.000 din	

CILJEVI	ZADACI	AKTIVNOSTI U 2008. I 2009. GODINI	POTREBNO VREME (po kvartalima 2008-2009 godina)						ODGOVORNE INSTITUCIJE (ORGANIZACIJE)	RESURSI	NAPOMENA
			III	IV	I	II	III	IV			
PORODICA I DEMOGRAFIJA											
1. UBLAŽAVANJE EKONOMSKE CENE PODIZANJA DETETA	1.1. Direktna finansijska podrška porodici.	1.1.1. Od septembra 2008. godine besplatna užina i besplatan ručak za svako treće i četvrto dete u predškolskom i osnovnom obrazovanju	X	X	X	X	X	X	Nosilac: O.Š. Stevan Sremac	Postojeći: Kadrovi Prostorije O.Š. Stevan Sremac Potrebni: 800.000	Izvor: Donacija
2. USKLAĐIVANJE RADA I RODITELJSTVA	2.1. Usklađivanje rada i roditeljstva putem zbrinjavanja dece zaposlenih roditelja.	2.1.1. Tokom 2009. godine obezbediti uslove i programe za realizaciju celodnevnog boravka za učenike od prvog do osmog razreda, uz sprovođenje različitih programa i tokom školskih raspusta u školama u kojima roditelji iskažu tu vrstu potrebe.	X	X	X	X	X	X	Nosilac: O.Š. Stevan Sremac	Postojeći: Kadrovi Prostorije O.Š. Stevan Sremac Potrebni: 1,500.000	Izvor: Donacija
		2.1.2. Nastaviti sa preduzimanjem mera na obebeđenju inkluzije dece i mladih sa smetnjama i teškoćama u razvoju kao i onih iz marginalizovanih grupa u sistem redovnih vaspitno-obrazovnih ustanova.	X	X	X	X	X	X	Nosilac: O.Š. Stevan Sremac	Postojeći: Kadrovi Prostorije O.Š. Stevan Sremac Potrebni: 1,500.000	Izvor: Donacija

3. JAČANJE KOMPETENCIJE ZA ISPUNJAVANJE RODITELJSKE ULOGE	3.1. Obezbeđenje uslova za podizanje roditeljske kompetencije, savetodavni rad u vezi sa dilemama mladih roditelja oko nege i podizanja dece, isticanje značaja oca u razvoju deteta i njegovog vrlo specifičnog doprinosa formiranju ličnosti deteta.	3.1.1. Od 2009. godine organizovati školu mladih bračnih parova, budućih roditelja – kurs za mlade bračne parove, u Dispanzeru za žene, koji se pripremaju na roditeljstvo ili već čekaju bebu u vezi nege bebe i vaspitanja dece, uloge oca u porodici, rešavanja kriznih situacija u porodici.			X	X	X	X	Nosilac: Dom zdravlja	Postojeći: Kadrovi Prostorije Dispanzera za žene	Finansijska sredstva nisu potrebna
4. PROMOCIJA REPRODUKTIVN OG ZDRAVLJA ADOLESCENATA I BORBA PROTIV NEPLODNOSTI	4.1. Edukacija adolescenata za očuvanje reproduktivnog zdravlja.	4.1.1. U školama uspostaviti rad savetovališta za mlade od 13 godina do 18 godina, koja će se brinuti i o reproduktivnom zdravlju mladih.	X	X	X	X	X	X	Nosilac: Dom zdravlja Partner: O.Š. Stevan Sremac	Postojeći: Kadrovi Prostorije Doma zdravlja O.Š. Stevan Sremac Potrebni: 50.000	Izvor: Donacija
5. POPULACIONA EDUKACIJA	5.1. Promocija novog sistema vrednosti i stila života i odgovornog ponašanja u sferi porodičnog života, braka, odgajanja dece, odnosa muškarca i žene u savremenoj kulturi	5.1.1. Tokom 2009. godine pokrenuti kampanju u lokalnim medijima sa temama koje promovišu zdravo roditeljstvo, značaj višečlane porodice za zdravo odrastanje, razvijanje humanih odnosa, toleranciju u porodici			X	X	X	X	Nosioци: Javne medije	Postojeći: Kadrovi	Finansijska sredstva nisu potrebna
6. AKTIVIRANJE LOKALNE SAMOUPRAVE	6.1. Uspostavljanje pozitivne populacione politike u lokalnoj samoupravi.	6.1.1. Tokom 2009. godine formiranje saveta za populacionu politiku lokalne samouprave kao stručnog savetodavnog tela Skupštine opštine.			X	X	X	X	Nosilac: Odeljenje za opšte upravne poslove i društvene delatnosti	Postojeći: Kadrovi Prostorije Potrebni: 50.000	Izvor: Donacija
		6.1.2. Početkom 2009. godine organizovati sagledavanje individualnih potreba vezanih za ostvarenje roditeljstva u lokalnoj zajednici.			X					Nosilac: Odeljenje za opšte upravne poslove i društvene delatnosti	Postojeći: Volonteri

		6.1.3. Do kraja 2009. godine identifikovati institucionalne i kadrovske resurse za sprovođenje populacione politike u lokalnoj zajednici.					X	X	Nosilac: Odeljenje za opšte upravne poslove i društvene delatnosti Partneri: Dom Zdravlja Zdravstvene ustanove	Postojeći: Kadrovi Doma zdravlja Zdravstvenih ustanova	Finansijska sredstva nisu potrebna
		6.1.4. Od budžeta za 2009. godinu godišnje utvrditi visinu sredstava za sprovođenje mera.	X	X	X	X			Nosilac: Finansijska služba opštinske uprave	Postojeći: Kadrovi	Finansijska sredstva nisu potrebna
Ukupno za korisničku grupu PORODICA I DEMOGRAFIJA										Potrebni: 2008: 1,240.000 din	
										2009: 2,660.000 din	

CILJEVI	ZADACI	AKTIVNOSTI U 2008. I 2009. GODINI	POTREBNO VREME (po kvartalima 2008-2009 godina)						ODGOVORNE INSTITUCIJE (ORGANIZACIJE)	RESURSI	NAPOMENA
			III	IV	I	II	III	IV			
STARIJE OSOBE											
1. BRŽE I EFIKASNIJE SUZBIJANJE SIROMAŠTVA STARIJIH OSOBA	1.1. Uspostavljanje odgovarajućih vidova socijalnih pogodnosti starijim osobama.	1.1.1. Do kraja 2009. godine formirati klub za dnevni boravak penzionera na teritoriji opštine Senta	X	X	X	X	X	X	Nosilac: Udruženje penzionera	Postojeći: Kadrovi Prostorije Udruženja penzionera Potrebni: 1,000.000	Izvor: Donacija
		1.1.2 Do kraja 2009. godine formirati klub za dnevni boravak penzionera u seoskom naselju mestu Bogaraš.			X	X	X	X	Nosilac: Udruženje penzionera	Postojeći: Kadrovi <i>Prostorije</i> Potrebni: 1,000.000	Izvor: Donacija
		1.1.3. Do kraja 2009. godine obezbediti organizovani oporavak za penzionere sa malim penzijama.					X	X	Nosilac: Udruženje penzionera	Postojeći: Kadrovi Potrebni: 60.000	Izvor: Donacija
	1.2. Obezbeđenje redovnih i dovoljnih finansijskih sredstava za funkcionisanje narodnih kuhinja za siromašne.	1.2.1. Do kraja 2009. godine za Narodnu kuhinju izgraditi magacin za lagerovanje životnih namirnica.	X	X					Nosilac: Caritas	Postojeći: Kadrovi Potrebni: 1,000.000	Izvor: Donacija
		1.2.2. Do kraja 2008. godine obezbediti dovoljna sredstva za troškove funkcionisanja narodne kuhinje.	X	X	X	X	X	X	Nosilac: Centar za socijalni rad Partneri: O.Š. Stevan Sremac UG «Ruka u ruci»	Postojeći: Kadrovi Potrebni: 1,800.000	Izvor: Donacija

	1.3. Obezbeđenje redovnih i dovoljnih finansijskih sredstava za jednokratne novčane pomoći.	1.3.1. Do kraja 2008. godine proceniti potrebe za jednokratnu pomoć najugroženijih građana.	X	X	X	X	X	X	Nosilac: Centar za socijalni rad	Postojeći: Kadrovi Evidencije Potrebni: 50.000	Izvor: Donacija
		1.3.2. Do kraja 2009. godine tromesečno vršiti isplatu odobrenih jednokratnih novčanih pomoći.			X	X	X	X	Nosilac: Centar za socijalni rad	Postojeći: Kadrovi Evidencije Prostorije Potrebni: 1,000.000	Izvor: Donacija
	1.4. Odobrenje olakšica za plaćanje komunalnih usluga, troškova grejanja, gradskog i međugradskog saobraćaja.	1.4.1. Do kraja 2008. godine podneti predlog lokalnoj samoupravi za odobrenje olakšica kod plaćanja komunalnih usluga, usluga grejanja, gradskog i međugradskog prevoza najugroženijim starima.	X	X					Nosilac: Centar za socijalni rad Partner: Udruženje penzionera	Postojeći: Kadrovi Evidencije	Izvor: Kompenzacija
		1.4.2. Pratiti usvajanje predloga i obezbediti podršku javnosti putem medija.			X	X	X	X	Nosilac: Centar za socijalni rad Partner: Udruženje penzionera	Postojeći: Kadrovi Evidencije	Finansijska sredstva nisu potrebna
	1.5. Organizovanje programa susedske pomoći i građanske solidarnosti	1.5.1. Do kraja 2008. godine izvršiti edukaciju kadrova za realizaciju aktivnosti za zaštitu starijih građana.	X	X					Nosilac: Crveni krst	Postojeći: Kadrovi Iskustvo Potrebni: 50.000	Izvor: Donacija
		1.5.2. Do kraja 2008. godine proceniti potrebu starijih lica za pojedinim uslugama pomoći i nege u kući.	X	X					Nosilac: Crveni krst	Postojeći: Kadrovi Iskustvo Službeno vozilo Potrebni: 50.000	Izvor: Donacija

		1.5.3. Do kraja 2009. godine izvršiti realizaciju usluga u punom obimu implementacijom strategije razvoja.			X	X	X	X	Nosilac: Crveni krst	Postojeći: Kadrovi Iskustvo Službeno vozilo Potrebni: 50.000	Izvor: Donacija
	1.6. Promovisanje štednje, životnog osiguranja, dobrovoljnog penzijskog i zdravstvenog osiguranja.	1.6.1. Do kraja 2008. godine organizovati medijsku kampanju radi skretanja pažnje zainteresovanih starijih osoba.		X					Nosioци: Udruženje penzionera Osiguravajuća društva	Postojeći: Kadrovi Potrebni: 50.000	Izvor: Donacija
		1.6.2. Do kraja 2008. godine održati promotivna predavanja o strategiji razvoja i oblicima zaštite starijih građana u svim mesnim zajednicama uz mogućnost postavljanja pitanja od strane starijih lica i njihovih članova porodice.	X	X					Nosilac: Udruženje penzionera	Postojeći: Kadrovi Potrebni: 100.000	Izvor: Donacija
	1.7. Podržavanje, unapređenje i razvoj volonterskog rada i uključivanje što većeg broja, kako mladih, tako i starijih građana u aktivnosti humanitarnih organizacija, udruženja.	1.7.1. Do kraja 2008. godine organizovati medijsku kampanju radi informisanja javnosti o potrebi volonterskog rada u našoj sredini.	X	X				Nosilac: Udruženje penzionera Partner: Crveni krst	Postojeći: Kadrovi Potrebni: 50.000	Izvor: Donacija	
		1.7.2. Do kraja 2008. godine izvršiti edukaciju novoprijavljenih volontera.	X	X				Nosilac: Centar za socijalni rad Partner: Udruženje penzionera	Postojeći: Prostorije Udruženja građana Potrebni: 50.000	Izvor: Donacija	
		1.7.3. Do kraja 2009. godine obezbediti uhodavanje u rad i raspoređivanje na određene zadatke svih edukovanih volontera.					X	X	Nosilac: Centar za socijalni rad Partner: Udruženje penzionera	Postojeći: Kadrovi Prostorije Udruženja za penzionere Potrebni: 600.000	Izvor: Donacija

2. RAZVOJ RAZNIH VIDOVA DRUŠTVENE PODRŠKE PORODICI I STARIJIM LICIMA U NJIHOVOM ŽIVOTNOM OKRUŽENJU	2.1. Izgradnja kapaciteta za pružanje usluga podrške starijim licima, pomoći i nege u kući, smještaja u hraniteljskim porodicama i usluge tele-asistencije za jednočlana staračka domaćinstva.	2.1.1. Do 2009. godine u urbanoj sredini i seoskim naseljima razviti službe pomoći i nege u kući tako da se obuhvate sve zainteresovane starije osobe.	X	X	X	X	X	X	Nosilac: Caritas Partner: Udruženje penzionera	Postojeći: Kadrovi Iskustva Potrebni: 1,200.000	Izvor: Donacija	
		2.1.2. Do kraja strategije polugodišnje kontinuirano promovisati humanost prihvatanja starijih lica u hraniteljskim porodicama i proširenje kapaciteta.	X	X	X	X	X	X	Nosilac: Caritas Partner: Centar za socijalni rad	Postojeći: Kadrovi Iskustva Evidencije	Finansijska sredstva nisu potrebna	
	2.2. Obezbediti usluge klubova, službi dnevnog boravka, službi za dostavu hrane, tzv. „hrane na točkovima“, usluge stalnog kontakta i posredovanja tzv. „tele-alarma“ i druge socijalne i servisne usluge za starija lica i njihove porodice.	2.2.1. Rad klubova penzionera i službe dnevnog boravka starijih lica proširiti na čitavu teritoriju opštine Senta.	X	X	X	X	X	X	Nosilac: Caritas Partner: Centar za socijalni rad	Postojeći: Kadrovi Iskustva Evidencije	Finansijska sredstva nisu potrebna	
		2.2.2. Do kraja 2008. godine izvršiti procenu potreba starijih osoba u pojedinim životnim sredinama i uskladiti ponudene usluge sa nadenim stanjem.	X	X						Nosilac: Caritas Partner: Centar za socijalni rad	Postojeći: Kadrovi Iskustva Evidencije	Finansijska sredstva nisu potrebna
		2.2.3. Do kraja 2009. godine proceniti potrebu i staviti u funkciju usluge tele-asistencije licima koja žive sama i zahtevaju posebnu pažnju i brigu.	X	X						Nosilac: Centar za socijalni rad	Postojeći: Kadrovi Potrebni: 1,200.000	Izvor: Donacija

3. OBEZBEĐENJE PRISTUPA USLUGAMA SMEŠTAJA	3.1. Formiranje domskih kapaciteta tipa gerontološkog centra u kojima se pored usluga domskog zbrinjavanja obezbeđuju i druge usluge socijalne zaštite	3.1.1. Do kraja 2009. godine putem ankete proceniti potrebe starijih lica za domskim smeštajem.					X	X	Nosioc: Udruženje penzionera	Postojeći: Kadrovi Evidencije Potrebni: 1,000.000	Izvor: Donacija
4. AKTIVIRANJE LOKALNE SAMOUPRAVE	4.1. Uspostavljanje bratske klime za starije osobe.	4.1.1. Tokom 2009. godine formirati radno mesto za jednu osobu, koja će biti odgovorna za praćenje i implementaciju ovog dela Strategije.					X	X	Nosioc: Lokalna samouprava	Postojeći: Kadrovi Potrebni: 1,500.000	Izvor: Opštinski budžet
		4.1.2. Tokom 2009. godine formirati jedinstvenu bazu podataka, koja će biti u funkciji praćenja indikatora, relevantnih za aktivnosti iz ovog dela Strategije.			X	X	X	X	Nosioc: Odeljenje za opštu upravu i društvene delatnosti	Postojeći: Kadrovi	Finansijska sredstva nisu potrebna
Ukupno za korisničku grupu STARIJE OSOBE										Potrebni: 2008: 4,100.000 din	2009: 7,710.000 din

CILJEVI	ZADACI	AKTIVNOSTI U 2008. I 2009. GODINI	POTREBNO VREME (po kvartalima 2008-2009 godina)						ODGOVORNE INSTITUCIJE (ORGANIZACIJE)	RESURSI	NAPOMENA
			III	IV	I	II	III	IV			
OSOBE SA INVALIDITETOM											
1. RAZVITI JEDINSTVENU BAZU PODATAKA U CILJU ADEKVATNOG ZADOVOLJAVAN JA BROJA I VRSTA USLUGA OSOBAMA SA INVALIDITETOM	1.1. Redovno izveštavanje lokalne samouprave i šire javnosti o broju osoba sa invaliditetom	1.1.1. Do kraja 2009. godine izraditi bazu podataka putem volonterskog rada jedne osobe.	X	X	X	X	X	X	Nosilac: Organizacije koje vode brigu o osobama sa invaliditetom Partneri: Centar za socijalni rad	Postojeći: Kadrovi Prostorije Potrebni: 50.000	Izvor: Donacija
		1.2.1. Obezbediti kontinuirano prikupljanje podataka o osobama sa invaliditetom i njihovim uslovima života.				X	X	X	X	Nosilac: Organizacije koje vode brigu o osobama sa invaliditetom Partneri: Centar za socijalni rad	Postojeći: Kadrovi Prostorije Potrebni: 100.000
3. PODRŽATI OSPOSOBLJAVAN JE OSOBA SA INVALIDITETOM	3.1. Zapošljavanje ili radno angažovanje osoba sa invaliditetom.	3.1.1. Od 2009. godine kontinuirano prikupljati relevantne podatke o tržištu proizvoda koje osobe sa invaliditetom mogu da proizvode.			X	X	X	X	Nosilac: Nacionalna služba za zapošljavanje	Postojeći: Kadrovi Prostorije	Finansijska sredstva nisu potrebna

		3.1.2. Zadržati dobru praksu organizovanja malih radionica za 10 osoba u kojima bi se osobe sa invaliditetom osposobile raznim zanatima.						X	X	Nosilac: Nacionalna služba za zapošljavanje Organizacije koje vode brigu o osobama sa invaliditetom	Postojeći: Kadrovi Prostorije Potrebni: 100.000	Izvor: Donacija	
4. OSNAŽIVANJE PORODICE OSOBA SA INVALIDITETOM	4.1. Promovisati porodično okruženje kao primarno i najbolje za osobe sa invaliditetom uz punu primenu i snažnu podršku deinstitucionalizacije	4.1.1. Od 2008. godine vršiti kontinuirano promotivno-informativnu popularizaciju potreba i problema najosetljivijih, marginalizovanih i ugroženih društvenih grupa, kako u gradu, tako i u seoskim područjima.	X	X	X	X	X	X	X	Nosilac: Organizacije koje vode brigu o osobama sa invaliditetom	Postojeći: Kadrovi Prostorije Potrebni: 100.000	Izvor: Donacija	
	4.2. Obezbediti redovno i potpuno informisanje osoba sa invaliditetom i porodica zavisno od njihovih potreba.	4.2.1. Do kraja 2009. godine izdati Informator o pravima i obavezama osoba sa invaliditetom u 500 primeraka.							X	X	Nosilac: Organizacije koje vode brigu o osobama sa invaliditetom	Postojeći: Prostorije Potrebni: 100.000	Izvor: Donacija
		4.2.2. Do kraja 2009. godine opremiti društvene prostorije koje se nalaze u Senti, u ul. Glavna br. 15.	X	X	X	X	X	X	X	X	Nosilac: Međuopštinska organizacija gluvih i nagluvih	Postojeći: Prostorije Potrebni: 2,400.000	Izvor: Donacija
		4.2.3. Tokom 2009. godine razviti servise i programe podrške za roditelje i porodice osoba sa invaliditetom							X	X	Nosilac: Organizacije koje vode brigu o osobama sa invaliditetom Međuopštinska organizacija gluvih i nagluvih	Postojeći: Kadrovi Prostorije Potrebni: 50.000	Izvor: Donacija

6. OMOGUĆITI OSOBAMA SA INVALIDITETOM JEDNAKI PRISTUP KULTURNIM I SPORTSKO-REKREATIVNIM DOGAĐAJIMA	6.1. Povećati uključenost osoba sa invaliditetom u zajednicu stvaranjem uslova za učešće u kulturnom i sportsko-rekreativnom životu.	6.1.3. U medijima, u lokalnim novinama, na lokalnoj televiziji kontinuirano promovisati učešće osoba sa invaliditetom u sportskim aktivnostima na svim nivoima.	X	X	X	X	X	X	Nosilac: Organizacije koje vode brigu o osobama sa invaliditetom	Postojeći: Kadrovi Potrebni: 50.000	Izvor: Donacija
		6.1.4. Od 2009. godine težiti da deca sa invaliditetom imaju jednak pristup učešću u igri, kulturnim, rekreativnim i sportskim aktivnostima koje se odvijaju u sklopu obrazovnog sistema.					X	X	Nosilac: Organizacije koje vode brigu o osobama sa invaliditetom	Postojeći: Kadrovi Prostorije	Finansijska sredstva nisu potrebna
8. AKTIVIRANJE LOKALNE SAMOUPRAVE	8.1. Uspostavljanje bratske klime za osobe sa invaliditetom.	8.1.1. Do kraja 2008. godine formirati radno mesto za jednu osobu , koja će biti odgovorna za praćenje i implementaciju ovog dela Strategije.						X	Nosilac: Odeljenje za OU i DD	Postojeći: Kadrovi Potrebni: 1,500.000	Izvor: Opštinski budžet
		8.1.2. Do kraja 2009. godine u lokalnoj samoupravi formirati savet za osobe sa invaliditetom kao stručnog savetodavnog tela Skupštine opštine.					X		Nosilac: Lokalna samouprava	Postojeći: Kadrovi Potrebni: 100.000	Izvor: Opštinski budžet
		8.1.3. Do kraja 2009. godine identifikovati institucionalne i kadrovske resurse za sprovođenje politike za osobe sa invaliditetom u lokalnoj zajednici.					X	X	Nosilac: Lokalna samouprava	Postojeći: Kadrovi	Finansijska sredstva nisu potrebna
		8.1.4. Od budžeta za 2009. godinu godišnje utvrditi visinu sredstava za sprovođenje mera.			X				Nosilac: Lokalna samouprava	Postojeći: Kadrovi	
Ukupno za korisničku grupu OSOBE SA INVALIDITETOM										Potrebni: 2008: 1,120.000 din	
										2009: 3,330.000 din	

CILJEVI	ZADACI	AKTIVNOSTI U 2008. I 2009. GODINI	POTREBNO VREME (po kvartalima 2008-2009 godina)						ODGOVORNE INSTITUCIJE (ORGANIZACIJE)	RESURSI	NAPOMENA
			III	IV	I	II	III	IV			
SIROMAŠNI I NEZAPOSLENI											
1. KLASIČNI OBLICI MATERIJALNE POMOĆI	1.1. Besplatna užina školskoj deci iz najsiromašnijih porodica.	1.1.1. Tokom 2008. godine dopuniti postojeća normativna akta o lokalnim uslugama socijalne zaštite sa određivanjem prioritetne dece.	X	X					Nosilac: Odeljenje za opštu upravu i društvene delatnosti	Postojeći: Kadrovi	Finansijska sredstva nisu potrebna
		1.1.2. Tokom 2008. godine snimiti situaciju u školama volonterskim radom pomoću zainteresovanih stručnih osoba.	X	X					Nosilac: Odeljenje za opštu upravu i društvene delatnosti	Postojeći: Kadrovi	Finansijska sredstva nisu potrebna
		1.1.3. Od septembra 2009. školske godine deljenje užina najsiromašnijoj deci.					X	X	Nosilac: O.Š. Stevan Sremac	Postojeći: Kadrovi Potrebni: 1,000.000.	Izvor: Donacija
	1.2. Besplatni boravak u predškolskoj ustanovi za decu iz najsiromašnijih porodica	1.2.1. Tokom 2008. godine dopuniti postojeća normativna akta o lokalnim uslugama socijalne zaštite sa određivanjem prioritetne dece.	X	X					Nosilac: DV „Snežana“	Postojeći: Kadrovi	Finansijska sredstva nisu potrebna
		1.2.2. Tokom 2009. godine snimiti situaciju u školama volonterskim radom pomoću zainteresovanih stručnih osoba.					X	X	Nosilac: Odeljenje za opšte upravne poslove i društvene delatnosti Partner: OŠ „Stevan Sremac“	Postojeći: Kadrovi	Finansijska sredstva nisu potrebna

		1.2.3. Od septembra 2009. godine obezbediti besplatan boravak u predškolskoj ustanovi za decu iz najsiromašnijih porodica					X		Nosilac: Odeljenje za opšte upravne poslove i društvene delatnosti Partner: DV „Snežana“	Postojeći: Kadrovi Potrebni: 500.000	Izvor: Donacija
	1.3. Narodna kuhinja	1.3.1. Održati pozitivnu praksu rada narodne kuhinje i od sredine 2009. godine povećati kapacitet Narodne kuhinje na 500 osoba.					X	X	Nosilac: Caritas	Postojeći: Kadrovi Iskustvo Prostorije Centra za socijalni rad Potrebni: 1,500.000	Izvor: Donacija
	1.4. Besplatni udžbenici i školski pribor	1.4.1. Do kraja 2009. godine definisati mere podrške za upis, smanjenje osipanja i povećanje procenta dece koja završavaju školu za svu decu, sa posebnim osvrtom na decu iz siromašnijih porodica i na decu nezaposlenih roditelja.						X	Nosilac: Odeljenje za opšte upravne poslove i društvene delatnosti	Postojeći: Kadrovi Iskustvo	Finansijska sredstva nisu potrebna
	1.5. Deljenje odeće i obuće osobama koja primaju MOP.	1.5.1. Počev od 2009. godine svake godine od marta do maja organizovati sakupljanje odeće i obuće.					X		Nosilac: Centar za socijalni rad Partner: Crveni krst	Postojeći: Kadrovi Iskustvo Prostorije: Crvenog Krsta	Finansijska sredstva nisu potrebna
		1.5.2. Od septembra do novembra 2009. godine organizovati deljenje odeće i obuće osobama koja primaju MOP.					X	X	Nosilac: Centar za socijalni rad Partner: Crveni krst	Postojeći: Kadrovi Iskustvo Prostorije	Finansijska sredstva nisu potrebna
2. POMOĆ PRI ZAPOSŁJAVANJU	2.1. Jačanje radnih sposobnosti nezaposlenih lica.	2.1.1. Tokom 2009. godine uz podršku Nacionalne službe za zapošljavanje organizovati uslove i programe za zapošljavanje radno sposobnih korisnika materijalnog obezbeđenja .			X	X	X	X	Nosilac: Ministarstvo ekonomije i regionalnog razvoja	Postojeći: Kadrovi Potrebni: 1,000.000	Izvor: Donacija

		2.1.2. Tromesečno nastaviti pozitivnu praksu berze zapošljavanja		X					Nosilac: Nacionalna služba za zapošljavanje Partner: Lokalna samouprava	Postojeći: Kadrovi	Finansijska sredstva nisu potrebna
	2.3. Stvaranje povoljne klime za privlačenje stranog kapitala	2.3.1. Od početka 2009. godine godišnje jednom organizovati edukacije iz oblasti seoskog turizma.			X				Nosilac: Turistička Organizacija Opštine Senta	Postojeće: Kadrovi Potrebni: 50.000	Izvor: Donacija
		2.3.2. Od početka 2009. godine organizovati medijsku kampanju sa našim bratskim gradovima iz inostranstva.			X		X		Nosilac: Odeljenje za opštu upravu i društvene delatnosti	Postojeći: Kadrovi	Finansijska sredstva nisu potrebna
		2.3.3. Od početka 2009. uspostaviti kontinuiranu nacionalnu i međunarodnu saradnju i partnerstvo u procesu praćenja i realizacije Strategije uz pomoć i afirmisanje republičkih i pokrajinskih i opštinskih organa, nevladinih i humanitarnih organizacija i udruženja građana i privatnog sektora.			X		X		Nosilac: Odeljenje za opštu upravu i društvene delatnosti Partner: Odeljenje za privredu	Postojeći: Kadrovi	Finansijska sredstva nisu potrebna
3. RAZVIJANJE MREŽE USLUGA U ZAJEDNICI		3.1. Identifikovati potrebe grupa korisnika i strateški, međusistemske uskladiti planirane usluge na nivou opštine.	3.1.1. Do sredine 2008. godine na lokalnom nivou zaključiti protokol o saradnji na proceni i zadovoljavanju potreba posebno siromašnih grupa.	X						Nosilac: Odeljenje za opštu upravu i društvene delatnosti	Postojeći: Kadrovi
4. STVARANJE NOVIH MOGUĆNOSTI ZAPOSŁJAVANJA OD STRANE	4.1. Formiranje funkcije koja će biti odgovorna za praćenje i implementaciju ovog dela Strategije.	4.1.1. Do kraja 2009. godine imenovati jednu osobu koja će biti odgovorna za praćenje i implementaciju ovog dela Strategije					X		Nosilac: Odeljenje za opštu upravu i društvene delatnosti		Finansijska sredstva nisu potrebna

LOKALNE SAMOUPRAVE	4.3. Uticati na smanjenje pasivnog odnosa nezaposlenih osoba prilikom zapošljavanja.	4.3.1. Od početka 2009. godine nastaviti pozitivnu praksu organizovanja opštinskih javnih radova za najmanje 20 nezaposlenih osoba tokom cele godine.				X			Nosilac: Ministarstvo ekonomije i regionalnog razvoja	Postojeći: Kadrovi Potrebni: 1,000.000	Izvor: Donacija
5. AKTIVIRANJE LOKALNE SAMOUPRAVE	5.1. Obratiti veću pažnju za siromašne i nezaposlene	5.1.1. Do kraja 2009. godine formirati radno mesto za jednu osobu, koje će biti odgovorna za praćenje i implementaciju ovog dela Strategije.						X	Nosilac: Lokalna samouprava	Postojeći: Kadrovi Potrebni: 1,500.000	Izvor: Opštinski budžet
		5.1.2. Tokom 2009. godine u lokalnoj samoupravi formirati savet za siromašne i nezaposlene kao stručno savetodavno telo Skupštine opštine.					X		Nosilac: Lokalna samouprava	Postojeći: Kadrovi Potrebni: 100.000	Izvor: Opštinski budžet
		5.1.3. Do kraja 2009. godine identifikovati institucionalne i kadrovske resurse za sprovođenje politike za siromašne i nezaposlene u lokalnoj zajednici.					X	X	Nosilac: Lokalna samouprava	Postojeći: Kadrovi	Finansijska sredstva nisu potrebna
		5.1.4. Od budžeta za 2009. godinu godišnje utvrditi visinu sredstava za sprovođenje mera.			X				Nosilac: Lokalna samouprava	Postojeći: Kadrovi	
Ukupno za korisničku grupu										Potrebni: 2008: 2,460.000 din	
SIROMAŠNI I NEZAPOSLENI										2009: 4,190.000 din	

CILJEVI	ZADACI	AKTIVNOSTI U 2008. I 2009. GODINI	POTREBNO VREME (po kvartalima 2008-2009 godina)						ODGOVORNE INSTITUCIJE (ORGANIZACIJE)	RESURSI	NAPOMENA
			III	IV	I	II	III	IV			
ROMI											
1. USPOSTAVITI TAKAV SISTEM SOCIJALNE ZAŠTITE KOJI JE SPREMAN DA KORISNIKE OSPOSOBI ZA PRODUKTIVAN ŽIVOT U ZAJEDNICI I SAMIM TIM UMANJITI ILI ČAK UKINUTI NJIHOVU ZAVISNOST OD SOCIJALNIH SLUŽBI	1.1. Potpun obuhvat romske dece predškolskim i osnovnoškolskim obrazovanjem	1.1.1. Uporno insistirati na tome, da romska deca budu obuhvaćena obrazovnim sistemom već od najmlađih godina – da pohađaju jaslice, obdaništa i zabavišta, da sva deca budu obuhvaćena predškolskim obrazovanjem.	X	X	X	X	X	X	Nosioci: D.V. „Snežana“ O.Š. Stevan Sremac Partner: Civilna organizacija Roma	Postojeći: Kadrovi Prostorije D.V. „Snežana“ O.Š. Stevan Sremac Potrebni: 500.000	Izvor: Donacija
		1.1.2. Tokom 2009. god. otpočeti obuku 1 vaspitača za rad sa romskom decom.			X	X	X	X	Nosilac: Lokalna samouprava	Potrebni: 50.000	Izvor: Donacija
		1.1.3. Tokom 2009. godine obezbediti celodnevni boravak romske dece u osnovnoj školi uz besplatan ručak i uz obezbeđenu stručnu pomoć u učenju.	X	X	X	X	X	X	Nosilac: O.Š. Stevan Sremac	Postojeći: Prostorije O.Š. Stevan Sremac Potrebni: 50.000	Izvor: Donacija
		1.1.4. Početkom 2008/2009. školske godine obezbediti besplatne udžbenike i školski pribor za romske učenike.	X	X	X	X	X	X	Nosilac: O.Š. Stevan Sremac	Postojeći: Kadrovi Prostorije Potrebni: 100.000	Izvor: Donacija
		1.1.6. Od 2008/2009. školske godine obezbediti besplatan prevoz za učenike srednjih škola.	X	X	X	X	X	X	Nosilac: Odeljenje za opštu upravu i društvene delatnosti	Postojeći: Stipendija	Izvor: Donacija

		1.1.8. Početkom 2009. godine organizovati opismenjavanje odraslih, posebno žena.			X	X	X	X	Nosilac: O.Š. Stevan Sremac	Postojeći: Kadrovi Prostorije Potrebni: 1,000.000	Izvor: Donacija
2. REŠITI PRAVNI STATUS ROMSKIH NASELJA I UKLJUČITI IH NA SISTEME INFRASTRUKTURE	2.1. Podizanje kvaliteta života u romskim naseljima.	2.1.1. U 2008. godini otpočeti edukaciju romskog stanovništva za 10 lica o mogućnostima unapređenja sopstvenih uslova života i stanovanja.	X	X	X	X	X	X	Nosilac: Mesne zajednice	Postojeći: Kadrovi Prostorije Mesnih zajednica	Izvor: Donacija
		2.1.2. Tokom 2009. godine forsirati akcioni potencijal lokalne zajednice kroz praktičnih aktivnosti u naseljima.			X	X	X	X	Nosilac: U.G. Roma Partneri: Mesne zajednice u Tornjošu i Bogarašu	Postojeći: Kadrovi Prostorije Mesnih zajednica u Tornjošu i Bogarašu Potrebni: 100.000	Izvor: Donacija
		2.1.3. Tokom 2009. godine izraditi urbanističko-arhitektonske studije, snimiti postojeće stanje.					X	X	Nosilac: Odeljenje za komunalne poslove Partner: U.G. Roma	Postojeći: Kadrovi Potrebni: 100.000	Izvor: Donacija

3. OBEZBEDITI DA SREDSTVA, KOJA SE IZDVAJAJU ZA MATERIJALNU SIGURNOST RADNO SPOSOBNIH KORISNIKA SOCIJALNIH DAVANJA BUDU STAVLJENA U FUNKCIJU NJIHOVOG ZAPOSŁJAVANJA	3.1. Zapošljavanje Roma	3.1.1. Tokom 2009. god. prikupiti relevantne podatke o tržištu proizvoda koje Romi tradicionalno proizvode.					X	X	Nosilac: Nacionalna služba za zapošljavanje Partneri: Lokalna samouprava U.G. Roma	Potrebni: Javni rad	Finansijska sredstva nisu potrebna
4. USPOSTAVITI TAKAV SISTEM SOCIJALNE ZAŠTITE KOJA BAZIRA NA VLASTITOJ ODGOVORNOSTI I OBAVEZA KORISNIKA, ČIME SE DOSLEDNO REALIZUJE OSNOVNI PRINCIP SOCIJALNE ZAŠTITE „OD POMOĆI DO SAMOPOMOĆI“	4.1. Uključivanje Roma u proces donošenja odluka.	4.1.1. Od 2009. godine pružiti podršku radu romskih NVO.					X	X	Nosilac: Lokalna samouprava	Postojeći: Kadrovi Prostorije	Finansijska sredstva nisu potrebna
5. AKTIVIRANJE LOKALNE SAMOUPRAVE	5.1.1. Uspostavljanje bratske klime za Rome.	5.1.1. Tokom 2009. godine formirati radno mesto, gde će zaposleni biti odgovoran za praćenje i implementaciju ovog dela Strategije.						X	Nosilac: Lokalna samouprava	Postojeći: Kadrovi Potrebni: 1,500.000	Izvor: Opštinski budžet

		5.1.2. Tokom 2009. godine formirati jedinstvenu bazu podataka, koja će biti u funkciji praćenja indikatora, relevantnih za aktivnosti iz ovog dela Strategije.			X	X	X	X	Nosioc: Odeljenje za opštu upravu i društvene delatnosti	Postojeći: Kadrovi	Finansijska sredstva nisu potrebna
Ukupno za korisničku grupu ROMI										Potrebni: 2008: 1,260.000 din	
										2009: 2,140.000 din	
UKUPNO ZA STRATEGIJU: 34,710.000 po kvartalima 2008-2009 godine										Potrebni: 2008: 11,680.000	
										2009: 23,030.000	

Prilog 3

POVEZANOST LOKALNE STRATEGIJE RAZVOJA SISTEMA SOCIJALNE ZAŠTITE U OPŠTINI SENTA SA SRSZ I SSS

Strateški pravci razvoja opštine	Strategija za smanjenje siromaštva	Strategija razvoja socijalne zaštite
<p>Preporuke i strateške intervencije 1. Garantovanje adekvatnog nivoa socijalne zaštite. Osnajivanje i unapređenje nivoa socijalne sigurnosti građana Sente kroz realno sagledavanje potreba i mogućnosti za obezbeđivanje prostornih, finansijskih i ljudskih resursa za funkcionisanje socijalne zaštite u opštini Senta.</p>	<p>Strateški cilj 1. 1. Unapređenje postojećih usluga socijalne zaštite za osetljive društvene grupe građana na teritoriji opštine Senta kroz povećanje obima i kvaliteta usluga, broja korisnika i uz intersektorski pristup i pluralizam pružaoca usluga. Važan deo socijalne zaštite u Srbiji usmeren je na decu bez roditeljskog staranja, stara lica koja ne mogu da se brinu o svojim potrebama i osobe sa invaliditetom.</p> <p>Načela socijalne politike Proširenje suverenosti pojedinaca, koji nisu samo platiše i korisnici usluga već i individue koje imaju prava da biraju, da sami donose odluke koje ih se neposredno tiču, ali i da snose odgovornost za posledice svoga izbora. Konkurencija mora postojati između različitih vidovima vlasništva i različitim mehanizmima koordinacije, a ona je dobra iz dva bitna razloga: prvi je ostvarivanje prava izbora pojedinca, a drugi povećanje efikasnosti. Zdravo finansiranje bi trebalo da se podrazumeva, ali je često stradalo pod pritiskom socijalnih prava koja su bila nedodirljiva. Srbija ne sme da se vrati inflacionom finansiranju budžeta, te s toga mora da dizajnira socijalni sektor u skladu sa svojim mogućnostima, a ne željama.</p>	<p>Osnovni cilj reforme sistema socijalne zaštite je razvijanje integralne socijalne zaštite u kojoj socijalni akteri na najefikasniji način koriste postojeće i razvijaju nove resurse putem dostupnih, kvalitetnih i raznovrsnih usluga, radi očuvanja i poboljšanja kvaliteta života ranjivih i marginalizovanih pojedinaca i grupa, osposobljavanja za produktivan život u zajednici i predupređenja zavisnosti od socijalnih službi. Unapređenje postojećih usluga socijalne zaštite za osetljive društvene grupe građana na teritoriji opštine Senta kroz povećanje obima i kvaliteta usluga, broja korisnika i uz intersektorski pristup i pluralizam pružaoca usluga. Podsticanje razvoja raznovrsnih socijalnih usluga u zajednici i uključivanje u sferu pružanja usluga što više različitih socijalnih aktera. Uvođenje novih usluga socijalne zaštite u okviru postojećih institucija i službi socijalne zaštite i u zajednici.</p> <p>Specifični zadatak 1.1.1. Unapređenje zaštite najsiromašnijih građana</p>
<p>Preporuke i strateške intervencije 2. Podsticanje zapošljavanja, kontinuiranog sticanja veština i poštovanje prava radnika. Racionalno i usmereno korišćenje postojećih lokalnih i nacionalnih resursa i identifikovanje novih kreativnih rešenja za pribavljanje sredstava za inovativne usluge.</p>	<p>Strateški cilj 2.1. Udeo nezaposlenih lica u domaćinstvu značajno smanjuje potrošnju i povećava rizik siromaštva. Osnovni cilj privrednih reformi u Srbiji jeste stvaranje moderne, izvozno orijentisane tržišne privrede koja se oslanja na privatni sektor i koja je u stanju da ostvari dinamičan privredni rast i stvori brojna nova radna mesta. I pored postojanja socijalnih programa namenjenih siromašnima, značajan broj siromašnih ih ne koristi ni onda kada na njih ima pravo.</p> <p>Načela socijalne politike Veća uloga lokalnih zajednica. Dok bi država i dalje vodila osnovne programe, a radi očuvanja jednakog položaja građana, dotle bi trebalo ostale programe preneti lokalnim zajednicama i organizovati ih, koliko je moguće, na partnerskim osnovama sa humanitarnim, donatorskim i nevladinim organizacijama, crkvama i drugima.</p>	<p>Osnovni cilj reforme je da se aktivnostima organizacija za zapošljavanje razvijaju programi subvencionalnog zapošljavanja korisnika socijalne zaštite kao i javni radovi. Dok se ne obezbede uslovi za zapošljavanje radno sposobnih korisnika materijalne pomoći, potrebno je povećati socijalnu sigurnost dece kroz podršku u sistemu dečije zaštite i drugim sistemima.</p> <p>Strateški zadatak 2.1.1. Jačanje profesionalnih kapaciteta zaposlenih u socijalnoj zaštiti kroz kontinuirane edukacije za primenu novih standarda i akreditaciju novih programa i usluga, licenciranje i uvođenje stručnog napredovanja zaposlenih.</p>

<p>Preporuke i strateške intervencije 3. Podsticanje i unapređenje međusektorske saradnje i pluralizma u pružanju usluga socijalne zaštite, uz institucionalizaciju partnerstva.</p>	<p>Strateški cilj 3.1. Jačanje lokalnog sistema socijalne zaštite kroz razvijanje održivih mehanizama međusektorske saradnje i institucionalizacije istih, utemeljene na ravnopravnosti pružaoca usluga iz javnog, privatnog i civilnog sektora : izgradnja ljudskih resursa i celovitih kapaciteta sistema, Osnovni cilj SSS je smanjenje broja siromašnih i razvoj efikasnije socijalne zaštite Načela socijalne politike Pomoć onima koji pate i koji su nemoćni. Načelo solidarnosti znači da bi svako trebalo da zadovolji osnovne životne potrebe, ali i da se o sebi brine koliko može. Solidarnost se mora ispoljavati kroz targetiranu pomoć usmerenu na najsiromašnije i one koji nisu u stanju da se brinu o sebi i vlastitoj porodici.</p>	<p>Osnovni cilj reforme Identifikovanje potreba korisnika na različitim nivoima (pojedinaac, grupa, zajednica), planski i međusistemski usklađen razvoj mreže usluga teritorijalno i funkcionalno dostupnih građanima, uspostavljanje sistema kvaliteta usluga na stručnom i organizacionom nivou, omogućiće da građani većinu svojih potreba zadovoljavaju u lokalnoj zajednici. Specifični zadatak 3.1.1. Unapređenje zaštite najsiromašnijih građana kroz razvijanje održivih mehanizama međusektorske saradnje.</p>
<p>Preporuke i strateške intervencije 4. Obezbeđenje zaštite najranjivijih društvenih grupa. Kvalitetne usluge za sve korisnike, sa naglaskom na najosetljivije i nevidljive društvene grupe, uvažavajući princip jednake dostupnosti.</p>	<p>Strateški cilj 4.1. Informisanje i edukovanje javnosti za smanjenje diskriminacije posebno osetljivih grupa i aktiviranje svih odgovornih činilaca iz javnog, privatnog i civilnog sektora u ovom pravcu. Kao i u većini zemalja u tranziciji, i u Srbiji postoje uzročno-posledične veze između siromaštva i stanja životne sredine. Načela socijalne politike Smanjenje siromaštva u Srbiji je od posebnog značaja u Strategiji, bolji položaj među izbeglim i interno raseljenim licima dece, omladine, osoba sa invaliditetom i Roma. Ciljevi povećanje životnog standarda porodica, a u skladu sa rastom standarda ostalih građana smanjenje siromaštva među decom, omladinom, penzionerima i drugim starim licima, kako bi učešće broja siromašnih u ukupnom broju populacije bilo što niže. Jačanje vaninstitucionalne i uslužne zaštite posebno ugroženih lica rešavanje značajnih problema zagađenja u ekološkim crnim tačkama poboljšanje vodosnabdevanja u ruralnim i urbanim servisima vodosnabdevanja</p>	<p>Osnovni cilj reforme je promocija jednakih mogućnosti građana. Socijalna zaštita treba da jača društvenu koheziju i da neguje nezavisnost i sposobnost ljudi da pomognu sebi. Specifični zadatak 4.1.1. Obezbeđivanje efikasnijih materijalnih usluga u socijalnoj zaštiti kroz obezbeđenje materijalne sigurnosti za egzistencijalno najugroženije grupe građana, koji zbog svog psihofizičkog stanja ne mogu obezbediti sredstva za egzistenciju i nemaju porodicu ili srodnike koji su u mogućnosti da ih izdržavaju. Unapređenje zaštite najsiromašnijih građana.</p>

<p>Preporuke i strateške intervencije 5. Unapređenje kvaliteta života i poboljšanje društvenog položaja romske populacije.</p>	<p>Strateški cilj 5.1. Smanjenje siromaštva kod Roma Ciljevi prioritetni ciljevi koji se odnose na smanjivanje romskog siromaštva trebalo bi da se usmere na: otklanjanje svih vidova diskriminacije kojoj su izloženi Romi; uređivanje odnosa koji se tiču sistema zapošljavanja (i samozapošljavanja); obezbeđenje dostupnosti obrazovnim institucijama na svim nivoima obrazovanja regulisanje stambenih problema u romskim naseljima, dostupnost komunalnih i javnih usluga često je veoma ograničena ili ne postoji, najozbiljniji problemi su nedostatak pristupa električnoj energiji, vodi, kanalizaciji i neodnošenje otpada, rešavanje problema primarne zdravstvene zaštite primena principa afirmativne akcije u svim navedenim oblastima.</p>	<p>Osnovni cilj reforme je zabrana socijalnog isključivanja i diskriminacije. Razvijanje integralne socijalne zaštite u kojoj socijalni akteri na najefikasniji način koriste postojeće i razvijaju nove resurse putem dostupnih, kvalitetnih i raznovrsnih usluga, radi očuvanja i poboljšanja kvaliteta života ranjivih i marginalizovanih pojedinaca i grupa, osposobljavanja za produktivan život u zajednici i predupređenja zavisnosti od socijalnih službi. Specifični zadatak 5.1.1. Obezbeđivanje egzistencijalnog minimuma kod Roma. Efikasniji sistem materijalnih pomoći.</p>
<p>Preporuke i strateške intervencije 6. Kontinuirano senzibilisanje javnosti za samoprepoznavanje i prepoznavanje osoba u stanju socijalne potrebe</p>	<p>6.1. Smanjenje siromaštva kod osoba sa invaliditetom Ciljevi Osnovni cilj Strategije za smanjenje siromaštva u ovoj oblasti jeste da se smanjivanjem siromaštva podrži inkluzija i samostalan život osoba sa invaliditetom. Prioriteti:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ socijalna zaštita osoba sa invaliditetom ▪ pristupačnost sredine ▪ pristupačnost obrazovanja ▪ zapošljavanje osoba sa invaliditetom. <p>Da bi se u Strategiji za smanjenje siromaštva došlo do povoljnog ishoda za osobe sa invaliditetom, neophodno je prihvatanje i istovremeno (simultano) sprovođenje pet osnovnih principa na kojima se zasniva politika za stvaranje jednakih mogućnosti za osobe sa invaliditetom: (1) dostojanstvo, (2) učešće (participacija) (3) sprečavanje diskriminacije, (4) pravo na kompenzaciju i (5) blizina (bliskost).</p>	<p>Osnovni cilj reforme je obezbeđenje zaštite najranjivijih društvenih grupa. Preispitivanje i unapređenje zaštite osoba sa invaliditetom. U toku su aktivnosti vezane za donošenje Nacionalnog plana akcije u oblasti starenja i starosti, za donošenje zakona protiv diskriminacije osoba sa invaliditetom, kao i o obezbeđenju sredstava za reformu usluga invalidima. Specifični zadatak 6.1.1. Obezbeđivanje kvalitetnih usluga u socijalnoj zaštiti kroz uvođenje novih usluga socijalne zaštite u okviru postojećih institucija i službi socijalne zaštite i u zajednici. Podržavanje i afirmaciju porodice kao najboljeg okvira zaštite ranjivih grupa i podsticanje razvoja hraniteljstva, usvajanja, usluga dnevnih centara, kućne nege i pomoći i drugih usluga socijalne zaštite.</p>

<p>Preporuke i strateške intervencije 7. Poboljšanje društvenog položaja porodice kao institucije u opštini kroz konstantnu afirmaciju tradicionalnih porodičnih vrednosti i poboljšanje uslova i kvaliteta</p>	<p>Strateški pravac 7. 1. Efikasna primena postojećih i definisanje novih programa, mera i aktivnosti direktno usmerenih na najsiromašnije i socijalno ugrožene grupe naročito u manje razvijenim područjima.</p> <p>Smanjenje siromaštva kod dece Opšti pristup i strateški pravci rešavanja siromaštva kod dece Opšti ciljevi SSS gledano iz ugla dece su:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ pomoć pojedinoj deci i porodicama u stanju siromaštva i ▪ prevencija efekata siromaštva intervencijama u sredinama koje zbog siromaštva deluju kao generator transgeneracijskog prenošenja siromaštva. <p>Smanjenje siromaštva kod omladine Strateški pravci delovanja</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Neophodno je definisati jedinstveni pristup mladima na državnom nivou, ali i definisati regionalne, lokalne strategije razvoja koje će predstavljati razradu nacionalne politike i strategije zasnovanih na konkretnim uslovima, potrebama i razvojnim ciljevima. ▪ Strategija za smanjenje siromaštva mladih mora se tretirati kao dugoročan i razvojni proces. ▪ Osnovni strateški pravac u borbi protiv siromaštva mladih mora biti zasnovan na perspektivi dečijih i ljudskih prava. 	<p>Osnovni cilj reforme je razvoj usluga socijalne zaštite koje podržavaju život u zajednici. poboljšanje prepoznavanja i utvrđivanja najsiromašnijih i veća usmerenost na radno nesposobne članove društva. Preduzimanje mera da sredstva za materijalnu sigurnost radno sposobnih građana budu u funkciji njihovog zapošljavanja, odnosno stvaranja uslova za aktiviranje njihovih potencijala tako, da svojim radom, delimično ili u potpunosti, obezbede sredstva za egzistenciju.</p> <p>Specifični zadatak 7.1.1. Obezbeđenje egzistencijalnog minimuma.</p>
--	--	--